

**Somogy Megyei Duráczky József Óvoda, Általános Iskola,
Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény és
Kollégium**

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Tartalomjegyzék

BEVEZETÉS.....	8
INTÉZMÉNYI ADATOK	8
AZ ISKOLA NEVELÉSI PROGRAMJA.....	9
KÖZÖS ALAPELVEK.....	9
SZÉKHELYINTÉZMÉNY ISKOLÁJA KAPOSVÁR.....	11
1. NEVELÉSI PROGRAM	11
1.1. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai.....	11
1.2. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai feladatai, eszközei, eljárásai, a pedagógusok, osztályfőnökök feladatai	12
1.3. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	16
1. 4. A teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok, egészségnevelési és környezeti nevelési elvek.....	19
1. 5. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása	22
1.6. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	22
1.7. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység	25
1.7.1 A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek	25
1.7.2. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkózását segítő program	25
1.7.3. Az ifjúságvédelemi feladatok ellátása.....	26
1.7.4. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység.....	27
1.8. Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvételi rendje.....	27
1. 9. Kapcsolattartás a szülőkkel, tanulókkal, az iskola partnereivel.....	27
1. 9. 1 A tanulók közösségét érintő kapcsolattartási formák.....	27
1. 9. 2. A szülők közösségét érintő együttműködési formák.....	27
1. 9. 3. Kapcsolat az iskola külső partnereivel	29
1. 10. A tanulmányok alatti vizsgák szabályai	29
1. 11. Az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályai	30
2. AZ ISKOLA HELYI TANTERVE.....	32
2.1. A választott kerettanterv megnevezése, jellemzői	32
2.2. A választott kerettanterv feletti óraszám	33
2.3 Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei ...	39
2.4. A NEMZETI ALAPTANTERVBEN MEGHATÁROZOTT PEDAGÓGIAI FELADATOK HELYI MEGVALÓSÍTÁSA	39
2. 4. 1. Az 1-2. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása	39

2.4.2 A 3-4. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása.....	40
2. 4. 3 Az 5-8. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása	40
2.5. A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja, a tanulók fizikai állapotának mérése.....	41
2.6. Kiegészítő foglalkozások	41
2.7. Projektoktatás.....	41
2.8. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	42
2.9. A tanulók tanulmányi munkájának ellenőrzése, értékelése	42
2.9.1. Az írásbeli és szóbeli feladatok, az otthoni, napközis, tanulószobai felkészüléshez előírt feladatok meghatározásának elvei és korlátai.....	44
2.9.2. Oktatási eredményvizsgálatok.....	45
2.9.3. A tanulók teljesítményének értékelése	45
2.9.4. Az értékelés kategóriái első osztálytól a második évfolyam félévéig.....	45
2.9.5. A tantárgyi érdemjegyek és osztályzatok kritériumai	46
2.10. A tanuló jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek.....	46
HÉTSZÍNVRÁG TAGINTÉZMÉNY	50
BEVEZETŐ.....	50
KÜLDETÉSNYILATKOZAT	52
1. AZ ISKOLA NEVELÉSI PROGRAMJA.....	53
1.1 A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai	53
1.2 A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladataink	55
1.3 Az iskola egészségnevelési és környezeti nevelési elvei	56
1.3.1 Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok.....	56
1.3.2. Az iskola környezeti nevelési elvei	57
1.4. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	57
1.4.1 A tanítási órán megvalósítható közösségfejlesztő feladatok:.....	57
1.4.2 Az egyéb foglalkozások közösségfejlesztő feladatai:	58
1.4.3 A diák-önkormányzati munka közösségfejlesztési feladatai:	58
1.4.4 A szabadidős tevékenység közösségfejlesztő feladatai:.....	58
1.5 A pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnök feladatai	58
1.5.1. Pedagógusok feladata:	59
1.5.2. Az osztályfőnök.....	60
1.6 A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység	61
1.6.1 A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek	61
1.6.2 A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkózását segítő program	61
1.6.3 A gyermek- és ifjúságvédelemi feladatok ellátása	61
1.6.4 A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység.....	62

1.7 Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvételi rendje.....	62
1.8 Kapcsolattartás a szülőkkel, tanulókkal, az iskola partnereivel.....	62
1.8.1 Tanulók közösségét érintő kapcsolattartási formák:	62
1.8.2. A szülők közösségét érintő együttműködési formák.....	63
1.8.3. Kapcsolat az iskola külső partnereivel	63
1.9. A tanulmányok alatti vizsga vizsgaszabályzata.....	65
1.9.1 A vizsgaszabályzat célja, hatálya	65
1.10 Az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályai	65
1.11 Középsúlyosan értelmi fogyatékos tanulók általános iskolai nevelése-oktatása... 65	
1.12 Beszédfogyatékos tanulók megsegítése intézményünkben	67
1.13. A pedagógiai program megvalósításához szükséges pedagógiai szakmai felkészültség	71
2. AZ INTÉZMÉNY HELYI TANTERVE.....	73
2.1. Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók általános iskolai nevelés-oktatása	73
2.2 Középsúlyosan értelmi fogyatékos tanulók általános iskolai nevelése-oktatása.....	75
2.3. A délutáni foglalkozások.....	75
2.4. Projektoktatás intézményünkben	76
2.5. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei ..	77
2.6. A Nemzeti alaptantervben és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvén alapuló pedagógiai feladatok helyi megvalósítása	80
2.6.1 Az 1-2. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása	80
2.6.2 A 3-4. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása	80
2.6.3 Az 5-6. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása	81
2.6.4. A 7-8. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása.....	81
2.6.5 A középsúlyosan értelmi fogyatékos tanulók számára meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása	81
2.7. Mindennapos testnevelés	82
2.8 Az értékelés rendje	82
2.9. A középsúlyosan értelmi fogyatékos tanulók ellenőrzése, értékelése	85
2.10. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	87
2.11. Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái	88
2.12. Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározása.....	88
2.13 A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei	89
2.14 A tanulók fizikai állapotának, edzettségének méréséhez szükséges módszerek ...	89
2.15 A tanulók jutalmazásának, magatartásának és szorgalmának értékelési elvei....	90

2.15.1 A magatartás értékelésének elvei	91
2.15.2 A szorgalomjegyek megállapításának elvei	92
3. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	94
1.1. A gyógypedagógiai ellátás területei	96
1.2. Az ellátás területeihez rendelt nevelési és oktatási programok.....	96
1.3. Az óvodai élet megszervezésének elvei	96
1.4. Az óvodapedagógus és a logopédus együttműködése:	97
1.5. Az óvodapedagógus és dajka együttműködése	97
1.6. A gyermekek felvételi rendje.....	98
1.7. Nyitvatartási rend:	98
1.8. Az óvodai csoportok működési rendje:	98
1.9. A beiskolázás rendje:	99
2. AZ ÓVODAI NEVELÉSI ALAPELVEI:	99
3. AZ ÓVODAI NEVELÉS CÉLKITŰZÉSEI	100
5. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI.....	103
5.1. EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA	103
5.2. Érzelmi nevelés és szocializáció biztosítása.....	103
5.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósulása	104
6. HALLÁSSÉRÜLT GYERMEKEK ÓVODAI FEJLESZTÉSI PROGRAMJA	105
7. A SÚLYOS BESZÉD- ÉS NYELVFEJLŐDÉSI, VALAMINT RÉSZKÉPESSÉG ZAVARRAL KÜZDŐ GYERMEKEK ÓVODAI FEJLESZTÉSI PROGRAMJA	106
8. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI	111
8.1. Játék.....	111
8. 2. Tevékenységekben megvalósuló tanulás	113
8.2. Munkatevékenység	113
8.3. Komplex foglalkozások rendszere	114
8.3.1. Verselés, mesélés	114
8.3.2. Külső világ tevékeny megismerése	115
8.3.3. Vizuális tevékenység.....	116
8. 3. 4. Ének-zene, énekes játék, zenehallgatás	117
8. 3. 5. Mozgás	117
9. AZ ÓVODAI NEVELÉS TERVEZÉSE ÉS IDŐKERETEI.....	118
10. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE	120
11. AZ ÓVODAI ÜNNEPEK, MEGEMLÉKEZÉSEK, KIRÁNDULÁSOK	121
12. ÓVODÁNKBAN HASZNÁLATOS DOKUMENTÁCIÓK	121
KOLLÉGIUM	123
1. A KOLLÉGIUM TÁRSADALMI SZEREPE	123

2. HELYZETFELTÁRÁS – ÉRTÉKELÉS	124
2.1. A tanulói összetétel sajátosságai.....	124
2.2. Személyi feltételek, elvárások.....	124
2.3. Tárgyi, környezeti feltételek.....	126
3. NEVELÉSI PROGRAM	126
3.1. A kollégiumi nevelés elvei.....	126
3.2. A kollégiumi nevelés céljai.....	129
3.3. A kollégiumi nevelés feladatai.....	130
4. A KOLLÉGIUMI TEVÉKENYSÉGEK SZERKEZETE	131
4.1. Kollégium által kötelezően biztosított foglalkozások	131
4.1.1 Tanórai felkészülés biztosítása.....	131
4.1.2 Tanulást segítő foglalkozások	133
4.1.3. Kollégiumi csoportfoglalkozások	133
4.1.4. Tanulókkal való egyéni és csoportos törődést biztosító foglalkozások	135
4.1.5. Szabadidős foglalkozások	135
4.2. Szabadon választható foglalkozások.....	137
5. A KOLLÉGIUMI NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI FELADATAI	137
5.1. Munkára nevelés	138
5.2. Egészséges életmódra nevelés	138
5.3. Környezettudatos magatartásra nevelés	140
5.4. Esztétikai értékekre nevelés, művészet és információs kultúra	141
5.5. Személyiség – és közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok.....	141
6. A KOLLÉGIUM MŰKÖDÉSE	143
6.1. A kollégiumi élet megszervezése	144
6.2. A kollégium kapcsolatrendszere	146
6.3. A kollégium eredményessége.....	149
MELLÉKLET	150
1. sz. táblázat.....	150
UTAZÓ GYÓGYPEDAGÓGIAI, UTAZÓ KONDUKTÍV PEDAGÓGIAI INTÉZMÉNYEGYSÉG	152
1. ALAPELVEK.....	152
2. CÉL	152
3. ELLÁTÁS MEGSZERVEZÉSE	153
3.1. Személyi feltételek	153
3.2. Tárgyi feltételek.....	153

4. INTEGRÁLTAN NEVELT, OKTATOTT GYERMEKEK, TANULÓK, FIATALOK SPECIÁLIS PEDAGÓGIAI MEGSEGÍTÉSE	154
4.1. A gyermek, tanuló, fiatal fejlesztése	154
4.3. A szülő felkészítése	154
4.5. A befogadó óvodák, iskolák tanulóinak felkészítése	156
5. A GYÓGYPEDAGÓGUS/KONDUKTOR FELADATAI:	156
6. A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK MÉRÉSÉNEK, ÉRTÉKELÉSÉNEK FORMÁI, IDŐPONTJAI	156
7. SZAKMAI EGYÜTTMŰKÖDÉS	157
8. AZ UTAZÓTANÁRI ELLÁTÁS HATÉKONYSÁGÁNAK NÖVELÉSÉT SEGÍTŐ SZOLGÁLTATÁSAINK.....	157
MELLÉKLETEK	159
1. INTÉZMÉNYI ELVÁRÁSOK A PEDAGÓGUS KOMPETENCIÁK ALAPJÁN – ISKOLA KAPOSVÁR	159
2. INTÉZMÉNYI ELVÁRÁSOK A PEDAGÓGUS KOMPETENCIÁK ALAPJÁN – LOGOPÉDUSOK	161
3. INTÉZMÉNYI ELVÁRÁSOK A PEDAGÓGUS KOMPETENCIÁK ALAPJÁN – MARCALI TAGINTÉZMÉNY	165
4. INTÉZMÉNYI ELVÁRÁSOK A PEDAGÓGUS KOMPETENCIÁK ALAPJÁN – ÓVODAPEDAGÓGUSOK	169
5. INTÉZMÉNYI ELVÁRÁSOK A PEDAGÓGUS KOMPETENCIÁK ALAPJÁN – NEVELŐTANÁROK	172
6. INTÉZMÉNYI ELVÁRÁSOK A PEDAGÓGUS KOMPETENCIÁK ALAPJÁN – UTAZÓTANÁROK	176
7. INTÉZMÉNYI ELVÁRÁSRENDSZER – INTÉZMÉNYVEZETŐ	181

Bevezetés

Mottó. „Keresem minden gyermek titkát, és
kérdem: hogyan segíthetnék abban, hogy
ÖNMAGA lehessen.”

(Janese Korczak)

Intézményi adatok

Az intézmény neve: Somogy Megyei Duráczky József Óvoda, Általános Iskola, Egységes
Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény és Kollégium

Rövidített elnevezés: SM Duráczky EGYMI és Kollégium

Feladatellátási helyek: Székhely-7400 Kaposvár, Somssich Pál utca 8.

Tagintézmény-8700 Marcali, Petőfi Sándor utca 36.

A székhelyintézmény az alábbi intézményegységekre tagolódik:

- óvoda
- általános iskola
- kollégium
- utazó gyógypedagógusi, utazó konduktív pedagógiai intézményegység

A tagintézményben általános iskola működik.

Az intézmény egészét jellemzi, hogy csak sajátos nevelési igényű gyermekeket/tanulókat lát el. Az ellátást jól képzett, több gyógypedagógiai területen szakképesített, széles körű terápiás jogosítvánnyal rendelkező szakemberek biztosítják.

Pedagógiai programunk az intézményegységek sajátos programjait tartalmazza, iskola vonatkozásában a közös alapelveket követően a székhely intézményegységeire és a tagintézményre bontva.

Az egyes részek tartalmazzák az érintett intézményegység, tagintézmény rövid bemutatását.

Az iskola nevelési programja

Közös alapelvek

Célunk, hogy valamennyi tanulónknak biztosítsuk speciális pedagógiai, rehabilitációs és rehabilitációs tevékenységünkkel az egyéni szükségletek szerinti oktatást, nevelést.

Közös alapelveink

- Személyre szabott fejlesztéssel alakítjuk az alapvető szocializációs és tanulási képességeket az egyéni értelem, érzékszervi és testi akadályozottság figyelembevételével.
- Az önálló ismeretszerzés, tanulás képességének fejlesztését az egyéni adottságok függvényében végezzük, kompenzáló-korrigáló technikák elsajátításával.
- Hangsúlyt helyezünk a jól működő adottságok, képességek, pozitív személyiségjegyek feltárására, fejlesztésére. Minden tanulónak biztosítjuk az önmegvalósítás lehetőségét.
- Gondot fordítunk – az életkornak, fejlettségi szintnek megfelelően – az általános emberi értékek megismertetésére, elfogadására, azokkal való azonosulásra.
- Az egyéni szükségletek szerint megfelelő feltételeket nyújtunk gyermekeinknek a tanulási esélyegyenlőség megteremtéséhez.
- Hatékony felzárkóztató munkával támogatást adunk a szociokulturális hátrányok leküzdéséhez.
- Kiemelt fontosságú önmaga és társai másságának elfogadása, a társadalmi beilleszkedés és viselkedés formáinak elsajátíttatása.
- A tanulóink szellemi, lelki, fizikai fejlesztését az érintett gyógypedagógusok, pedagógusok, pedagógiai munkát segítő egységes ráhatással, az egyéni adottságokra, a sérülés-specifikus szükségletek szerint végzik.
- Alkotó pedagógiai klímát teremtünk az eredményes munka érdekében.
- Alapvető feladatunk, hogy a nevelő-oktató munka során a tanulók személyiségfejlesztését a különféle iskolai tevékenységek megszervezésével széleskörűen fejlesszük.
- Nagy gondot fordítunk a tanulók közösségben, illetve közösség által történő nevelésének megszervezésére.
- Minden gyermek esetében fontos feladatnak tartjuk a jól fejleszthető képességek, az egyéni tehetség feltérképezését, gondozását
- A gyermek és ifjúságvédelmi tevékenység átfogja intézményünk életét azzal a céllal, hogy biztosítsa a gyermekeket megillető jogok érvényesülését, hogy lehetővé tegye a veszélyeztetett vagy hátrányos helyzetű gyermekek életminőségének javítását, képességeik kibontakozását.
- Az osztályfőnökök segítségével nyomatékosan felhívják a szülők figyelmét, az igazolatlan mulasztások következményeire.

- Az első igazolatlan mulasztást követően a szülőnek írásbeli felszólítást küldünk, mely tartalmazza a további igazolatlan hiányzás következményeit is.
- 10 órát elérő igazolatlan mulasztás esetén - az osztályfőnökök jelzése alapján – az intézményegység vezetője értesíti az illetékes jegyzőt, gyermekjóléti szakszolgálatot.
- Egyénre szabott differenciálással segítjük a tanulási kudarcnak kitett tanuló felzárkóztatását.
- Tanulóink nevelése, oktatása csak a szülői házzal való szoros együttműködésben képzelhető el.
- Iskolánk a szocializációnak olyan színtere, amelyben mód nyílik az egészségesebb életvitel készségeinek, magatartás mintáinak kialakítására és begyakorlására.
- Biztosítjuk a mindennapos testmozgást, gondot fordítunk az általános fizikai teherbíró képesség mérésére.
- Életkorhoz, képességekhez igazított, alkalmazható ismeretek nyújtásával, gyakorlati tevékenységekkel segítjük a környezettudatos szemléletformálást.
- A tanulók tanulmányi teljesítményének és előmenetelének értékelését, minősítését elsősorban az határozza meg, hogy a tanulói teljesítmény hogyan viszonyul a helyi tantervekben előírt követelményekhez, emellett azonban figyelembe vesszük azt is, hogy a tanuló képességei, eredményei hogyan változtak – fejlődtek-e vagy hanyatlottak – az előző értékelés óta. A tanév során állapotfelmérő vizsgálatokat végeznek az erre kompetens gyógypedagógiai tanárok.
- A magatartás (példás, jó, változó, rossz,), a szorgalom (példás, jó, változó, hanyag) minősítést az osztályban tanítók végzik a nevelőtestületek által kialakított szempontrendszer alapján.
- A tanulók tanulmányi, magatartási, szorgalmi értékelését az osztályfőnök ismerteti az osztályozó értekezleten félévkor és év végén.

A közös alapelveinkhez kapcsolódó célok, tevékenységi formák, módszerek a székhelyintézmény és a tagintézmény profiljának megfelelő, sajátos nevelési programjában kerülnek kifejtésre.

Székhelyintézmény iskolája Kaposvár

Az 1897-ben alapított iskolánk alapításkori feladata, főként a Dél-Dunántúli régió siket gyermekeinek iskoláztatása volt. Ezt az alapfeladatot napjainkig megőrizte

1 - 8. évfolyamon nevelünk, oktatunk hallássérült gyermekeket, akik sérülésüket tekintve nagyon vegyes csoportot alkotnak: az ép értelmű siketek és nagyothallók mellett jelentős számban jelen vannak a halmozottan sérült hallássérültek is. A halmozottan sérültek csoportjának egy része ép intellektusú, de súlyos beszéd – és nyelvtanulási zavarral küzdenek, másik részüknél különböző súlyosságú értelmi fogyatékoság társul a hallássérüléshez, van néhány hallásjavító műtéten átesett, cochlea implantátumot viselő tanítványunk is. A hozzánk beiskolázott hallássérült tanulók túlnyomó része külön a számukra szervezett alacsony létszámú (5 -8 fő) osztályokban tanul, egy kisebb részük – főleg az enyhébb nagyothallók és az implantáltak - pedig a logopédiai osztályokban, belső integráltként.

A logopédiai osztályainkban beszédfogyatékos, diszleksziás, diszgráfiás, diszkalkuliás gyermekek tanulhatnak legfeljebb 14 fős osztálylétszámmal. Valamennyi sajátos nevelési igényű tanulónk a szakértői véleményekben leírtak szerint részesül terápiás foglalkozásokban, a tanítási - tanulási folyamatban a pedagógusok, gyógypedagógusok, szaktanárok sérülésspecifikus, az egyéni igényekhez igazodó módszereket alkalmaznak.

1. Nevelési program

1.1. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai

Pedagógiai alapelvek

A hallássérült és a beszédfogyatékos tanulóinknál speciális pedagógiai, habilitációs és rehabilitációs tevékenységünkkel igyekszünk megőrizni és lehetőség szerint fejleszteni a sérült funkciók működőképességét (medicinális közreműködés és gyógyászati segédeszköz biztosításával).

- A tanulás tervezésében, szervezésében, irányításában a tevékenység-központú tanítási gyakorlatot valósítjuk meg, mely életszerű helyzetek teremtésével alkalmat nyújt konkrét élmények és tapasztalatok gyűjtésére, a természetes helyzetekben való kommunikációfejlesztésre.
- Fontosnak tartjuk valamennyi fejlesztési szakaszban az önálló életvitelhez szükséges képességek megalapozását.
- Reális önismeret és életszemlélet kialakításával segítjük a megfelelő továbbtanulási irány, illetve pálya kiválasztását.
- A nevelés két alapvető tényezője – a pedagógus és a tanuló – egyenrangú félként vesz részt a folyamatban, közöttük aktív kölcsönhatás van.

- A kompetencia alapú oktatás során az ismereteket, készségeket és attitűdöket kölcsönhatásban fejlesztjük.
- A nevelési-oktatási folyamatot áthatja a pozitív megerősítés, a tanulás hatékonyságát erősítő fejlesztő értékelés.
- Az intézmény valamennyi dolgozója és tanulója kölcsönös tiszteletben tartja egymás emberi méltóságát, elfogadva a másságot.
- A gyermek és felnőtt közösségben a humánus, az egyediséget elfogadó, segítőkész légkört alakítunk ki, a nevelő-oktató munkát szolgáló tárgyi feltételekkel rendelkező esztétikus környezetben

Pedagógiai célok

- Mind a hallássérült, mind a logopédiai iskolai tagozaton elsődleges célunk a beszélt és írott anyanyelv alapozásával, olyan nyelvi rendszer kiépítése, mely a tanulók nyelvi szintjét figyelembe véve alkalmas a lehető legszélesebb körű, önálló ismeretszerzésre.
- Arra törekszünk, hogy diákjaink megfeleljenek az „egy életen át tartó tanulás” elvárásainak, az önálló ismeretszerzés alapvető technikáinak ismeretével lépjenek ki intézményünkéből.
- Az informatika alkalmazása és az idegen nyelv tanulása iránti igény felkeltése járuljon hozzá az alpműveltség kialakításához.
- A szocializáció segítése – képességek, készségek kialakítása, a közösségi élet normáinak követése.

1.2. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai feladatai, eszközei, eljárásai, a pedagógusok, osztályfőnökök feladatai

A nevelő-oktató munka feladatai:

- Nevelőtestületünk gyógypedagógusainak, pedagógusainak felkészítése a kompetencia alapú oktatás bevezetésére (tanfolyamok, önművelés).
- Konduktív pedagógiai módszerek beépítése a pedagógiai folyamatba. (szükség szerint)
- A „mélység elvű” tanítás szellemében a sérülés specifikus egyéni szükségletek szerint több csatornás megerősítéssel kell eljuttatni tanulóinkat (hallássérült és logopédiai tagozaton egyaránt az alapvető ismeretek birtokába).
- A tanulás hatékonyságának érdekében a fejlesztő értékelés szerepének növelése.
- Az aktív tanulási tevékenységek (kooperatív tanulási technikák) közben fejlessze a tanulók önismeretét, együttműködési képességét, akaratát, segítőkészségét, empátiáját, toleranciáját.
- A tanuló-tanuló, tanuló-gyógypedagógus/pedagógus, gyógypedagógus/pedagógus-gyógypedagógus/pedagógus közötti együttműködő képesség egyensúlyozott fejlesztése.
- Az anyanyelvi, az idegen nyelvi és az infokommunikációs képesség fejlesztése.
- Egyéni tanulási technikák kialakítása a „tanulás-tanulása” folyamatában (Kompenzáló és korrigáló technikák megismertetése is).

A nevelő-oktató munka módszerei és eljárásai, eszközei:

A céljaink elérése érdekében az alkalmazott módszereket és eljárásokat tanulóink sérülés-specifikus egyéni szükségleteihez kell megválasztanunk.

- Személyes példamutatással neveljük gyermekeinket toleranciára, a másság elfogadására, empátiára, az emberi jogok tiszteletben tartására
- A mentális képességek céltudatos fejlesztésével, az önálló tanulás és az önművelés alapozásával, gyakoroltatásával
- Minden gyermek számára biztosítunk képességeinek, érdeklődésének, illetve távolabbi céljainak megfelelő programokat, tevékenységi formákat
- A tanulási stratégiák megválasztásában és a taneszközök használatában kitüntetett szempont az életkori és a sérülés specifikus jellemzők figyelembe vétele, az alkalmazott módszerek folyamatos ellenőrzése, eredményességének felülvizsgálata, szükség esetén rugalmas módosítása
- Az iskolai tanulás folyamatában a gyakorlatközpontúság, az életvitelhez szükséges alkalmazható tudás gyarapítása érvényesül
- Nevelési célzatú (nyílt és zárt) csoportfoglalkozás a nevelési problémák megbeszélésére, kezelésére

A nevelési-oktatói eljárások pedagógiai eszközeit a kooperatív technikákkal ötvözzük:

- Csoportos foglalkozásokon változatos munkaformákat alkalmazunk, elősegítve az eltérő szociokulturális háttérű, valamint eltérő képességű gyermekek/tanulók együttműködését.
- A meggyőzés, a felvilágosítás, a tudatosítás módszerei: az oktatás valamennyi módszere, meggyőzés, minta, példa, példakép, példakövetés, eszménykép, bírálat, önbírálat, beszélgetés, felvilágosítás, tudatosítás, előadás, vita, beszámoló
- Az átvett „Jó gyakorlat”-ok hozzájárulnak a kompetencia alapú oktatás módszereinek tudatos gyakorlati alkalmazásához.
- A papíralapú és a digitális élménykönyvek, témakönyvek a saját élményen alapuló kommunikációfejlesztést szolgálják.
- A tevékenység megszervezésének módszerei: csoportképzés, kooperatív feladatmegoldás, követelés, megbízás (ön) ellenőrzés, (ön) értékelés, játékos módszerek, gyakorlás.

A magatartásra ható módszerek:

- Ösztönző módszerek: biztatás, elismerés, dicséret
- Kényszerítő módszerek: felszólítás, követelés, büntetés
- Gátlás kiváltó módszerek: felügyelet, ellenőrzés, figyelmeztetés

A nevelési eszközök:

- Nyelvi verbális eszközök: beszélgetés
- Nem nyelvi (non verbális) eszközök – hangsúlyozottan kapcsolódnak a verbálisokhoz
- Szociális technikák – minták adása, példakép állítása
- Technikák az ön-, és emberismeret fejlesztéséhez fejlesztő beszélgetés
- Szociális készségfejlesztő technikák, minta-, és modellnyújtás, megerősítés, szerepjáték, dramatizáló tevékenység

A pedagógusok, osztályfőnökök feladatai

A pedagógusok feladatainak részletes listáját személyre szabott munkaköri leírásuk tartalmazza. A pedagógusok legfontosabb helyi feladatait az alábbiakban határozzuk meg.

Nevelési céljaink megvalósítása érdekében:

Minden tanár legyen tudatában annak, hogy elsősorban saját élete példájával nevel.

Az iskolai élet egészére figyelve segíti a közösség tagjainak emberi kibontakozását.

Személyi ügyekben nem feledkezik meg a szeretetről és diszkrécióról sem.

Munkáját magas szintű szakmódszertani és gyakorlati jártasság birtokában végzi.

Rendszeres önképzéssel és továbbképzéseken való részvétellel fejleszti szakmai és pedagógiai műveltségét.

Rendszeres kapcsolatot diákjai osztályfőnökével, nevelőtanáraival, szüleivel, többi tanárával.

Alaposan megismeri a tanulók szakértői véleményét, az abban foglaltak figyelembevételével készíti el tanmeneteit, az egyéni fejlesztési terveket. Ezek megvalósulását dokumentálja reflexiói beépítésével munkája minőségének emelése és mind tudatosabbá tétele érdekében. T Szakmai munkaközösségével egyetértésben megszervezi a tehetséggondozás és felzárkóztatás teendőit.

Szakmai szervezetek, szakmai munkaközösségek aktív tagjaként törekszik a folyamatos tudásmegosztásra

Részt vesz szakmaközi fórumokon (műhelymunkák, előadások, képzések) melyek során szélesíti szakmai látókörét, megosztja szakmai tapasztalatait.

Folyamatosan bővíti szakirodalmi ismereteit.

A munkatervben előírt tanulmányi kirándulásokon, iskolai rendezvényeken részt vesz.

Részt vesz a nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken. Az intézmény működési rendjében felmerülő elfoglaltságokba bekapcsolódik

Ismeri és alkalmazza az iskola nevelési dokumentumaiban megfogalmazott elveket az ellenőrzés-értékelés feladataiban. Ezek szerint cselekszik

Logopédusként diagnosztikai vizsgálatokat végez, amelyeknek eredményeit fejlesztő munkája kiinduló pontjának tekinti, ezekre alapozva készíti el az egyéni fejlesztési terveket, melyeket a folyamat diagnózis birtokában szükség szerint, módszertani tudatossággal módosít.

A terápiás munkát végző pedagógus a gyermek/tanuló eredményesebb fejlesztésének érdekében tanácsadói feladatokat is ellát részint a család, részint a pedagógus kollégák felé.

Minden terápiás munkát végző szakember a komplex személyiségfejlesztés részének tekinti a fejlesztő munkát. A szülőket rendszeresen tájékoztatja gyermekük fejlődéséről.

Az egységes iskolai követelményrendszert minden pedagógus köteles betartani. A szaktanárok minden tanév első tantárgyi óráján ismertetik a tanulókkal (és az első szülői értekezleten, illetve a fogadóórákon a szülőkkel) a tantárgy követelmény- és értékelési rendszerét, a pótlási és javítási lehetőségeket.

A pedagógus a tanuló értékeléséről a tájékoztató füzetben keresztül rendszeresen értesíti a szülőket. A tájékoztató füzet bejegyzéseit az osztályfőnök havonta ellenőrzi, és az esetlegesen elmaradt bejegyzések beírását pótolja.

Az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai

Az azonos évfolyamra járó, azon belül közös tanulócsoportot alkotó tanulók egy osztályközösséget alkotnak. Az osztályközösségek diákjai a tanórák - foglalkozások - túlnyomó többségét az órarend szerint közösen látogatják.

Az osztályközösség élén, mint pedagógusvezető, az osztályfőnök áll.

Az osztályfőnökök, tanulócsoport-vezetők intézményi tevékenységének pedagógiai alapelvei

Az osztályfőnököt – munkaközösség vezetőikkel konzultálva – az igazgató bízta meg minden tanév júniusában, elsősorban a felmenő rendszer elvét figyelembe véve.

.

Az osztályfőnök feladatai és hatásköre:

Az intézményünk ellátásában résztvevő gyermekek, tanulók szellemi, fizikai, lelki fejlesztésének közvetlen felelősei a tanulócsoportokat vezető gyógypedagógus, pedagógus osztályfőnökök. Munkakörükből és felelősségükből következően közvetlen szakmai kapcsolatot tartanak fenn a csoportot tanító kollégákkal, napközi otthoni, kollégiumi csoportvezetővel, a kollégiumvezetővel, a tagozatot vezető igazgatóhelyettesekkel.

Valamennyi, a gyermekeket érintő oktatási-nevelési kérdésben joga és kötelessége javaslataival, észrevételeivel az adott terület vezetőjét megkeresni. A gyermekek teljes körű fejlesztése érdekében napi kapcsolatban áll (felkészítés, módszertani útmutatás) tanulócsoportja délutáni vezetőjével, kollégiumi nevelőivel, szükség szerint egészségügyi alkalmazottal, adminisztratív és technikai dolgozókkal.

A pedagógia elvei és gyakorlata szerint neveli tanítványait. Célzatosan összehangolja osztályukban a nevelési tényezőket, mindent megtesz azért, hogy osztálya jó közösségé váljon, amelyben minden tanuló otthon van. Tanítványai családi hátterének és személyiségének alapos megismerésére törekedve, az intézmény nevelési céljainak megfelelően, azokkal mélyen azonosulva, formálja személyiségüket, segíti önismeretüket. Igyekszik folyamatos jelenlétével is kifejezni az osztályával való törődését (szünetekben, kirándulásokon, iskolai rendezvényeken való részvételével).

Az osztályfőnök

alaposan ismeri tanítványait,

az intézmény pedagógiai elvei szerint neveli osztályának tanulóit, a személyiségfejlődés tényezőit figyelembe veszi,

segíti a tanulóközösség kialakulását,

koordinálja és segíti az osztályban tanító pedagógusok munkáját és látogatja óráikat,

aktív pedagógiai kapcsolatot tart fenn a szülői munkaközösséggel, a tanítványaival foglalkozó nevelő tanárokkal és a tanulók életét, tanulmányait segítő személyekkel (pszichológus, logopédus, gyógytestnevelő,...),

figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét, különös gondot fordít a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók segítésére, minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát, minősítési javaslatát a nevelőtestület elé terjeszti, szülői értekezletet tart, szükség esetén családot látogat, az ellenőrző könyv/tájékoztató füzet útján rendszeresen informálja a szülőket a tanulók magatartásáról, tanulmányi előmeneteléről, ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli feladatokat, saját hatáskörében - indokolt esetben - évi három nap távollétet engedélyezhet osztálya tanulójának, igazolja a tanulók hiányzását, gondoskodik osztálya kötelező orvosi vizsgálatáról, osztálya tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósít, közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében, az érdekeltekkel egyetértésben javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, és büntetésére, segíti a pályaválasztásban tanulóit és szüleiket.

1.3. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Iskolánk alapvető feladata, hogy a tanulók személyiségét széles körűen fejlessze. Célkitűzéseink alapján az alábbi konkrét pedagógiai feladatok köré csoportosítjuk a személyiségfejlesztéssel kapcsolatos teendőinket.

- **Értelmi nevelés:** Az értelmi képességek, illetve az önálló ismeretszerzéshez szükséges képességek kialakítása, fejlesztése. Az egész életen át tartó, folyamatos tanulásra való törekvés igényének kialakítása. Ismerje meg a korszerű informatikai eszközök használatát, kommunikációs jelentőségét.
Az értelmi nevelés területén nagy hangsúlyt fektetünk a kulcskompetenciák fejlesztésére.

Kulcskompetenciák fejlesztése a Nemzeti Alaptanterv alapján

Anyanyelvi kommunikáció

Az anyanyelvi kommunikáció magában foglalja a gondolatok, érzések és érzelmek kifejezését és értelmezését szóban és írásban egyaránt, valamint a helyes és kreatív nyelvhasználatot az élet minden területén: családon belül, iskolában, társadalmi érintkezések, szabadidős tevékenységek stb. során.

Idegen nyelvi kommunikáció

Az idegen nyelvi kommunikáció az anyanyelvi kommunikáció elemeivel jellemezhető: fogalmak, gondolatok, érzések, tények és vélemények megértése, kifejezése és értelmezése szóban és írásban (hallott és olvasott szöveg értése, szövegalkotás), a társadalmi és kulturális tevékenységek megfelelő keretein belül -

oktatás és képzés, munka, családi élet és szabadidős tevékenységek -, az egyén szükségleteinek megfelelően.

Matematikai kompetencia

A matematikai kompetencia a matematikai gondolkodás fejlesztésének és alkalmazásának képessége, felkészítve ezzel az egyént a mindennapok problémáinak megoldására is. E kompetenciában és annak alakulásában a folyamatok és a tevékenységek éppúgy fontosak, mint az ismeretek. A matematikai kompetencia felöleli a matematikai gondolkodásmódhoz kapcsolódó képességek alakulását, használatát, a matematikai modellek alkalmazását (képletek, modellek, grafikonok/táblázatok), valamint a törekvést az alkalmazásra.

Természettudományos és technikai kompetencia

A természettudományos kompetencia készséget és képességet jelent arra, hogy ismeretek és módszerek sokaságának felhasználásával magyarázatokat és előrejelzéseket tegyünk a természetben, valamint az ember és a rajta kívüli természeti világ közt lezajló kölcsönhatásban lejátszódó folyamatokkal kapcsolatban magyarázatokat adjunk, előrejelzéseket tegyünk, s irányítsuk cselekvéseinket. Ennek a tudásnak az emberi vágyak és szükségletek kielégítése érdekében való alkalmazását tekintjük műszaki kompetenciának. E kompetencia magában foglalja az emberi tevékenység okozta változások megértését és az ezzel kapcsolatos, a fenntartható fejlődés formálásaért viselt egyéni és közösségi felelősséget.

Digitális kompetencia

Ez a kulcskompetencia felöleli az információs társadalom technológiáinak magabiztos és kritikus használatát, az információ megkeresését, összegyűjtését és feldolgozását, a valós és a virtuális kapcsolatok megkülönböztetését.

Hatékony, önálló tanulás

Minden műveltségi területen az önálló, hatékony tanulás azt jelenti, hogy az egyén képes kitartóan tanulni, saját tanulását megszervezni egyénileg és csoportban egyaránt, ideértve az idővel és az információval való hatékony gazdálkodást. Ez egyrészt új ismeretek megszerzését, feldolgozását és beépülését, másrészt útmutatások keresését és alkalmazását jelenti. A hatékony és önálló tanulás arra készíti a tanulót, hogy előzetes tanulási és élettapasztalataira építve tudását és képességeit helyzetek sokaságában használja, otthon, a munkában, a tanulási és képzési folyamataiban egyaránt.

Szociális és állampolgári kompetencia

A személyes, értékorientációs, szociális és állampolgári kompetenciák a harmonikus életvitel és a közösségi beilleszkedés feltételei, a közjó iránti elkötelezettség és tevékenység felöleli a magatartás minden olyan formáját, amely révén az egyén hatékony és építő módon vehet részt a társadalmi és szakmai életben, az egyre sokszínűbb társadalomban, továbbá ha szükséges, konfliktusokat is meg tud oldani.

Az állampolgári kompetencia képessé teszi az egyént arra, hogy a társadalmi folyamatokról, struktúrákról és a demokráciáról kialakult tudását felhasználva aktívan vegyen részt a közügyekben.

Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia

A kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia segíti az egyént a mindennapi életben – így a munkahelyén is – abban, hogy megismerje tágabb környezetét, és képes legyen a kínálkozó lehetőségek megragadására. A tudást, a kreativitást, az újtásra való beállítódást és a kockázatvállalást jelenti, valamint azt, hogy célkitűzései érdekében az egyén tervek készítését és hajtvégre. Alapját képezi azoknak a speciális ismereteknek és képességeknek, amelyekre a gazdasági tevékenységek során van szükség.

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség

Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség magában foglalja az esztétikai megismerés, illetve elképzelések, élmények és érzések kreatív kifejezése fontosságának elismerését, amely minden műveltségterületen jelentkezik. Olyan képességek tartoznak ide, mint művészi önkifejezés, műalkotások és előadások elemzése, saját nézőpont összevetése mások véleményével, a kulturális tevékenységben rejlő gazdasági lehetőségek felismerése és kiaknázása.

- **Erkölcsei nevelés:** Az alapvető erkölcsi értékek megismertetése, tudatosítása és meggyőződéssé alakítása. Tanulóink szélsőséges szociokulturális háttérrel rendelkeznek, ezért fő cél a hátrányok feltárása, lehetőség szerinti – pedagógiai eszközökkel történő - kompenzálása az esélyegyenlőség biztosítása érdekében.
- **Közösségi (társas kapcsolatokra felkészítő) nevelés:** Az emberi együttélés szabályainak megismertetése. A társas kapcsolatok fontosságának tudatosítása, az együttműködési készség kialakítása az önismerete fejlesztésével párhuzamosan. A kulturált magatartás és kommunikáció elsajátítása. A közösen végzett munka sikerességének, hatékonyságának, örömeinek felfedeztetése.
- **Érzelmi, emocionális nevelés:** Az élő és élettelen környezet jelenségeire, a tanulók közösségeire és önmagukra irányuló helyes, cselekvésre és aktivitásra készítő érzelmek kialakítása.
- **Esztétikai nevelés:** Szűkebb és tágabb környezetünk esztétikájának észrevétetése, megtartása. Önmagukkal és környezetükkel szembeni igényesség kialakítása.
- **Akarati nevelés:** Az önismeret, a tanulók saját személyiségének kibontakoztatására vonatkozó igény felébresztése. A kitartás, a szorgalom, a céltudatosság, az elkötelezettség kialakítása.
- **Nemzeti nevelés:** A szülőhely és a haza múltjának és jelenének megismertetése. A nemzeti hagyományok, a nemzeti kultúra megismertetése, emlékeinek tisztelése, ápolása, megbecsülése. A hazaszeretet érzésének felébresztése. A nevelési terület tanórán kívüli megerősítése érdekében intézményünk évente részt vesz a „**Határtalanul**” pályázaton, melynek keretében hagyományosan erdélyi területeket látogatunk, szorosan együttműködve a kolozsvári társintézményünkkel.

- **Állampolgári nevelés:** _Az alapvető állampolgári jogok, Európai Unió jogok és kötelességek életkornak, a gyermekek sérülésének megfelelő szintű megismertetése. Az érdeklődés felkeltése a társadalmi jelenségek és problémák iránt. Igény kialakítása a közösségi tevékenységekre, az iskolai közéletben való részvételre.
- **Munkára nevelés:** Az emberek által végzett munka fontosságának tudatosítása. A tanulók önellátására és környezetük rendben tartására irányuló tevékenységek gyakoroltatása.
- **Egészséges életmódra nevelés:** A tanulók testi képességeinek fejlesztése, a testmozgás iránti igény felkeltése. Egészséges, edzett személyiség kialakítása. Az egészséges életmód és az egészségvédelem fontosságának tudatosítása, az egészséges életmód iránti igény kialakítása. Külön gondolat fordítunk a gyógyászati segédeszközök helyes használatának és gondozásának megtanítására.

1. 4. A teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok, egészségnevelési és környezeti nevelési elvek

Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek

A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy a nevelési-oktatási intézményben eltöltött időben minden tanuló részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési-oktatási intézmény mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.

Kiemelt felelősséggel tartozik az iskola, mint olyan intézmény, amely a tanulók ismereteinek, képességeinek és viselkedéseinek fejlesztésére hivatott. Az egészséges életmódra nevelést már kisgyermekkorban el kell kezdeni és az életfordulókon - serdülőkor - fokozottabban megerősíteni. A nevelési folyamatban nélkülözhetetlen - az alapvető értékek mellett – a testi-lelki-szociális egészség közvetítése, az élet egészségvédelme.

Jelentős szerepet kap benne a szülő, a család, az ifjúságvédő, a civil közösségek, sport- és egyéb egyesületek, média stb.

Az egészségkultúráltság maga az életmód. Az egészségvédelem szoros kapcsolatban áll az erkölcsi értékekkel, magatartással.

Az egészségfejlesztés fogalma

Az egészségfejlesztés az összes nem terápiás egészségjavító módszer gyűjtőfogalma.

Magába foglalja:

- az elsődleges prevenció,
- a mentálhigiéné,
- az egészségfejlesztő szervezetfejlesztés,
- az önségítés feladatait, módszereit.

Az iskola, mint az egészségfejlesztés legfontosabb színtere

Tanulóink hosszú éveket – általában 6-16. életév – töltenek el az iskolában. Ebben az életkorban fogékonyak, a személyiségfejlődésükre jelentős hatást lehet gyakorolni. Ezek a hatások nagyban meghatározzák a később kialakuló szokásaikat, életmódjukat.

Az egészségnevelés színterei

Hagyományos tanórai keretek - szaktárgyi órák témafeldolgozása:

Az egészségfejlesztési ismeretek témakörei az iskolában:

Az egészség fogalma

A környezet egészsége

Az egészséget befolyásoló tényezők

A jó egészségi állapot megőrzése

A betegség fogalma

A táplálkozás és az egészség, betegség kapcsolata

A testmozgás és az egészség, betegség kapcsolata

Balesetek, baleset-megelőzés

A lelki egészség

A társadalom élete, a társadalmi együttélés normái: illem és etika, erkölcs

A szenvedélybetegségek és megelőzésük (dohányzás, alkohol- és drogfogyasztás, játékszenvedély, internet- és tv-függés)

A média egészséget meghatározó szerepe

Fogyasztóvédelem

Iskola-egészségügy igénybevétele

Ismeretek a tanuló saját testéről, működéséről

Betegségek, gyógyulási folyamat

Az egészséges környezet jelentősége

Az első évfolyamtól a negyedik évfolyamig az anyanyelv, a magyar nyelv és irodalom, a környezetismeret tantárgy témakörei.

Az ötödik évfolyamtól a nyolcadik évfolyamig a természetismeret és a biológia tantárgy kapcsolódó témakörei.

Kollégiumi szintér

A regionális beiskolázás következtében diákjaink jelentős része hét közben kollégiumunkban lakik. Ebből eredően az egészségügyi szokások, a testi higiénia kialakítása jelentős szerepet kap az iskolai nevelésen túl a kollégiumi nevelésben is.

A szociokulturálisan hátrányos helyzetű tanulóink magas száma még hangsúlyosabbá teszi ezt a nevelési területet. (lásd: kollégiumi nevelési program)

A segítő kapcsolatok színterei

Szülő, család

Tájékoztatás, felvilágosítás következtében nyerhető meg a szülői háttér a tanulók érdekében végzett munka támogatásához.

A tájékoztatás fórumai:

Szülői értekezlet, iskolai szintű szülői fórum a szülői szervezet és az iskolavezetés szervezésében.

Témától függően felkért előadók:

- audiológus szakorvos,
- mentálhigiénés szakember,
- iskolaorvos,
- pszichológus,
- a rendőrség bűnmegelőzési osztályának szakembere.

Nevelőtestület

Szakmai tanácskozások, fórumok

Városi, megyei, országos fórumokon tantestületünk egy-két tagja rendszeresen részt vesz. Az előadáson hallottakról nevelőtestületi értekezleteken beszámol.

Egészségügyi szakellátás

Iskolaorvos

- személyesen irányítja és ellenőrzi az iskola egészségügyi szolgálat tevékenységét,
- elvégzi az életkorhoz kötött szűrővizsgálatokat,
- a gyermekek fejlődésének figyelemmel kísérése,
- szekunder prevenció megvalósítása,
- a tanulók megbetegedése esetén azonnali ellátás, ápolás.

Munkáját védőnő és ápolónő segíti.

Pszichológus

Lelki eredetű problémák feldolgozásában segít

- tantestületnek,
- szülőknek,
- diákoknak.

Szemész szakorvos rendszeres szűrést végez tanulóink körében

Az ortopédiai szűrés is rendszeres – szakorvosi ellátásban.

Pedaudiológiai ellátás: Orr-, fül-, gége-, audiológus szakorvos, audiológiai asszisztens, szurdopedagógus gondoskodik a tanulók rendszeres hallásvizsgálatáról, fülészeti, gégeészeti szűréséről, a megfelelő hallókészülékkel történő ellátásról, a CI állításról is felkészült szakemberek gondoskodnak.

Gyermekjóléti szolgálatok, családsegítők

Kapcsolatot tartunk fenn tanulóink lakóhelye szerinti szolgálatokkal a hátrányos helyzetű és a veszélyeztetett tanulóink otthoni helyzetének, körülményeinek javítása érdekében.

A vonatkozó ágazati jogszabályok alapján az alábbiak szerint foglalhatjuk össze az iskolai egészségvédelem főbb feladatait:

Ismertesse meg az emberi szervezet működésének és a természeti, társadalmi, pszichés környezet kölcsönhatásának törvényeit.

Fejtsse ki az egészséges táplálkozásra, életmódra, valamint az egészséges környezet megteremtésére vonatkozó tudnivalókat, buzdítson azok megtartására.

Valósítsa meg a személyes testi és lelki higiénia követelményeit.

Szorgalmazza a testmozgás, aktív életmód, a sportolás rendszeressé tételét.

Szolgáltasson módszereket (döntési helyzetmegoldásokat) a stresszhelyzetek megelőzésére és feloldására, a konfliktusok kezelésére.

Ismertesse a szexuális kultúrával és a családtervezéssel, a nemi úton terjedő betegségek megelőzésével kapcsolatos tudnivalókat.

Tudatosítsa a szenvedélybetegségek káros hatásait és a rászakas elkerülésének módját.

Ismertesse meg a tanulókkal az egészségügyi szolgáltatások igénybevételének feltételeit és lehetőségeit.

Adjon gyakorlati tanácsot, az egészséget és a testi épséget veszélyeztető tényezők, balesetveszélyek elkerülésének módjára, a lehetőségekhez mérten tanítsa meg az elsősegélynyújtás elemi tennivalóit.

Fejlessze ki a beteg, sérült és fogyatékos embertársak iránti elfogadó és segítőkész magatartást.

1. 5. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása tanítási órákon belül (anyanyelv-környezetismeret, osztályfőnöki, biológia és testnevelés óra) és iskolai szintű rendezvényeken (egészségnap, elsősegély-nyújtási bemutatók) valósul meg.

Cél:

- a tanulók szerezzenek életkori szintjüknek megfelelő ismereteket a leggyakrabban előforduló sérülésekről, azok várható következményeiről,
- ismerjék fel a veszélyhelyzeteket – különösen fontos ez hallássérült tanulóink vonatkozásában (körültekintő közlekedés)
- sajátítsanak el alapvető elsősegély-nyújtási módokat,
- tudjanak segítséget hívni (mentő hívása, segítségkérés ép hallásúaktól)

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása gyakorlatorientáltan, fokozott vizuális megerősítéssel történik. Segítséget adnak ehhez az egészségügyi szolgálatunk dolgozói (iskolai védőnő, ápolónő, a városi Vöröskereszt ifjúsági csoportja).

1.6. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Az iskola keretén belül működő közösségi nevelés területei

- tanórák
- tanórán kívüli felnőttek által szervezett iskolai foglalkozások (mint: napközi, kirándulások)
- diákok által szervezett, tanórán kívüli iskolai foglalkozások (mint: Diák-önkormányzati munka)

- szabadidős tevékenység

A tanítási órán megvalósítható közösségfejlesztő feladatok:

Az osztályközösséget a közösségi érdek, a közös cél, a közös értékrend és a közösségi tudat tartja össze.

Legfontosabb cél valódi osztályközösség formálása, amely képes a közös cél érdekében közös értékrend elfogadására, és az iskola szervezett keretein belül ennek megfelelően viselkedni, munkálkodni. Megvalósításához több év kitartó, türelmes munkájára van szükség. Ennek érdekében az alábbi feladatok megvalósítására törekedhetünk:

- a tanulás támogatása (kölsönös segítségnyújtással, közösségi ellenörzéssel, tanulmányi és munkaerkölcs erősítésével)
- közvetlen tapasztalatszerzés segítése
- közösségi cselekvések kialakításának segítése, fejlesztése (példamutatással, helyes cselekvés bemutatásával, bírálat, önbírálat segítségével)
- a tanulók önállóságának, öntevékenységének, öngazgató képességének fejlesztése
- a folyamatosság biztosítása, a már elért eredmények továbbfejlesztése a következó évfolyamon a már elért eredményekre való építés
- olyan nevelókollektíva kialakítása, megtartása, mely egységes nevelói eljárásaival és összehangolt követeléseivel az egyes osztályokat vezeti, és tevékenységüket koordinálni tudja
- a különbözó változatos munkaformákkal (pl.: differenciált csoportmunka, egyéni munka, kísérlet, verseny) az együvé tartozás, az egymásért való felelősségérzés erősítése.

Az egyéb foglalkozások közösségfejlesztő feladatai:

- ismertesse meg a tanulókkal a társas együttélés alapvetó szabályait, amelyek a közösségben való harmonikus kapcsolatokhoz elengedhetetlenek
- a sokoldalú és változatos foglalkozások járuljanak hozzá a közösségi magatartás erősítéséhez
- a különbözó SNI kategóriába (hallássérült, beszéd fogyatékos, értelmi fogyatékos, egyéb pszichés zavarral küzdók) tartozó tanulók együttes programjai segítsék elő egymás másságának kölcsönös elfogadását
- a séták, kirándulások mélyítsék el a természet iránti tiszteletet és a környezet iránti felelősség érzését.

A diák-önkormányzati munka közösségfejlesztési feladatai:

- olyan közös érdekeken alapuló közös, konkrét célok kijelölése, amelyek nem sértik az egyéni érdekeket, azokkal összhangban vannak
- a kialakított, meglévó vagy hagyományokon alapuló közösségi munkálatok, közösségépítő tevékenységek fejlesztése
- a régi tevékenységek mellett új hagyományok teremtése

- olyan tevékenységek szervezése, amelyek értékes esztétikai élményeket keltenek a közösség tagjaiban és ezzel erősödik, fejlődik maga a közösség is
- a közösség iránti felelősségérzet (felelősségtudat) kialakítása, fejlesztése
- a közösség érdekeit szolgáló, cselekvésre készítő tevékenységek szervezése
- olyan közösség kialakítása, fejlesztése, amely büszke saját közösségének sikereire, értékeli más közösségektől megkülönböztető tulajdonságait.

A szabadidős tevékenység közösségfejlesztő feladatai:

- jó kapcsolatok kiépítése az adott korosztállyal, szüleikkel és e tevékenységet segítő külső szakemberekkel
- a csoporton belüli kapcsolatok erősítése
- a csoportokban végzett közös munka során az önismeret elmélyítése az önfegyelem fejlesztése, a társak és foglalkozásvezetők elfogadása, az együttműködés elfogadása
- a tevékenységformákat hasssa át a kölcsönösség és az egyéni képességekre, aktivitásra való építés
- a tevékenységformák kialakításában törekedni kell arra, hogy a résztvevők adottságára építve érdeklődésük ne alkalmanként, véletlenszerűen érvényesüljön, hanem tartós aktivitásra ösztönözzön
- olyan erős érzelmi-értelmi felhívó erővel bíró témák kijelölése, amely során felfedezhetik önmagukban a másik iránti érdeklődés, részvét, megértés, türelem szándékát és képességét, erősítve ezzel a közösséghez való kötődést
- olyan csoportok kialakításának segítése, amelyek az emberi kapcsolatok pozitív irányú elmélyítése mellett hatnak az egész személyiség fejlesztésére és hatással vannak a pozitív töltésű életmód kialakítására.
- A közösségfejlesztés során nemcsak a pedagógusoknak van feladatuk, hanem az iskolában foglalkoztatott valamennyi dolgozónak, sőt az iskolát segítő szervezetek vezetőinek is, hogy megjelenésükkel, viselkedésükkel, beszédstílusukkal, társas kapcsolataikkal példaként járnak a diákok előtt.
- A személyiség-, és közösségfejlesztést szolgáló tevékenységek között jelentős helyet foglal el a hagyományok ápolása. Ez egyrészt iskolánk hírnevét gyarapítja, másrészt azt bizonyítja, hogy diákjaink igénylik ezen események megrendezését.

Az iskola hagyományai a tanév rendjéhez igazodva a következők:

- Ünneplés tanévnitó, az elsősök köszöntése, megajándékozása
- Hallássérültek Világnapja (szeptember utolsó vasárnapja)
- Iskola, óvoda alapításának évfordulója - koszorúzás a névadó emléktáblájánál
- az Iskola Napja
- Szülők-nevelők bálja
- Mikulás ünnepség
- Adventi játszóház
- Karácsonyi ünnepség
- Farsang

- „Duráczky-est”: kulturális bemutató, „Duráczky” díjasok köszöntése (2 kolléga, 2 külső iskolatámogató), „Kisokos”, „Jó sportoló”, „Ügyes kezek” díjak átadása (tanulóknak), kiállítás óvodásaink, iskolásaink munkáiból
- Versmondó verseny a költészet napja alkalmából
- Húsvéti játszóház
- Gyermeknap
- Pünkösdi hangverseny és kiállítás
- Festők Városa Hangulatfesztivál
- Tanévzáró ünnepély, végzős tanulók búcsúztatása, ballagás

Iskolánk tanulói részt vesznek hallássérült gyermekek számára meghirdetett országos, és a sajátos nevelési igényű tanulók számára kiírt területi versenyeken, mint:

- Hanyvári Pál Országos Kommunikációs verseny
- Hallássérült gyermekek sakk,- asztalitenisz versenye
- Hallássérült gyermekek országos röplabdaversenye
- Hallássérült gyermekek országos tanulmányi versenye
- Hallássérült gyermekek országos atlétika versenye
- Sajátos nevelési igényű tanulók szépíró versenye

1.7. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

1.7.1 A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

- az egyéni képességekhez igazodó munkaformák
- kiscsoportos tanulás-szervezés
- tehetségfejlesztő foglalkozások kiscsoportban
- szakkörök
- versenyekre, vetélkedőkre, bemutatókra való felkészítés (tantárgyi, sport, kulturális, stb.)
- szabadidős foglalkozások (színház, múzeumlátogatások, stb.)
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata.

1.7.2. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkózását segítő program

- Az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése (egyéni szabott differenciálás)
- Kiscsoportos tanórák szervezése – csoportbontás
- A délutáni felkészülésen egyéni segítségnyújtás
- Felzárkóztató foglalkozások
- Egyéni foglalkozások a halmozott tanulási zavart mutatók esetében
- egyéni felkészítések (súlyos lemaradás, halmozottan jelentkező zavarok, autisztikus tünetek, stb. esetén)

- felzárkóztató foglalkozások iskolán belüli/kívüli tanulást segítő helyszínek rendszeres látogatása (könyvtárak, múzeum)

Hangsúlyozottan jelentkezik a problémák azoknál a tanulóinknál, akik – gyakran több éves – sikertelen integrációt követően kerülnek hozzánk. Esetükben gyakran külső szakember – gyermekpszichiáter – bevonására is szükség van.

Tevékenységi formák:

- Családlátogatások
- szülők/családok nevelési gondjainak enyhítése – pszichológus segítségével az otthoni tanulás kiemelten a kommunikáció fejlesztésének segítése (gyakorlatias jellegű, ötleteket adó évfolyam független szülőklub szerű szülői értekezletek)
- mentálhigiénés szakember bevonása
- az egyéni képességekhez igazodó tanulás megszervezése
- képességcsoportok kialakítása egyes tantárgyak oktatásában
- differenciált segítségnyújtás a napközis, illetve kollégiumi felkészülés folyamatában
- a továbbtanulás irányítása, segítése (szülőkkel közös iskola/munkahely látogatások)

1.7.3. Az ifjúságvédelemi feladatok ellátása

Tanulóink kb. 40%-a rossz anyagi és szociális körülmények között, hátrányos helyzetben él. Önhibájából, vagy önhibáján kívül olyan élethelyzetbe kerültek a szülők, hogy gyermekeiket nem tudják ellátni a megfelelő ruházattal, hónapokig, évekig nem fizetnek térítési díjat.

Gyermekvédelmi feladataink:

- a gyermekek fejlődését veszélyeztető okok és káros hatások megelőzése, feltárása, a szociokulturális hátrányok ellensúlyozása,
- figyelem a gyermek átmeneti, vagy gyakori negatív irányú változásaira testi-lelki vonatkozásban (kisiskolás korban esetleg enurézis, állandó rosszkedv, elhanyagoltság, kamaszoknál befelé fordulás, agresszió, hazautazáskor csavargás, tanulásromlás, pszichés zavarok bármelyik életkorban stb.). Eszközeink a hátrányok leküzdéséhez a nagyobb odafigyelés, a gyermekkel való törődés, a felzárkóztató foglalkozások, korrepetálás, tehetséggondozás, egyéni beszélgetések sorozata,
- folyamatos ellenőrzést és nyomon követést igényel a hátrányos helyzetben, vagy veszélyeztetett körülmények között élő gyermekek családban történő elemi ellátása (élelem, ruházat, tanszer, pihenés), otthoni életmódja, a serdülők baráti köre, szórakozása, mozgásszabadsága,
- használ-e a gyermek egészségére ártalmas szereket (drog, alkohol, cigaretta), folytat-e fejlődésére káros életmódot,
- feladatunk a gyermekek egészséges fejlődéséhez szükséges nevelési légkör megteremtése, amiben nem érez kitaszítottságot származása, színe, vallása, hátrányos helyzete miatt,
- lényeges, hogy a gyermekek egészségügyi állapotát, testi épségét családon belül és kívül védelmezzük, figyelemmel kísérjük és rendszeres iskolaorvosi ellátást biztosítsunk (gyermekorvos, fül-orr-gégész, szemorvosi, fogorvosi ellátás, gyógyászati segédeszközök igény szerinti hozzáférhetősége – hallókészülék, szemüveg stb.),
- a gyermekek megfelelő fejlődését akadályozhatja a munkanélküliség, a szülők alacsony jövedelme, vagyoni helyzete – más esetben a szülők életvitele, alkoholizálása, gyermekükhöz való viszony. Amennyiben a szülők nem tudnak, vagy nem akarnak

gondoskodni a gyermeküket megillető szolgáltatásokról, intézményünk megteszi a szükséges intézkedéseket a gyermekvédelmi szakszolgálatok felé,

- nyomatékosan figyelmeztetjük a szülőt – a gyermekvédelmi szakszolgálat segítségével is – a tankötelezettségre, a rendszeres folyamatos iskolába járásra.
- tiszteletben tartjuk a gyermekek személyiségét, ismertetjük jogait és kötelességeiket, elegendő időt biztosítunk egyéni problémáik megbeszélésére,
- tájékoztatjuk a szülőket a segítő szolgáltatások lehetőségeiről, ismertetjük az iskolán belüli segítő szolgáltatást (pszichológus),
- javasoljuk a szorosabb kapcsolattartást intézményünkkel, az osztályfőnökökkel, szaktanárokkal, nevelőkkel, gyermekfelügyelőkkel, gyakoribb részvételt a szülői értekezleteken, nyílt napokon, tájékoztató előadásokon.

•

Kapcsolatot tartunk:

- a Nevelési Tanácsadóval,
- a Gyermekvédelmi Szakszolgálatokkal,
- a Gyermekjóléti Szolgálatokkal,
- a Gyámhivatalokkal.

1.7.4. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

- Feltérképezzük a segítségre szoruló körét. Az osztályfőnök információi alapján természetbeni támogatást nyújtunk (ruha, tisztasági szerek)- gyűjtés szervezése.
- Figyelemmel kísérjük az ösztöndíjpályázatokat, és pályáztatunk megfélemlés esetén.
- A lakóhelyi önkormányzathoz benyújtott szülői kérelemhez véleményt írunk
- A teljes értékű életért alapítvány támogatását kérjük rászorultság esetén kiránduláshoz, színházlátogatáshoz, taneszközök vásárlásához.

1.8. Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvételi rendje

A Diákönkormányzatban dolgozó osztályképviselők gyakorolják a Köznevelési törvényben megfogalmazott jogokat. Társaik javaslatait összegyűjtjük, ennek alapján kezdeményeznek, a döntésekről tájékoztatnak.

1. 9. Kapcsolattartás a szülőkkel, tanulókkal, az iskola partnereivel

1. 9. 1 A tanulók közösségét érintő kapcsolattartási formák

- Diákönkormányzat gyűlései
- Iskolagyűlés
- Tájékoztató faliújságok

1. 9. 2. A szülők közösségét érintő együttműködési formák

A szülői jogok érdekérvényesítő szerve az Iskolai Szülői Munkaközösség. Osztály (csoport) szervezési formában az osztályfőnökök segítségével szerveződnek. Iskolai szinten a Szülői Munkaközösség Választmányát a hallássérült és a logopédiai tagozatról 1-1 „Szülő elnök” vezeti. Közvetlen kapcsolataikban munkájukat egy gyógypedagógus koordinátor tanár segíti. Szervezett formában évi 2-3 alkalommal tart összejövetelt, illetve szükség szerint, amikor az intézmény életében olyan megemlékezések, események, rendezvények történnek, melyekhez szükséges a szülők véleményezése, illetve közreműködése. Jogosítványain kívül kiemelt

feladatként ellátja a szülők szakmai tájékozottságának fejlesztését (nyílt napok szakmai programja, adott témájú ismertető, bemutatók, közös kirándulások, összejövetelek), az iskola „nyitottságának” elősegítését.

Az Iskolai Szülői Munkaközösségnek kiemelt célja az egyes szülő és gyermeke, valamint a pedagógus kapcsolatának szoros nevelési együttműködése a gyermeke érdekében. Igény szerint a szülő az intézmény vezetőit, a gyermeke nevelése-oktatásában résztvevő pedagógusokat előzetes egyeztetés után, illetve a fogadó órákon is felkeresheti, ha ez a foglalkozások rendjét nem zavarja.

Ahhoz, hogy a szülők igazi partnerek legyenek a fejlesztésben rendszeres tájékoztatásra, útmutatásra van szükségük.

Ennek formái:

- **Nyílt napok**

A szülők látják gyermekük tanórai munkáját, az egyénre szabott, sérülés-specifikus módszerek alkalmazását a fejlesztésben.

- **Szülői fórumok**

A Szülői Szervezet javaslatai alapján az iskolavezetés szervezi. Témái a szülők igénye szerint alakulnak.

Kiemelt témakörök:

- A gyermekek kommunikációjának fejlesztése a család mindennapi tevékenységébe ágyazva.
 - A TV-nézés, a videózás helyes aránya, módja. Gyakorlati tanácsok a videó hatékony felhasználásához. Film, műsorajánlás.
 - Társadalombiztosítási finanszírozások (utazási költség, méltányossági GYES, segédeszközök stb.).
 - Élménynapló írásának módjai (videó-film bemutatása, megbeszélés).
 - Nevelési problémák különböző életszakaszokban
- **„Rendhagyó” szülői értekezletek** – Egy-egy kulcsfontosságú fejlesztési feladat (pl.: szókincsfejlesztés) gyakorlati bemutatóval egybekötött bemutatása, körüljárása. Ez a „szülői értekeztet” nem osztályfokhoz kötött, hanem a hasonló módon fejleszthető tanulók szülei képeznek egy-egy csoportot (hallásállapot, vezető kommunikációs csatorna).
 - **Ötletvásár** – Szülők egymás között. Én így csináltam, csinálom. A szülők saját tapasztalataikat (sikereiket, kudarcaikat) osztják meg egymással.
 - **Fogadóórák** – Az adott gyermek egyéni fejlődésének megbeszélése a szülővel. Tájékoztatás, feladatok a fejlesztésben.
 - **Szülőtanfolyamok**
 - **Családlátogatások**
 - **Iskolai rendezvények, bemutatók, kiállítások**

A karácsonyi és farsangi kulturális bemutatókon, az iskolaesten a szülők gyermekeik színpadi játékában gyönyörködhetnek. A képzőművészeti kiállításokon büszkén nézegethetik gyermekük alkotásait.

Mindez segíti a családot sérült gyermeke elfogadásában, értékeinek felismerésében.

- **Pályaválasztási segítségnyújtás** – A felső tagozatos osztályok a szülőkkel együtt iskolalátogatásokat, üzemlátogatásokat szerveznek. Ez a forma különösen nagy jelentőségű a tanulási zavaros vagy a súlyosan halmozottan sérült tanulók esetében, amikor is a gyermekek továbbtanulási lehetőségei korlátozottak.

1. 9. 3. Kapcsolat az iskola külső partnereivel

Hagyományosan jó kapcsolatot alakítottunk ki és tartunk fenn az alábbi intézményekkel:

- Hallássérültek Iskoláinak Országos Egyesülete
- Magyar Gyógypedagógusok Egyesülete
- Siketek és Nagyothallók Országos Szövetsége
- Siketek és Nagyothallók Országos Szövetsége Somogy Megyei Szervezete
- Hallássérülteket nevelő, oktató hazai és külföldi társintézetek
- Többségi általános iskolák
- Somogy Megyei Egészségügyi Hálózat
- Somogy Megyei Kaposi Mór Oktató Kórház Fül-Orr-Gége Osztály
- Audiológiai állomások
- Teljes Értékű Életért Alapítvány
- Ép Hallásért Alapítvány
- Somogy Megyei Rendőr-főkapitányság
- Országos-, Megyei Balesetmegelőzési Bizottság
- Gyermekvédelmi Szakszolgálatok
- Gyámhivatalok
- Védőnők, gyermekorvosok
- ELTE Bárczy Gusztáv Gyógypedagógiai Kar
- Kaposvári Egyetem
- Napkerék Egyesület

1. 10. A tanulmányok alatti vizsgák szabályai

Tanulmányok alatti vizsgákat a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet által előírt esetekben szervez az iskola (magántanulók, tantestületi döntés alapján kötelezettek esetében).

A tanulmányok alatti vizsgák (osztályozó vizsga, pótló- és javítóvizsga) követelményeit, részeit, az értékelés szabályait a szakmai munkaközösségek határozzák meg. A vizsga tantárgyi/évfolyamonkénti követelményei megegyeznek a kerettantervek alapján készült, a Pedagógiai Program részét képező helyi tanterv adott tantárgyra és évfolyamra vonatkozó követelményeivel.

Osztályozó vizsga

Osztályozó vizsgát kell tenni a tanulónak a félévi és év végi osztályzatok megállapításához, ha:

- felmentették a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól,
- engedélyezték, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget,

- tanulmányait magántanulóként végzi,
- hiányzása a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 51. § (7) bekezdésében előírt mértéket meghaladja, és ezért nem osztályozható, amennyiben a tantestület engedélyezi, hogy osztályozó vizsgát tegyen.

Javítóvizsga

Ha a tanuló tanév végén bármely tantárgyból elégtelen osztályzatot kapott, a nevelőtestület határozata alapján javítóvizsgát tehet, kivéve, ha háromnál több tantárgyból van elégtelen osztályzata. Amennyiben a javítóvizsgán nem teljesíti a meghatározott követelményeket, vagy nem jelenik meg, köteles évet ismételni. A javító vizsga időpontját a szorgalmi időszak lezárásakor az iskola bejáratára kell kifüggeszteni.

A tanulót a vizsgára a szülő készíti fel, az iskola a nyár folyamán két ízben konzultációs lehetőséget biztosíthat (június-augusztus).

A javítóvizsgán elégséges osztályzatot kapott tanuló magasabb évfolyamba léphet.

Pótló vizsga

Amennyiben a tanuló neki fel nem róható okból nem jelent meg a vizsgán, vagy a vizsga letétele előtt távozott, a vizsgát megismételheti.

Pótló vizsgát tehet a tanuló, ha:

- neki fel nem róható okokból elkésik, távol marad,
- megkezdett vizsgáról engedéllyel távozik.

Pótló vizsgát – az igazgató döntése alapján – az adott vizsganapon vagy az iskola által megszervezhető legközelebbi vizsganapon kell megtartani.

1. 11. Az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályai

A tanulók átvételére más hallássérülteket oktató gyógypedagógiai intézménytől, valamint sikertelen integráció esetében a többségi iskolától a Hallásvizsgáló Országos Szakértői és Rehabilitáció bizottság intézménykijelölését követően kerül sor, a tanulócsoporthoz maximális létszámkorlátára függvényében. Átvételkor be kell mutatni:

- a tanuló anyakönyvi kivonatát
- a szülő személyi igazolványát
- az elvégzett évfolyamokról szóló bizonyítványt
- az előző iskola által kiadott távozási lapot
- az illetékes Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakvéleményét

A logopédiai tagozatra átvételre kerülhet többségi általános iskolából az a tanuló, aki tanulási zavara (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia) miatt az integrált oktatásban nem, vagy csak súlyos nehézségek árán tud helytállni.

A beiratkozás folyamatos, de a speciális fejlesztő munka érdekében optimálisabbnak tartjuk a tanév eleji, vagy a félévkor történő iskolaváltást.

Év közben csak a már működő osztályok struktúráját, létszámát, a biztosítható fejlesztési órák keretét szem előtt tartva tudunk gyermeket fogadni. A tanítókból, gyógypedagógusokból és logopédusokból álló team javaslatára az iskolavezetőség dönt a gyermek felvételéről.

Átvételkor be kell mutatni:

- a tanuló anyakönyvi kivonatát
- a szülő személyi igazolványát
- az elvégzett évfolyamokról szóló bizonyítványt
- az előző iskola által kiadott távozási lapot
- az illetékes Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakvéleményét

A felvételi eljárás különös szabályai

Intézményünkbe az illetékes megyei és országos szakértői bizottságok szakvéleményeivel beutalt sajátos nevelési igényű gyermekek kerülnek felvételre. A hallássérültek iskolai tagozatának 1.(1.) osztályába valamennyi hallássérült gyermeket felvesszük, akik számára az illetékes Szakértői és Rehabilitációs Bizottság intézményünket jelölte ki a nevelésre – oktatásra

A logopédiai iskolai tagozatunk nyitott minden olyan tankötelezettségi korát elért gyermek befogadására, aki súlyos beszéd-nyelvi zavarral küzd és/vagy tanulási zavar veszélyeztetett.

A Somogy Megyei Tanulási Képességet Vizsgáló és Beszédvizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakértői vizsgálatát, intézmény kijelölését követően kerül a gyermek felvételre.

Beiratkozáskor be kell mutatni

- a gyermek születési anyakönyvi kivonatát
- a szülő személyi igazolványát
- az illetékes Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakvéleményét
- a gyermek egészségügyi könyvét

2. Az iskola helyi tanterve

2.1. A választott kerettanterv megnevezése, jellemzői

Az iskola általános tantervű osztályaiban a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről szóló 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendeletben a miniszter által kiadott kerettantervet választotta.

A választott kerettanterv tantárgyait és kötelező minimális óraszámait az alábbi táblázatok tartalmazzák.

Óraterv a kerettantervekhez – 1–4. évfolyam				
Tantárgyak	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.
Magyar nyelv és irodalom	7	7	6	6
Idegen nyelvek				2
Matematika	4	4	4	4
Erkölcstan	1	1	1	1
Környezetismeret	1	1	1	1
Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	2
Életvitel és gyakorlat	1	1	1	1
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	3	3
Rendelkezésre álló órakeret	25	25	25	27

Óraterv a kerettantervekhez – 5–8. évfolyam				
Tantárgyak	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Magyar nyelv és irodalom	4	4	3	4
Idegen nyelvek	3	3	3	3
Matematika	4	3	3	3
Erkölcstan	1	1	1	1
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	2	2	2
Természetismeret	2	2		
Fizika			2	1
Kémia			1	2
Biológia-egészségtan			2	1
Földrajz			1	2
Ének-zene	1	1	1	1
Dráma és tánc/Hon- és	1			

népismeret				
Vizuális kultúra	1	1	1	1
Informatika		1	1	1
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1	
Testnevelés és sport	5	5	5	5
<i>Osztályfőnöki</i>	1	1	1	1
Szabadon tervezhető órakeret	2	3	3	3
Rendelkezésre álló órakeret	28	28	31	31

2.2. A választott kerettanterv feletti óraszám

A választott kerettantervek óraszámát a szabadon tervezhető órakeret terhére a következő évfolyamokon és tantárgyakban emeljük meg az alábbi óraszámokkal.

Súlyos fokban hallássérültek (siketek) iskolai tagozata

Óraterv a helyi tantervhez – 1–4. évfolyam				
Tantárgyak	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.
Magyar nyelv és irodalom	7+1	7+1	6+2	6+2
Idegen nyelvek				2
Matematika	4+1	4+1	4+1	4+1
Erkölcstan	1	1	1	1
Környezetismeret <i>integrálódik a magyar nyelv és irodalom tantárgyba</i>	1	1	1	1
<i>Hallás-, ritmus-, mozgásnevelés</i>	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	2
Életvitel és gyakorlat <i>integrálódik a magyar nyelv és irodalom tantárgyba</i>	1	1	1	1
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	3	3
Rendelkezésre álló órakeret	25	25	25	27

Óraterv a helyi tantervekhez – 5–8. évfolyam				
Tantárgyak	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Magyar nyelv és irodalom	4+1	4+1	3+2	4+1
Idegen nyelvek	2	3	3	3
Matematika	4+0,5	3+1	3+1	3+1
Erkölcstan/hit és erkölcstan	1	1	1	1
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2+0,5	2+0,5	2	2
Természetismeret	2	2+0,5		

Fizika			2	1+0,5
Kémia			1	2
Biológia-egészségtan			2	1+0,5
Földrajz			1	2
Hallás-,ritmus-,mozgásnevelés	1	1	1	1
Dráma és tánc/Hon- és népismeret	1			
Vizuális kultúra	1	1	1	1
Informatika		1	1	1
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1	
Testnevelés és sport	5	5	5	5
<i>Osztályfőnöki</i>	1	1	1	1
Szabadon tervezhető órakeret	2	3	3	3
Rendelkezésre álló órakeret	28	28	31	31

Nagyothalló tanulók

Óraterv a helyi tantervhez – 1–4. évfolyam				
Tantárgyak	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.
Magyar nyelv és irodalom	7+1	7+1	6+1	6+1
Idegen nyelvek				2
Matematika	4+1	4+1	4+1	4+1
Erkölcstan	1	1	1	1
Környezetismeret	1	1	1+0,5	1+0,5
Hallás-, zenei nevelés	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	2
Életvitel és gyakorlat	1	1	1+0,5	1+0,5
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Szabadon tervezett órakeret	2	2	3	3
Rendelkezésre álló órakeret	25	25	25	27
Óraterv a helyi tantervhez – 5–8. évfolyam				
Tantárgyak	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Magyar nyelv és irodalom	4+1	4+1	3+2	4+1
Idegen nyelvek	3	3	3	3
Matematika	4+0,5	3 +1,5	3+1	3+1
Erkölcstan	1	1	1	1
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2+0,5	2	2	2+0,5
Természetismeret	2	2+0,5		
Fizika			2	1
Kémia			1	2
Biológia-egészségtan			2	1+0,5
Földrajz			1	2

Hallás zenei nevelés	1	1	1	1
Dráma és tánc/Hon- és népismeret	1			
Vizuális kultúra	1	1	1	1
Informatika		1	1	1
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1	
Testnevelés és sport	5	5	5	5
<i>Osztályfőnöki</i>	1	1	1	1
Szabadon tervezett órakeret	2	3	3	3
Rendelkezésre álló órakeret	28	28	31	31

Halmazottan fogyatékos (értelmi fogyatékos) hallássérültek

Tantárgyak	1. évfolyam		2. évfolyam		3. évfolyam		4. évfolyam	
Magyar nyelv és irodalom	7	7	7	7	6	6	7	7
Matematika	4	4+1	4	4+1	3	3+1	4	4
Erkölcstan	1	1	1	1	1	1	1	1
Környezetismeret	2	2	2	2	2	2	2	2
Hallás-,ritmus-,mozgásnevelés	2	1	1	2	2	2	2	2
Vizuális kultúra	1	2	2	1	2	2	2	2
Informatika	-		-		1	1	1	1
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1+1	1	1+1	1	1+1	1	1+2
Testnevelés és sport	5	5	5	5	5	5	5	5
Szabadon tervezhető órakeret	2		2		2		2	
Rendelkezésre álló órakeret	25		25		25		27	

Tantárgyak	5. évfolyam		6. évfolyam		7. évfolyam		8. évfolyam	
Magyar nyelv és irodalom	4	4+1	4	4+1	4	4+1	4	4+1
Idegen nyelv	-	-	-	-	2	2	2	2
Matematika	4	4	4	4	4	4	4	4
Erkölcstan	1	1	1	1	1	1	1	1
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	2	2	2	2	2+0,5	2	2
Hon- és népismeret	1	1	-	-	-	-	-	-
Természetismeret	2	2	2	2	4	4	4	4
Földrajz	-	-	1	1	1	1+0,5	2	2
Hallás-,ritmus-,mozgásnevelés	2	2	2	2	1	1	1	1
Vizuális kultúra	2	2	2	2	1	1	1	1
Informatika	1	1	1	1	1	1	1	1
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1+1	1	1+1	2	2	1	1+1
Testnevelés és sport	5	5	5	5	5	5	5	5
Osztályfőnöki óra	1	1	1	1	1	1	1	1
Szabadon tervezhető órakeret	2		2		2		2	
Rendelkezésre álló órakeret	28		28		31		31	

Logopédiai tagozat

Óraterv a helyi tantervhez – 1–4. évfolyam				
Tantárgyak	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.
Magyar nyelv és irodalom	7	7	6+1	6+1
Idegen nyelvek				2
Matematika	4+1	4+1	4+1	4+1
Erkölcstan	1	1	1	1
Környezetismeret	1+1	1+1	1+1	1+1
Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	2
Életvitel és gyakorlat	1	1	1	1
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	3	3
Rendelkezésre álló órakeret	25	25	25	27

Tantárgyak	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Magyar nyelv és irodalom	4+1	4+1	3+2	4+1
Idegen nyelvek	3	3	3	3
Matematika	4	3+1	3+1	3+1
Erkölcstan	1	1	1	1
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	2+0,5	2	2+0,5
Természetismeret	2	2+0,5		
Fizika			2	1
Kémia			1	2
Biológia-egészségtan			2	1+0,5
Földrajz			1	2
Ének-zene	1	1	1	1
Dráma és tánc/Hon- és népismeret	1			
Vizuális kultúra	1	1	1	1
Informatika	1	1	1	1
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1	
Testnevelés és sport	5	5	5	5
<i>Osztályfőnöki</i>	1	1	1	1
Szabadon tervezhető órakeret	2	3	3	3
Rendelkezésre álló órakeret	28	28	31	31

A szabadon választható órakeretet valamennyi tagozatunkon a tantárgyak között osztottuk szét. A tantárgyak így megemelt óraszámait az egyes tematikai egységek gyakorlására, elmélyítésére használjuk fel.

2.3 Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei

Iskolánk pedagógusai a helyi tanterv alapján, a szakmai munkaközösségek véleményének kikérésével választják meg az alkalmazott tankönyveket, tanulmányi segédleteket, taneszközöket, ruházati és más felszereléseket.

A hatályos jogszabályok figyelembe vételével olyan tankönyveket választunk, melyek:

- kép és ábravilágukkal nagymértékben segítik a szövegek megértését
- biztosítják a több éven át való használatot

A következő tanévben szükséges taneszközökről a májusi szülői értekezleten tájékoztatjuk a szülőket.

2.4. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása

A *Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve* alapján mind a hallássérült, mind a logopédiai tagozatunkon a NAT-ban rögzített pedagógiai szakaszokat a szabályozás szerinti megengedő módosításokkal alkalmazzuk.

A súlyos fokban hallássérült (siket) ép értelmű, valamint az eltérő tanterv szerint haladó tanulóink vonatkozásában az alsó tagozatos szakasz (1-4. osztály) bevezetése előtt 2 éves alapozó időszakot, 2 előkészítő osztályt szervezünk 1.(1.), 1.(2.) elnevezéssel.

A nagyothalló tanulóink esetében az előkészítő időszak 1 éves, 1.(1.) osztálymegnevezéssel.

A súlyos beszéd fogyatékos tanulóink számára - szakértői javaslatuk szülői kérések figyelembevételével - lehetőséget biztosítunk 2 tanévre nyújtott első évfolyamon történő iskolakezdésre 1/1. osztálymegjelöléssel.

2. 4. 1. Az 1-2. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A hallássérült tanulók 1 vagy 2 évre terjedő alapozó időszakának beiktatását a nyelvi kommunikáció nagyfokú elmaradása indokolja. Ezen időszak speciális fejlesztési céljai: a szókincs, a beszédérthetőség, a hallási figyelem és az épen maradt funkciók fejlesztése, a beszéddinamika javítása, a beszédhangok minél pontosabb ejtése, az olvasás, az írás technikájának kialakítása, az elemi szövegértési kompetencia kialakítása. A nyelvi kommunikáció biztonságos megalapozása, folyamatos fejlesztése teremti meg annak lehetőségét, hogy a kultúrtechnikák mindinkább az ismeretszerzés eszközeivé váljanak.

Az anyanyelvtanítás speciális órátípusai- cselekvéses helyzetek, mese/bábjelenek, anyanyelvi gyakorlati foglalkozás, szerep/pantomim játékok-tevékenységbe ágyazott kommunikáció elsajátítást biztosítanak.

A súlyos beszéd fogyatékosok két évfolyamos első osztályában az intenzív, sokoldalú percepció fejlesztés során a kinezteziás, a hallási, a látási, a beszédmotorikus benyomások egymást erősítve vezetnek eredményre. Az első évfolyam tananyagának 2 tanévre történő elnyújtásával teremthető meg a lehetőség a lassabb haladási ütemre, biztos írás, olvasási, számolási alapok elsajátítására.

- A feladat- és szabálytudat alapozása
- Az önértékelés elemeinek kialakítása.
- Az erkölcsi ítéletalkotó képesség néhány elemének alapozása: események, tettek megítélése (jó-rossz).
- Az önállóság fejlesztése
- A tehetségfejlesztés alapozása
- A mozgásügyesség fejlesztése.
- Alapvető udvariassági formák kialakítása.
- Az egészséges életmód iránti igény felkeltése

2.4.2 A 3-4. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Az alsó tagozat harmadik-negyedik évfolyamán meghatározóvá válnak az iskolai teljesítmény-elvárások által meghatározott tanítási-tanulási folyamatok. Fokozatosan előtérbe kerül a Nat elveiből következő motiválási és a tanulásszervezés folyamat.

A hallássérült tagozaton átfogó feladat a nyelvi rendszer kiépítése.

Cél: olyan direkt kommunikációs szint megalapozása, amely alkalmas valamennyi műveltségi terület ismeretanyagának teljesebb körű elsajátítására – szókincs, nyelvalaki struktúrák vonatkozásában.

Logopédiai tagozaton

A grammatikai rendszer tudatos kiépítése, megerősítése mind a beszélt, mind az írott nyelv területén. Szövegfeldolgozás műveleteinek szisztematikus kiépítése, beszéd tudatosság kialakítása.

Mindkét tagozaton kiemelt fontosságú a motiválás, a szemléltetésbe a vizuális megerősítés fokozott beépítése (képek, digitális tananyagok), a tevékenységközpontú tanulásszervezési módokat alkalmazva, a kooperatív-interaktív tanulási technikák fokozatos kialakítása.

2. 4. 3 Az 5-8. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A felső tagozaton folyó nevelés-oktatás feladata elsősorban a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, képesség-együttesek és tudástartalmak megalapozásának folytatása.

Hallássérült tanulócsoporthoz a technika, életvitel tantárgy keretében háztartási ismereteket (sütés, főzés) is beemelünk a tananyagba, támogatva ezzel az önálló életvitel kialakulását. Hangsúlyozottan szerepet kap ez a halmozottan sérült tanulócsoporthoz.

Mindkét iskolai tagozaton célunk, hogy a tanulók többsége a nyelvi készségek olyan fokára jusson el, amely egyre önállóbb ismeretszerzésre teszi őket alkalmassá. Valamennyi műveltségi területen feladat az anyanyelvi készségek folyamatos fejlesztése (szóbeli és írásbeli közlés, beszéd- és szövegértés készségei, aktív és passzív szókincs növelése, a passzív szókincs aktivizálása).

Bővítjük az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikákat és a tanulásszervezési módokat.

Mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait.

A pályaválasztási, pályaaorientációs munkánkat 5. osztálytól végezzük.(intézménylátogatások szülőkkel együtt).

Az egészséges életvitel kialakításához az egészségtan gyakorlati jellegű oktatásával, tanórán kívüli gyakorlati jellegű előadásokkal járunk hozzá.

A személyiség erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi alapozásával; helyes magatartásformák megismertetésével és gyakoroltatásával a társadalmi beilleszkedést készítjük elő.

2.5. A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja, a tanulók fizikai állapotának mérése

A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módját a köznevelési törvény 27. § (11) bekezdésében meghatározottak szerint szervezzük meg a következő módon.

Mind az 5 testnevelés órát tanórai keretekben szervezzük.

1-6. évfolyamon valamennyi tanulónk vonatkozásában 1 testnevelés órát - saját tanmedencénkben- úszásoktatásra fordítunk.

1-2. évfolyamon mindkét tagozaton heti két órában (szűrések függvényében) egész tanulócsoportra vonatkozóan, vagy csoportbontásban alapozó terápiát iktatunk be.

A tanulók fizikai állapotának mérése

A megfelelő szintű fizikai erőnlét, edzettség elérése, majd megtartása nemcsak a sport, hanem az egészség, az általános jólét szempontjából is igen fontos tényező. A fizikai aktivitás jellemzője az egészséges testsúly, az állóképesség és az izomerő.

A vonatkozó jogszabályok a tanulók fizikai állapotának mérését tanévenként április-május hónapra írják elő. A mérésre egyszerű, kevés szerigényű és bárhol végrehajtható tesztek használunk.

El kell érni, hogy az általános fizikai teherbíró képesség fejlődésének folyamatos nyomon követése motivációs tényezőként hasson a tanulókra, és az iskolából kikerülve életvitelükben helyet kapjon a rendszeres fizikai aktivitás is.

2.6. Kiegészítő foglalkozások

A helyi tanterveinkben nem szerepelnek választható tantárgyak. Tanulók érdeklődése, igénye alapján a választható szakköröket szervezünk az egyéb foglalkozások időkeretének terhére.

2.7. Projektoktatás

Felső tagozaton tanmenetben rögzített tartalommal projekt hetet szerveznek tanulócsoportjaink, lehetőség szerint a logopédiai és a hallássérült tanulócsoportok közös részvételével. Ezen szervezési formával mélyíthetjük az egymás elfogadását, a kooperatív tanulási technikák elmélyítését.

2.8. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Valamennyi tanulónak joga van képességei minél maradéktalanabb kibontakoztatására, személyiségfejlődésének támogatására. Külön figyelmet kell fordítani a valamilyen okból hátrányos helyzetbe került tanulókra, akiknek olyan támogató környezetre van szükségük, amely biztosíthatja iskolai sikerességüket.

Iskolánk – többek között – az alábbi segítséget nyújtja számukra az esélyegyenlőség megteremtése érdekében:

- kulcskompetenciák fejlesztését,
- az oktatásban használt információs, kommunikációs technológiák alkalmazását, a digitális tananyagok felhasználásának elősegítését,
- méltányos és egészséges tanulási környezet kialakítást,
- a pedagógusok módszertani kultúrájának fejlesztését,
- tapasztalat-, élményszerzésen alapuló tanulást,
- a differenciáló módszerek alkalmazását,
- a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelését,
- a mindennapos testedzés, a mozgás, sportolás biztosítását,
- környezettudatos szemléletű oktatás-nevelést,
- egészségügyi, szociális támogató rendszer kialakítását,
- hatékony, új tanulási módszerek elsajátíttatását és alkalmazását a tanórákon,
- a tanulói aktivitás növelését a tanítási órákon,
- a tanulási attitűd pozitív átformálását,
- a továbbtanulás támogatását,
- személyiségfejlesztést és közösségépítést,
- a szabadidő hasznos eltöltésének elősegítését,
- partnerközpontú nevelést.

2.9. A tanulók tanulmányi munkájának ellenőrzése, értékelése

Az ellenőrzés feladata, hogy adatokat, tényeket tárjon fel az intézményben folyó tevékenységekről, illetve a tevékenységek által elért eredményekről.

Az ellenőrzés célja, hogy a feltárt adatok, tények alapján olyan intézkedéseket lehessen hozni, amelyekkel az esetleges hibák, problémák kijavíthatóak. Ehhez kapcsolódik az értékelés, amely az ellenőrzés eredményeinek elemzését jelenti.

Az ellenőrzés módszerei:

- Megfigyelés
- Írásos kikérdezés (kérdőív)
- Interjú (lehet egyéni vagy csoportos)

- Tanulók által készített produktumok vizsgálata
- Tanulói teljesítmények felmérése (mérés)
- Dokumentumok elemzése

Az értékelés a tanítási-tanulási folyamat minden mozzanatára kihat. A pedagógusok értékelő magatartásának és a tanulók önértékelésének jellemzője a pozitívumokra való támaszkodás, az elért sikerek, eredmények megerősítése.

A pedagógiai program értékelési koncepciójának célja, hogy az értékelés:

- ne minősítsen, hanem fejlődési állapotról számoljon be;
- számba tudja venni, hogy a tanuló az előző szintjéhez, önmagához mérten mennyit fejlődött;
- jelenjék meg, hogy a tanuló saját lehetőségét mennyire használta ki.

Iskolai gyakorlatunkban háromféle értékelési funkciót különböztetünk meg: a minősítő értékelést (teljesítménymérést), a diagnosztikai értékelést és a fejlesztő értékelést.

A jutalmazás formái

Egyéni jutalmazási formák – Az iskolában elismerésként a következő írásos dicséretetek adhatók:

- szaktanári,
- osztályfőnöki,
- igazgatói,
- nevelőtestületi.

Az egész évben kiemelkedő munkát végzett tanulók tantárgyi, szorgalmi és magatartási dicséretét a bizonyítványba kell bevezetni. Ezek a tanulók a tanév végén könyvvel, oklevéllel, jutalmazhatók.

Az iskola a nevelő és oktató munka egyik fontos feladatának tekinti a tanulók tanulmányi munkájának folyamatos ellenőrzését és értékelését.

Az előírt követelmények teljesítését a nevelők az egyes szaktárgyak jellegzetességeinek megfelelően a tanulók szóbeli felelete, írásbeli munkája vagy gyakorlati tevékenysége alapján ellenőrzik. Az ellenőrzés kiterjedhet a régebben tanul tananyaghoz kapcsolódó követelményekre is.

A nyelvi kommunikációban gátolt tanulók esetében egyénre szabott kommunikációs csatornák bevonásával történik a számonkérés, ellenőrzés (pl.: daktyl, jel, pantomimika, stb.). A nevelők a tanulók tanulmányi teljesítményének és előmenetelének értékelését, minősítését elsősorban az alapján végzik, hogy a tanulói teljesítmény hogyan viszonyul az iskola helyi tantervében előírt követelményekhez, emellett azonban figyelembe veszik azt is, hogy a tanuló képességei, eredményei hogyan változtak – fejlődtek-e vagy hanyatlottak – az előző értékelés óta.

A tanulók szóbeli értékelése folyamatos, fejlesztő értékelés. Döntő fontosságú az azonnali megerősítés, a már sikeresen teljesített, valamint a még gyakorlást igénylő feladatok közös számbavétele.

Írásbeli beszámoltatás formái, rendje:

- **röpdolgozat** az adott óra tananyagából,
- - érintheti az osztály egyes tanulóit vagy egészét,

- - a röpdolgozat előzetes bejelentése nem kötelező,
- **témazáró dolgozat** egy átfogó témakör anyagából
 - - az osztály egészét érinti,
 - - a témazáró dolgozat előzetes bejelentése a dolgozat íratását megelőzően legalább egy héttel korábban kell, hogy megtörténjen,

Egy tanévben írásbeli témazáró dolgozat a szaktanár megítélése szerinti számban íratható, a tananyag szerkezetétől függően.

A témazáró érdemjegye egyenértékű egyéb szóbeli/írásbeli felelet érdemjegyével. Ugyanazon tanulócsoporthoz egy nap csak egy témazáró íratható. Ennek összehangolása szaktanári, osztályfőnöki feladat.

Írásbeli feladatok értékelése

Az írásbeli feladatok értékelésénél figyelembe vesszük a tanulók szakértői véleményében leírtakat (diszgráfiás, diszfáziás tünetek). Szükség esetén a tanuló az írásbeli produktumát szóban kiegészítheti, vagy akár szóbeli felelettel helyettesítheti. Az értékelés alapja a helyi tanterv minimum követelményéhez viszonyított teljesítmény az egyéni fejlesztési terv figyelembe vételével.

2.9.1. Az írásbeli és szóbeli feladatok, az otthoni, napközis, tanulószobai felkészüléshez előírt feladatok meghatározásának elvei és korlátai

A tanítási órákon otthoni szóbeli feladatokat határozzuk meg, amelyet a tanítási órát tartó pedagógusaink egyértelműen közölnek, az osztály üzenő füzetébe beírunk. A nem napközis tanulók esetében meggyőződnek arról, hogy a tanuló saját üzenő füzetébe felírta a megtanulandót. A szóbeli tanulásra feladottakat

- szóban
- írásban
- frontális

számonkéréssel ellenőrizzük.

A legtöbb tantárgyból rendszeresen írásbeli házi feladatokat is adunk, amelyet tanulóinknak általában a következő tanítási órára kell elkészíteniük. Vannak olyan speciális írásbelik is, melyek elkészítésére több időt biztosítunk (pl.: olvasó napló, gyűjtőmunka). A hétvégi időszakra is jelölünk ki írásbeli és szóbeli házi feladatot, de ennek mértéke, terjedelme nem haladhatja meg a hétköznapiakon is szokásos mértéket.

A szóbeli felkészülés, az írásbeli házi feladatok elkészítése döntően a pedagógus által irányított délutáni tanórán valósul meg, 1-1,5 óra időtartamban.

A tanulók egyedi igénye/szükséglete szerint lehetőséget biztosítunk tantárgyi korrepetálásra is, a másnapi felkészülés eredményessége érdekében.

A hallássérült gyermekek kommunikációjának fejlesztésében speciális szerepe van az „élménynapló” írásának. E fejlesztési forma folyamatos tevékenység esetén tölti csak be a módszertanilag kiemelten fontos szerepét. Sem a napi, sem a hétvégi és a szünidei „napló” vezetés nem minősül írásbeli házi feladatnak.

Az élménynapló vezetése a beszéd fogyatékos tanulócsoportokban is javasolt.

Napi, hétvégi szorgalmi feladatra a tanár javaslatot tehet, ennek elvégzése a tanuló érdeklődésétől függ.

Az otthoni olvasásgyakorlás – kiemelten 1-2. évfolyamon – napi feladat (hétvégén is) kell, hogy legyen.

2.9.2. Oktatási eredményvizsgálatok

- Átmenetkor” a 4. és 5. osztályban tanítók és a szaktanárok közösen összeállított anyagon mérik az alapkészségek helyzetét (hangos és szövegértő olvasás, helyesírás, matematika).
- A terápiás munkát végzők (logopédusok, szurdopedagógusok) diagnosztikai vizsgálatokat végeznek, ezek alapján készítik el az egyéni fejlesztési terveiket.
- Országos mérések 6. és 8. évfolyamon minden tanév májusában.

2.9.3. A tanulók teljesítményének értékelése

A tantárgyi követelményeket a helyi tanterv határozza meg. Az értékelésnél figyelemmel kell lenni a tanuló általános állapotára, egyéni haladására, képességeire.

A vonatkozó jogszabályi előírások alapján az alsó tagozaton első évfolyamon és a második évfolyam első félévében szöveges értékelést végzünk, év végén az ötfokozatú érdemjegy az osztályozás eszköze.

A későbbiekben és a *felső tagozaton* a tanulók teljesítményének értékelése tanév közben érdemjegyekkel, félévkor és tanév végén osztályzatokkal (kitűnő, jeles, jó közepes, elégséges, elégtelen) történik.

2.9.4. Az értékelés kategóriái első osztálytól a második évfolyam félévéig

Kiválóan teljesített / Kiválóan megfelelt

A tantervi követelményeket megbízhatóan teljesíti. Ismeretei biztosak, képes azokat az évfolyam követelményeinek megfelelő szinten alkalmazni. Életkorának megfelelő szinten képes az összefüggések meglátására.

Jól teljesített / Jól megfelelt

A tantervi követelményeket általában jól teljesíti. Ismeretanyaga jó, alkalmazásában kissé bizonytalan. Kevés segítséget igényel az összefüggések meglátásában, ismereteit önállóan is képes alkalmazni.

Megfelelően teljesített / Megfelelt

A tantervi követelményeket alapvető szinten teljesíti. Ismeretanyaga közepes szintű, alkalmazása során többször igényel segítséget. Összefüggések meglátására csak segítséggel képes.

Felzárkóztatásra szorul

A tantervi követelményeket alacsony szinten teljesíti. Ismeretanyaga csekély, önálló alkalmazására is csak sok segítséggel képes. Szóban és írásban csak kérdések segítségével tud megnyilvánulni, fogalmakat nem ért, önállóan egyszerű összefüggéseket sem tud felismer

2.9.5. A tantárgyi érdemjegyek és osztályzatok kritériumai

Jeles

A tantárgyi követelményeknek kifogástalanul megfelel.
Ismeri, érti, önállóan képes alkalmazni a tananyagot.

Jó

A tantervi követelményeket megbízhatóan teljesíti.
Fogalmi tiszták, az önálló alkalmazásban kissé bizonytalan.

Közepes

Csak az alapvető tantervi követelményeket teljesíti.
Pontatlanul, nehézkesen nyilvánul meg szóban, írásban egyaránt.
Fogalmi nem tiszták, az összefüggéseket csak segítséggel ismeri fel.

Elégséges

A tantervi követelményekből csupán annyit képes elsajátítani, amennyi a továbbhaladáshoz feltétlenül szükséges.
Fogalmakat nem ért, önállóan egyszerű összefüggéseket sem tud felismerni.
A legalapvetőbb feladatok megoldásához is tanári segítségre szorul.

Elégtelen

A tantervi követelményeknek nevelői segítséggel sem tud eleget tenni.

2.10. A tanuló jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek

Hagyományosan tanulóink kimagasló teljesítményeit a tanévzáró ünnepélyeken értékeljük. Ennek formája bizonyítvány, oklevél, könyv, szóbeli dicséret. Itt tanulói közösségeket is kiemelhetünk.

Ennek szempontjai a tantestület döntése szerintiek:

- tanulmányi munka
- sportteljesítmények
- közösségi munka
- kulturális és közéleti tevékenység

A jutalmazás formái

Az iskolában elismerésként a következő írásos dicséretetek adhatók:

- szaktanári,
- osztályfőnöki,
- igazgatói,
- nevelőtestületi.

Az egész évben kiemelkedő munkát végzett tanulók, tantárgyi, szorgalmi és magatartási dicséretét a bizonyítványba kell bevezetni.

Közösségi munkáért a DÖK is javasolhat tanulókat az elismerésre.

Az a tanuló, akinek intézményi szinten is kiemelkedő a teljesítménye (tanulmányi és kulturális versenyek győztese, az iskoláért végzett kiemelkedő társadalmi munka részese), jutalmát a tanévzáró ünnepélyen az iskola közössége előtt nyilvánosan veszi át.

	Ki adja?	Milyen közösség előtt?	Megjelenés helye.
Szóbeli dicséret	osztályfőnök, szaktanár	osztály	
Írásbeli dicséret	osztályfőnök, szaktanár	osztályközösség	ellenőrző könyv, osztálynapló
Igazgatói dicséret	igazgató	az iskola egész – iskola gyűlés	ellenőrző könyv, osztálynapló
Elismerő oklevél	igazgató	tanévzáró ünnepélyen	
„Ügyes kezek”; „Kis okos”, „Jó sportoló		Az iskola napja alkalmából az iskola egész közössége előtt, tantestületi szavazást követően.	

A magatartási elvárásokat a házirend tartalmazza. Ezen elvárások teljesítése alapján az értékelési szempontok a következők:

Példás:

Aki az iskolában és a kollégiumban egyaránt:

- A közösségi munkában becsülettel részt vesz, társai viselkedéséért felelősséget érez, segítőkész.
- Az iskolai rendszabályokat betartja, társaival is megtartatja. Magatartásával az iskolán kívüli, de ahhoz kapcsolódó rendezvényeken is jó példát mutat.
- A tanórákon, szakköri munkában, versenyeken képességéhez mértén aktívan részt vesz, felkészüléséhez mértén megfelelő eredményt ér el.
- A felnőttekkel, társaival udvarias.
- Magatartásával szemben sem szóbeli, sem írásbeli kifogás nem merült fel.

Jó:

Akinek magatartása hasonló a példás magatartáshoz, de közösségi munkát nem végez rendszeresen és többször nem példamutató.

Változó:

Aki tanulmányi és közösségi munkáját elhanyagolja, a házirendet többször megszegi. Felnőttekkel, társaival udvariatlan, durva. Viselkedése gyakran kifogásolható. A közösség vagyonát rongálja és nem jelenti, ha valaki abban kárt okoz. A közösségi munkában csak vonakodva vesz részt.

Rossz:

Aki többszöri figyelmeztetés ellenére hanyag, munkájával és fegyelmezetlenségével a közösség fejlődését hátráltatja. Kivonja magát a közösségi munkából, szándékosan rongálja a közösség vagyonát.

Általában rossz példát mutat. Többször kap osztályfőnöki, igazgatói figyelmeztetést, intést, vagy rovást.

A magatartás elbírálásának helyi irányelvei:

Házirend

Az iskolai közösségben élő hagyományok, közösségi normák (dicséret, fegyelmező intézkedések, büntetések)

A szorgalom értékelésekor a tanuló iskolai és tanulmányi munkához való hozzáállását értékeljük. Figyelembe vesszük a gyermek önmagához képest nyújtott teljesítményét, fejlődését, a tanuláshoz való viszonyát, a tanórákon, egyéni fejlesztő foglalkozásokon tanúsított aktivitását, önkéntes feladatvállalásait és azok teljesítését.

A szorgalom értékelése nem feltétlenül függ össze az eredményes, jó jeggyel értékelt tanulási eredménnyel, hiszen gyenge képességű tanuló is lehet kiemelkedően szorgalmas.

Példás:

Aki a kötelesség teljesítésében példamutató, az órákra és a foglalkozásokra képességeihez mérten felkészül. Felszerelését használható állapotban viszi a tanterembe, készíti elő minden órára. Írásbeli házi feladatait tisztán, pontosan készíti el. Képességei szerinti szorgalommal tanul.

Jó:

Akinek a szorgalma hasonló a példás szorgalmúakéhoz, de a kötelesség- teljesítés során többször ösztönözni kell.

Változó:

Aki rendszertelenül készül az órákra és a foglalkozásokra, felszerelése sokszor hiányos. Tanszereit nem gondozza, minden munkáját képességeinél kisebb szorgalommal végzi.

Hanyag:

Aki munkáját minden területen elhanyagolja, nem is törekszik hibái kijavítására, minden munkában megbízhatatlan, egy, vagy két tárgyból hanyagsága miatt elégtelen érdemjegyet kap.

Hétszínvirág tagintézmény

Bevezető

Intézményünk Marcali és környéke hátrányos helyzetű településein élő általános iskolás korú, sajátos nevelési igényű tanulók nevelésével és oktatásával foglalkozik. Iskolánkban a tanulók többsége hátrányos helyzetű, – többen halmozottan hátrányos helyzetűek - körülbelül 80% roma származású. Tanulóink zöme tanulásban akadályozott (enyhe értelmi fogyatékos), valamint középsúlyos értelmi fogyatékos, akiknek a száma évről évre emelkedik. Iskolánk gyermekközpontú intézmény, minden tevékenységénél figyelembe vesszük a gyermekek szükségleteit.

Intézményünk alapításától, 1979-től egészen 2011-ig önállóan működő, innovatív intézményként alakította ki jelenlegi pedagógiai arculatát és nagyon sok eredményes pályázat megvalósításával építette ki infrastruktúráját és bővítette épületét. 2011-ben a Somogy Megyei Önkormányzat - akkori fenntartónk - a Somogy Megyei Duráczky EGYMI-hez csatolta intézményünket, majd 2013-tól a KLIK fenntartásában működünk.

Az 1979-ben Marcali Városi Tanácsa által alapított, 3 összevont tanulócsoporttal induló speciális általános iskola, mára nyolc évfolyamos általános iskola és foglalkoztató csoportot is működtet, valamint utazó tanári szolgáltatással látja el a járás sajátos nevelési igényű tanulóit. Mindez annak a fejlesztő munkának is köszönhető, amelynek eredményeit több helyen ismerik az országban. Nevelésfilozófiai elveink között szerepel többek között, hogy a gyermeket testi és lelki egészében fejlesztjük, másságát értékként ismerjük el, és tanulásnak fogunk fel minden változást, mely a gyermek egészében történik. Az elért eredményeknek köszönhető, hogy az itt nevelődő tanulók minden segítséget megkapnak ahhoz, hogy elindulhassanak az önálló életük megalapozásának útján. Az iskolánkban folyó pedagógiai munka a diagnózis és terápia egységén alapul. A célok elérésében a szülő, a gyermek és a pedagógus együttműködése az elsődleges. Intézményünk pedagógusai gyógypedagógusok, tanár vagy tanítói végzettségűek. A gyógypedagógusok többsége több diplomával rendelkezik, többen szakvizsgát is szereztek. A szakmai munka segítségét két munkaközösség koordinálja az intézményben. Iskolánkban a fejlesztő munkát teamek valósítják meg. Egy teamben lehetőség szerint két/három fő dolgozik. Az osztályfőnök vezeti a két/három fős

teamet, melynek további tagja az osztályban tanító pedagógus/ok és a felsőfokú gyógypedagógiai képesítéssel rendelkező pedagógiai asszisztens.

Az iskolában egész napos oktatás folyik, ezért a délutánban a tanítási órák mellett képességfejlesztő programokat biztosít az iskola tanulói számára. A tanítási órákba beépülnek a Lépésről lépésre program, a pedagógusok választása alapján az alternatív pedagógiai módszerekből átvett technikák elemei illetve a kompetencia alapú oktatás moduljai. A gyerekek fejlesztése játékosan, egy-egy terület fejlesztését kiemelve folyik. Ennek alapja az egyéni fejlesztési terv és a foglalkozások programterve. A hatodik évfolyamig kötelező, utána ajánlott valamilyen keretjáték alkalmazása az osztályokban, illetve a hozzá kapcsolódó osztálynév választása. A keretjátékot projekt módszer alapján szervezzük és megvalósítása egész tanévben tart.

Az intézményi innovációk megismertetése a nevelőtestülettel, új innovációk, gyakorlatok, eljárások kialakítása, kidolgozása és bemutatása intézményünkben több éve hagyomány. Rendszeresen hospitálunk egymásnál, hogy jobban megismerhessük egymás munkáját. Szakmai munkaközösségi keretek között több éve tervezetten és szervezeten megvalósítjuk az egymástól tanulást. Kezdetben a munkaközösségek szerveztek bemutató órákat, illetve biztosítottak hospitálási lehetőséget egymás munkájának jobb megismerése és az egymástól való tanulás lehetőségének jobb kihasználása érdekében. A referencia-intézményi felkészülés időszaka alatt a nevelőtestület azt mutatta be, hogy építette be a napi gyakorlatba az intézményi Jó gyakorlatokat.

Szakmai sikereink közül legutóbb a Mentoráló intézmény és Referencia intézmény címeket nyertük el, mely hozzájárul ahhoz, hogy tevékenységünket ne csak bemutassuk, hanem át is adjuk a területünkön működő oktatási intézmények pedagógusainak.

Iskolánk arculata mára a környezetben bekövetkezett változások eredményeképpen sokat változott. Megőrizve hagyományainkat alakítjuk folyamatosan újjá intézményünket. Jelenleg az időközben változott/átalakult gyakorlatunk leírását tartalmazza jelen módosított programunk.

Ha csak módszereket tanulsz meg, a módszereknek a foglya leszel, míg ha elveket sajátítasz el, akkor saját magad gondolhatod ki a módszereidet.

Ralph Waldo Emerson

Küldetésnyilatkozat

Célunk egy olyan értékrend és tudás kialakítása a gyerekekben, ami egy életen át elfogadható önmaga és környezete/ társadalmunk számára. Ehhez fontosnak tartjuk, hogy az önmagunk számára meghatározott nevelési és oktatási elvek és értékek figyelembe vételével minden pedagógus a személyiségéhez és kialakult gyakorlatához közel álló módszereket alkalmazzon. Hitvallásunk a sajátos nevelési igényű gyermekek és tanulók társadalmi integrálódásának és egyéni boldogulásának segítése, esélyegyenlőségük támogatása. A fejlesztések középpontjában gyermekközpontú szemlélet áll, amely a gyógypedagógiai szolgáltatások minél szélesebb körére terjed ki.

Az intézmény feladata, hogy a tanulásban akadályozott, értelmileg akadályozott, halmozottan fogyatékos és más fogyatékos tanuló nevelését oktatását, képzését, rehabilitációs, fejlesztését megvalósító gyógypedagógia nevelő-oktató intézményként működjön. Nevelő és oktató munkánk során minden tanulót önmagához mérten, képességeinek megfelelően a maximális teljesítmény, tudás elérésére ösztönözzük.

Pedagógusaink szakmailag jól felkészültek, magasan képzettek, munkájukra a kreativitás, a sokoldalúság jellemző. Nevelő és oktató munkájukat magas szakmai színvonalon, lelkiismeretesen, örömmel végzik, a gyermekek személyiségének tiszteletben tartásával, humánusan, személyre szabottan. Ehhez fontosnak érezzük, hogy a pedagógusok elsősorban a tárgyi cselekvésbe ágyazott, szemléletes bemutatások és tapasztalatszerzés segítségével biztosítsák az ismeretek elsajátítását.

>Minősített referenciainstítútión<-ként és >Mentorálóintítútión<-ként, a kidolgozott jó gyakorlataink az inkluzív szemléletet, az egyéni képességek figyelembe vételén alapuló fejlesztést tükrözik.

Intítútiónyünk utazó gyógypedagógiai ellátás keretében az integráltan tanuló sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni fejlesztését is ellátja, illetve ezt a tevékenységet felvállaló iskolákat és pedagógusait segíti.

1. Az iskola nevelési programja

1.1 A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

Alapelvek

Minden dolgozónk, pedagógusunk elkötelezett az egyéni fejlesztésen alapuló, a gyerekek egyéni képességeit figyelembe vevő nevelés, oktatás iránt.

Szűkebb és tágabb környezetünkben, olyan légkör megteremtésére törekszünk,

- ✓ amelyben a gyermek és felnőtt jól érzi magát
- ✓ ahol az emberi, társas kapcsolatok a kölcsönös tiszteleten alapulnak
- ✓ ahol minden gyermek és tanuló teljes értékű emberként élheti meg önmagát, különbözőséget és másságot is elfogadva
- ✓ ahol az oktató-nevelő munkánk során minden tanulót önmagához mérten, képességeinek megfelelő képzéssel a maximális teljesítmény elérésére ösztönözzük.
- ✓ ahol az érintett intézmények, pedagógusok és a szülők segítségre, tanácsra számíthatnak a gyermekek fejlesztésében, nevelésében, társadalmi integrációjában
- ✓ ahol szakmailag, jól felkészült, magas színvonalon dolgozhatnak pedagógusaink, amelynek eredményeként tanulóink fejlesztésének középpontjában a minden területre kiterjedő gyermekközpontú szemlélet áll,
- ✓ ahol a sajátos nevelési igényű gyermekek és tanulók társadalmi integrálódását, esélyegyenlőségük megvalósítását, egyéni boldogulását biztosítja

Célunk

Tanulóink személyiség- és képességfejlesztése, amelyet a gyógypedagógia eszközrendszerével, a sajátos nevelési szükséglethez igazított, egyéni megsegítéssel végzünk. Ennek során tanulóinkban kialakítjuk a reális önismeretet, önbizalmat és önelfogadást. A tanulási folyamatban kiemelten fontosnak tartjuk a közös tevékenységek során megvalósított közvetlen érzéki tapasztalatokra alapozott képességfejlesztést, elsősorban a tapasztalatokra épülő tárgyi cselekvéses megismerést, a tudatosan kiválasztott tevékenységi formák segítségével.

Fő feladataink

Feladatainkat Pedagógiai Programunk, helyi tantervünk és a Szervezeti Működési Szabályzatunk alapján látjuk el egész napos rendszerben. Az iskolai munkánk és pedagógiai tevékenységünk folyamatos fejlődése, egyenletes minősége érdekében törekszünk a megújulásra, belső és külső ellenőrzés révén is biztosítani kívánjuk az oktató-nevelő munka mind magasabb színvonalát.

Tanulóink nagy számban a roma népességhez tartoznak, fellépünk minden etnikai alapú diszkrimináció ellen, amely iskolánk tanulóit érinti.

A délutánban a délutáni programok működtetésével fejlesztjük tanulóinkat. Ezek a programok részképességeket fejlesztenek, és elsősorban a tanulók iskolai sikerességét, tanulmányi eredményességét támogatják.

Céljaink eléréséhez további feladatokat határozzuk meg az egyéni képességek figyelembe vételével:

- másság elfogadása, tolerancia
- a kommunikációs képesség sokoldalú fejlesztése
- anyanyelvi nevelés és a matematika területén alapozó készség és képességfejlesztés
- a másodlagos sérülések megelőzése, elsősorban a személyiségfejlesztés eszközeivel
- az egyéni szükségletekhez igazított differenciált képességfejlesztés, terápiás szemlélet
- gyakorlati ismeretekhez kapcsolt tevékenységek biztosítása, életvezetési technikák kialakítása
- a fogyatékosságból eredő hátrányok csökkentése, kompenzálása, a megmaradó képességek maximális fejlesztése
- az általános emberi értékek, normák közvetítése, elsajátíttatása és alkalmazásának gyakorlása, a kulturált viselkedési normák kialakítása
- a pedagógiai és egészségügyi célú rehabilitációs foglalkozások által biztosított lehetőségek maximális kihasználása
- testi-lelki egészség fejlesztése
- környezettudatos magatartás kialakítása

1.2 A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladataink

Tanulóink nevelését-oktatását nagymértékben befolyásolja, meghatározza szociális hátterük. Sérültségükből adódóan mindannyian hátrányos helyzetűek. Jelentős részük többszörösen hátrányos helyzetű, veszélyeztetett gyermek.

A személyiségfejlesztés a tanulók társadalmi és szociális helyzetéhez, egyéniségéhez, adottságaihoz igazodó fejlesztés, amely komplex módon hat személyiségük egészére, lehetővé téve ezzel a minél sikeresebb szocializációt.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladatainkat a Kerettanterv követelményei, az SNI irányelvekben leírtak figyelembe vételével határozzuk meg. Nevelési programunk, illetve a Helyi tantervünk tanórai és tanórán kívül szervezett foglalkozásai tartalmazzák azokat a feladatokat, tevékenységeket, melyek iskolánk tanulóinak személyiség fejlesztését helyezi a középpontba.

A tanulói személyiség megismerésének alapelvei:

- Törekedni kell a tanuló személyiségének minél teljesebb megismerésére.
- A teljes tanulói tevékenységrendszer segítségével ismerjük meg tanulóink személyiségét.
- Differenciált és valóság-hű képet a tanulóról többféle megismerési mód és sokirányú megközelítés adhat.
- Az életkori és egyéni sajátosságokat egységben, mint egyéni jellemzőket kell figyelembe venni.

E területen minden pedagógusnak, pedagógiai munkát segítőnek feladata, hogy mindig az adott tanórán, helyzetben és a tanórán kívüli színtereken a gyermekkel kapcsolatos minden tevékenységükben szem előtt tartják az alapelveket, és azt, hogy az egyes esetekben alkalmazott probléma megoldási stratégia hogyan hat az egész személyiségre.

Személyiségfejlesztés tekintetében kiemelt feladat:

- A gyermek testi és lelki fejlődése szakaszainak ismerete és figyelembe vétele.
- Az elvárt, az elfogadott közösségi normákhoz igazodó, helyes magatartási, viselkedési szokások kialakítása: közös szabályok meghozatala, a szabályok betartatása, elsősorban a gyakoroltatás eszközével
- A feladat- és szabálytudat erősítése.
- Az énkép, az önértékelés alakítása, a személyiség gazdagítása, formálása.
- Az érzelmi intelligencia fejlesztése, az érzelmi egyensúly, a fogékonyság, az aktivitás megteremtése.

- A kommunikációs és szocializációs képességek fejlesztése, gazdagítása, a szociális, közösségi és csapatmunka, a társakkal való együttműködés erősítése, egészséges versenyszellem kialakítása, a társas kapcsolatok, kötődések kialakítása.
- Az önmegvalósítás igényének kialakítása: olyan személyiségjegyek kialakítása - a tantárgyak sajátos tartalmával és eszközrendszerével - amelyek felkeltik a szakmák/foglalkozások iránti érdeklődést, segítve ezzel az eredményes szocializációt
- Az érdeklődés felkeltése a környezet esztétikai és más látható értékei iránt, a kreativitás, kreatív gondolkodás, a megismerő- és befogadó, alkotóképesség fejlesztése.

1.3 Az iskola egészségnevelési és környezeti nevelési elvei

1.3.1 Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Egészségnevelés az egészséggel kapcsolatos ismereteket és tudást bővíti, célja az egészséges életmód közvetítése. Az iskolai egészségfejlesztés az iskola egész életébe, mindennapjaiba beépülő tevékenység, amely során a pedagógusok a tanulók egészséggel kapcsolatos ismereteit bővítik, gyakoroltatják.

Az iskola egészségnevelési elvei

Az iskola az egészségfejlesztés legfontosabb színtere. A gyerekek hosszú éveket töltenek az iskolában, mely során érdemi hatást lehet gyakorolni a személyiségfejlődésükre, mely nagyban meghatározza az életmódjukban később kialakuló szokásokat. Az iskolának a gyermekre gyakorolt hatása többretegű, komplex kommunikáció. Ezen kommunikáció alatt mód nyílik az egészségesebb életvitel készségeinek, magatartásmintáinak kialakítására és begyakorlására. Ennek színtere a tanítási óra, osztályfőnöki óra, higiénés programunk és egyéb egészségnevelési programok keretében. Az egészségnevelésünk során az egészségi állapot erősítésére és fejlesztésére irányuló tevékenységet végzünk. Feladataink a következő területeket érintik: egészséges táplálkozás, aktív szabadidő eltöltése, mindennapos testmozgás, a személyi higiéné, a lelki egyensúly fenntartása, a családtervezési módszerek, az egészséges és biztonságos környezet kialakítása, az egészségkárosító magatartása elkerülése. Kiemelt figyelmet fordítunk tanulóink egészségmegőrzéséhez kapcsolódó prevencióra, személyi higiénés programunk megvalósítása is ezt erősíti. Törekszünk folyamatosan figyelemmel kísérni, segíteni tanulóinkat egészségvédelmi ismeretek elsajátításában és megszilárdításában, mindezt felvilágosító tevékenységgel is támogatjuk elsősorban a védőnő segítségével. Osztályfőnöki, és tanórákon foglalkozunk családdal, családtervezéssel,

csecsemőápolással. és az elsősegély nyújtási ismeretekkel. Intézményünk az arra rászorulóknak tisztálkodási lehetőséget biztosít, szükség esetén ruházatuk kiegészítésre, mosására.

1.3.2. Az iskola környezeti nevelési elvei

Az iskola életében kiemelt szerepe van a környezeti nevelésnek. A tanítási órákon az egyes tantárgyak, illetve a szervezeten működő délutáni foglalkozásokon megjelenik a természetvédelem, a környezetvédelem. Fontosnak tartjuk, hogy a tanulók szeressék és védjék közvetlen és tágabb környezetüket. Diákjaink ne csak elméleti alapokat szerezzenek, hanem a környezetbarát –szemléletmód gyakorlati alapjait elsajátítva közvetítsék az iskolában tanultakat lakóhelyükön, vagy éppen családi környezetükben is.

Törekszünk arra, hogy a későbbi életükben a környezetük iránti felelős felnőttekké váljanak.

Az elkövetkező időszakban mindent elkövetünk, hogy tanulóink az itt eltöltött 8 év alatt legalább egy alkalommal eljuthassanak erdei iskolába, ahol a tanulók megismerhetik élő környezetüket, elsajátíthatják a természettel való együttélés mikéntjét. Az erdei iskola nemcsak a tanulás, hanem a csoportszervezés egyik speciális formája, hiszen itt, távol a családtól, a barátoktól, összezárva, és egymás segítségére utalva sokkal jobban meg lehet ismerni egymást. Jó segítség ez a pedagógusnak, mert ilyen viszonyok közt kap reális képet az osztályról. Az iskola minden pedagógusának és pedagógiai asszisztensének feladata, hogy környezettudatos magatartásával, munkájával példát mutasson az iskola összes tanulójának. Környezetvédelmi munkacsoport koordinálja a közös munkát.

1.4. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Közösségfejlesztési munkánk elsősorban az osztályközösségekre épít, de a diákönkormányzat is jelentős szerepet tölt be ezen a területen. A közös tevékenységek, a tanulás, a műveltség megszerzése érdekében kötött megállapodások az egyént támogatják, megvalósításuk a gyermekközösségben történik, a közösség támogatásával. A közös iskolai programvállalás, a kirándulások, a tanórákon alkalmazott módszerek segítik a gyerekek kooperációjának működését, erősítik az egymás iránt érzett és vállalt felelősséget.

Intézményünkben a „Nemzeti összetartozás HATÁRTALANUL!” címmel témanapot szervezünk a kirándulást követő 15 napon belül.

1.4.1 A tanítási órán megvalósítható közösségfejlesztő feladatok:

A közösségfejlesztés már az iskolába lépéskor megkezdődik, ami az előkészítő szakasz szokásrendszere kialakításának egyik feladata. A többi évfolyamon a közös tevékenységek segítségével végezzük a közösségformálást.

1.4.2 Az egyéb foglalkozások közösségfejlesztő feladatai:

Az alsó tagozatban az osztálynév, keretjáték a közösségalkítás legjobb színtere. Ennek folytatására a felső tagozatban is lehetősége van a közösségnek. Az alkalmilag/tematikusan szerveződő programok is támogatják ezt, akár vegyes összetételű csoportokkal (Pl. Művészeti Fesztiválra készített produkciók). Ehhez társul és végigkíséri valamennyi évfolyamot a közös programok, rendezvények, az önként vállalt feladatok.

1.4.3 A diák-önkormányzati munka közösségfejlesztési feladatai:

A diákönkormányzat célja és feladata, hogy biztosítsa a gyermeki jogok megvalósulását és kötelezettségek teljesülését az intézményben. Tartsák tiszteletben egymás jogait, vigyázzanak önmaguk és társaik testi épségére, tulajdonukra. Legfőbb kötelességük közös megállapodásaik betartása. A diákság a megfelelő szervezeti keretek között maga dönt a diákélet fontos kérdéseiben. Az intézménybe kerülő tanulók/felnőttek az iskolai közösség tagjává avatás során válhatnak.

1.4.4 A szabadidős tevékenység közösségfejlesztő feladatai:

Az egész napos foglalkoztatás lehetőséget teremt az osztályközösségek együttlétének támogatására. Nyitott iskolánk a szülők részvételének is teret ad. A szabadidő közös eltöltése, közös programok megvalósítása, az együttes cselekvést segítik. Pályázati, anyagi lehetőségeink tükrében erdei iskola, tanulmányi kirándulás, saját vállalkozások a közösséget erősíthetik. Iskolánk hagyományait rendszeres tevékenységei jelentik. A tevékenységeket a gyermekek szükségletei irányítják, vannak rendszeresen előforduló események és szokások, a programok szervezéséhez a gyermekek igényeik alapján kapnak segítséget. Hagyományaink a gyermekek hagyományai kell, hogy legyenek, ennek érdekében meg kell várni a szokások természetes alakulását: elhalását és születését. Mi pedagógusok szeretnénk segíteni a gyermekeket abban, hogy ünnepeik emlékeztetések legyenek, a megemlékezések érthető információkat közöljenek, a gyermekek lehetőség szerint ne passzívak, hanem aktív részesei legyenek ünnepségeinknek. A megemlékezések és ünnepségek, ha iskolai szintűek, a tanulók egészét vonják be az ünnepi készülődésbe, és lehetőség szerint az ünnepbe is. Eddigi hagyományainkat az éves iskolai munkatervben rögzítjük.

1.5 A pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnök feladatai

A pedagógus alapvető feladata a rábízott tanulók nevelése, oktatása. Folyamatos önképzéssel meglévő ismereteit bővíti, a korszerű módszerek megismerésére és alkalmazására nyitott,

folyamatosan követi a szakmai és tartalmi szabályozók változásait. Igénye van az önfejlesztésre. Részt vesz intézményi innovációban. A kerettantervben előírt törzsanyag átadása, elsajátításának ellenőrzése, értékelése a tanuló önmagához mért fejlődése alapján, a tanuló egyéni fejlesztési tervében foglaltak figyelembe vételével.

A pedagógusok legfontosabb helyi feladatait az alábbiakban határozzuk meg. A pedagógusok feladatainak részletes listáját személyre szabott munkaköri leírásuk tartalmazza.

1.5.1. Pedagógusok feladata:

A pedagógusok feladatainak részletes listáját személyre szabott munkaköri leírásuk tartalmazza.

A helyi tanterv és az intézmény Pedagógia Programjában megfogalmazott nevelési elvek és fejlesztési célok közvetítése:

- az intézmény munkatervében, a tanmenetben és az egyéni fejlesztési tervben meghatározott feladatok teljesítése,
- a hatályos jogszabályok, az intézményi szabályzatok, belső utasítások betartása és betartatása,
- javító, osztályozó vizsgák lebonyolítása,
- szertárrendezés, a leltárak és közös helyiségek rendben tartása,
- a tanítási órákra, délutáni foglalkozásokra felkészülés
- a tanulók írásbeli munkáinak, füzetének rendszeres javítása, javíttatása
- a tanulók munkájának (írásbeli, szóbeli) rendszeres értékelése,
- a megtartott tanítási órák dokumentálása, az elmaradó és a helyettesített órák vezetése,
- a tanulók fejlesztésével kapcsolatos feladatok,
- iskolai programok szervezése, ünnepségeken való részvétel,
- a vállalt és kijelölt feladatok ellátása (munkaközösség vezetői, DÖK, gyermek- és ifjúságvédelmi és egyéb intézményi feladatok)
- a gyermek és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása,
- családlátogatás, szülői értekezletek, fogadóórák megtartása
- részvétel nevelőtestületi és munkaközösségi értekezleteken, megbeszéléseken,
- részvétel a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken,
- a tanulók felügyelete óráközi szünetekben, tanítást megelőző és hazautazás előtti időben
- a Diákönkormányzat munkájának támogatása
- hivatali titok megőrzése
- pályázatok lebonyolításában, intézményi innovációkban részt vétel

- iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való közreműködik,
- osztálytermek rendben tartása és dekorációjának kialakítása.
- javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, büntetésére
- tanulóit rendszeresen tájékoztatja az intézményi feladatokról, azok megoldására mozgósít
- tanítás nélküli munkanapon az igazgató által elrendelt szakmai jellegű munkát végez
- értékeli a tanulók magatartását, szorgalmát, dicséretre a javaslatát a nevelőtestület elé terjeszti
- az osztályban a személyi higiénés szokások kialakítását segíti
- hospitál havonta 2 alkalommal
- figyelemmel kíséri az osztály fegyelmi helyzetét

1.5.2. Az osztályfőnök

Az osztályfőnököt az (középvezetőkkel konzultálva) igazgató bízta meg lehetőség szerint minden tanév végén a következő tanévre, elsősorban a felmenő rendszer elvét figyelembe véve. Az osztályfőnökre is vonatkoznak a pedagógusra kijelölt feladatok, ezen kívül további feladatai:

- segíti és koordinálja az osztályban tanító pedagógusok munkáját, működteti a teamet
- családlátogatáson vesz részt, kapcsolatot tart a szülőkkel és szülői értekezletet tart
- figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, ha a tanuló tanulmányi munkája negatív irányba változik, írásban tájékoztatja/értesíti a szülőt legalább a félév és évvége előtt 1 hónappal
- közösen a teammel értékeli a tanulók magatartását, szorgalmát, dicséretre/elmarasztalásra javaslatát a nevelőtestület elé terjeszti
- ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli teendőket: napló vezetése, ellenőrzése, félévi, év végi statisztika elkészítése, bizonyítványok, törzslapok megírása, 8. osztályban a továbbtanulással kapcsolatos adminisztráció elvégzése, hiányzások, igazolásainak begyűjtése, adminisztrálása, a hiánnyal kapcsolatosan a szükséges intézkedések megtétele.
- A védőnő értesítése után, osztálya kötelező orvosi vizsgálaton való részvételét segíti
- kiemelt figyelmet fordít az osztályban előforduló gyermekvédelmi feladatokra, kapcsolatot tart az intézmény gyermekvédelmi feladatot vállaló felelősével, és a hozzá kapcsolódó külső szakemberekkel (pszichológus, pszichiáter, családgondozó,
- hospitál osztályában

1.6 A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

Az egyéni fejlesztés, az Egyéni fejlesztési terv alapján valamennyi tanulónk esetében a tanórákon, illetve a délutáni fejlesztő és egyéb programokon folyamatosan történik. Akár a diagnosztikus vizsgálatok (Szakértői bizottságok véleménye) által feltárt, vagy a mindennapi tevékenységben megnyilvánuló tehetséget lehetőségeinkhez mérten támogatunk. A délutáni programokon az alsó és felső tagozaton is, de a szabad foglalkozásokon mindenképpen lehetőségünk van a tehetségek támogatására. Pályázati forrásból, külső partneri támogatásból is lehetséges a tehetségtámogatás.

1.6.1 A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

A tehetségfejlesztés lehetőségei iskolánkban:

- o differenciált tanórai munka
- o tehetséggondozó szakkörök
- o felkészítés versenyekre, pályázatokon való részvételre
- o felkészítés szakma tanulására
- o személyes beszélgetések, a biztatás, a jutalmazás megfelelő formáinak megkeresése
- o a tehetségek szakemberhez való irányítása, aki gondoskodik megfelelő fejlesztésükről

1.6.2 A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkózását segítő program

- habilitáció, rehabilitáció
- differenciálás a tanórákon és a délutáni foglalkozásokon
- gyógytestnevelés foglalkozásai
- logopédiai foglalkozások
- egyéni bánásmód alkalmazása tanórán, délutáni foglalkozásokon,
- halmozottan fellépő fogyatékoság miatti speciális foglalkoztatás

1.6.3 A gyermek- és ifjúságvédelemi feladatok ellátása

Az intézményünk fontosnak tartja a rászorult, veszélyhelyzetben lévő gyermekek megsegítését, védelmét. Kiemelt területekként kezeljük a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzését és megszüntetését. Együttműködünk a gyermekjóléti szolgálatokkal, a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolható feladatokat ellátó személyekkel, intézményekkel,

hatóságokkal. A gyermekvédelmi munka vállalt feladat, felelőse segíti az iskola pedagógusainak gyermek és ifjúságvédelmi munkáját. Ezek:

- A tanulók, szülők tájékoztatása, hogy hol és milyen időpontban fordulhatnak a gyermekvédelmi felelőshöz.
- Családlátogatásokon megismerni a problémás tanulók környezetét, rendszeresen kapcsolatot tartani a szülőkkel.
- Gyermekbántalmazás esetén értesíteni a Gyermekjóléti Szolgálatot.
- Esetmegbeszélések szervezése, külső szakemberek bevonása.
- A tehetségekkel és a hátrányos helyzetűekkel való egyenrangú törődés,
- az esélyegyenlőséget, esélyteremtést segítő oktatási-nevelési formák alkalmazása,
- a társadalmilag hátrányos helyzetű tanulókkal és a különleges ellátást igénylő tanulókkal való tervszerű foglalkozás elvárás iskolánk dolgozóival szemben.

1.6.4 A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

A szociális hátrányok enyhítését tevékenységeink minden szintjén érvényre juttatjuk. Az alsó előkészítő szakaszban az iskolai tanulmányok megkezdéséhez elengedhetetlen tudások megszerzését biztosítjuk a tanulóknak. A könyvtárhasználatot támogatjuk, az informatikai oktatást már első osztálytól biztosít programunk. Célja: szociális hátrányaikat enyhíteni tudjuk. A gyermekvédelmi rendszer segítségével, differenciáltan segítjük az arra rászoruló gyermeket tisztálkodás, ruházkodás területén. Az osztályfőnökök segítségével a tanulmányaikat eredményesen folytató tanulóink ösztöndíjpályázatokon vehetnek részt.

1.7 Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvételi rendje

A köznevelési törvény a diákság döntési folyamatba való bevonását, részvételét és módját a Diákönkormányzat szabályzata határozza meg. Az osztályközösségek által delegált tanulókból létrejövő diákönkormányzat saját működési rendjét meghatározza.

1.8 Kapcsolattartás a szülőkkel, tanulókkal, az iskola partnereivel

1.8.1 Tanulók közösségét érintő kapcsolattartási formák:

- Diákönkormányzat gyűlései
- Diák közösség tájékoztatása az iskolavezetés részéről a diákönkormányzati munkát segítő felnőtt segítségével, aktualitások és egyéb mindenkit érintő esetekben közvetlenül

- DÖK tájékoztatás a feladatokról, felhívásokról faliújságon keresztül, illetve közvetlen megkeresésekkel

1.8.2. A szülők közösségét érintő együttműködési formák

A szülői jogok érdekérvényesítő szerve a Szülői Munkaközösség.

A Szülői munkaközösség munkáját a szülői kapcsolattartást koordináló pedagógus segíti. Szervezett formában évi 2-3 alkalommal tart összejövetelt, illetve szükség szerint, amikor az intézmény életében olyan események történnek, melyekhez szükséges a szülők véleményezése, illetve közreműködése.

Igény szerint a szülő az intézmény vezetőjét, a gyermeke nevelése-oktatásában résztvevő pedagógusokat tanítási idő alatt felkeresheti, ha ez a foglalkozások rendjét nem zavarja.

Ahhoz, hogy a szülők igazi partnerek legyenek a nevelésbe, oktatásban rendszeres tájékoztatásra van szükségük.

Ennek formái:

- Szülői értekezlet
- Nyílt nap
- Családlátogatások
- Iskolai rendezvények, bemutatók, kiállítások
- Pályaválasztási segítségnyújtás

1.8.3. Kapcsolat az iskola külső partnereivel

A nevelés hatékonysága érdekében maximálisan jó együttműködésre kell törekednünk a szülőkkel, a családokkal. Ezért a már hagyományosnak mondható formák (szülői értekezlet, családlátogatás, "nyílt nap") mellett újabb lehetőségekkel is nyitnunk kell: iskolai és osztály szinten megvalósított közös rendezvényekre, ünnepekre (farsang, Mikulás, advent, karácsony, anyák napja, gyermeknap, közös kirándulás, túra, stb.) meghívjuk a szülőket.

Szakmai kapcsolatot építünk a települési és környékbeli óvodákkal és iskolákkal. Nyitott napon mutatjuk be intézményünket a szülőknek és az érdeklődőknek.

Jó gyakorlataink terjesztésének színtere azok az intézmények, akikkel jelenleg kapcsolatban állunk. Illetve a Mentoráló intézményi működés során szakmai napot szervezünk, ahol bemutatjuk intézményünket és a munkánkat.

Iskolánk sokféle külső kapcsolatot ápol. Kapcsolataink egy része szakmai jellegű kapcsolat. Ezek jelenleg: ELTE-BGGYK, JPTE Pedagógiai tanszéke, KE stb. Továbbképzéseken, konferenciákon megismerkedhetünk más iskolák pedagógusaival és ez a szakmai kapcsolat kialakításának jó terepe.

Jó kapcsolatban vagyunk a szeretetszolgálatokkal, valamint a Kisebbségi Önkormányzattal. Támogató, segítő kapcsolatban szeretnénk lenni a rendőrséggel, iskolarendőri szolgáltatást élővé szeretnénk tenni.

Nevelési céljainkat, különösen az erkölcsi normák közvetítését és elfogadtatását szolgálja a szervezett hitoktatás. A hitoktatás szervezését, feltételeinek biztosítását az iskola, az oktatást az egyház hitoktatója végzi. Kiemelt fontosságú ezért az egyház helyi vezetőivel, illetve hitoktatóival kialakult folyamatos és korrekt együttműködés fenntartása.

Az intézmény, mint a település szerves része lehetőségeihez mértén vállaljon szerepet környezete kulturális életében. Iskolai rendezvényeinkről, programjainkról tudósításainkat a honlapon megjelentetjük. Tanulóink munkáikkal részt vesznek különböző pályázatokon, a helyi és környékbeli pályázatokon, versenyeken részt veszünk.

Az iskolai munka megfelelő színvonalon való ellátásához a külső cégek segítségét kérjük, velük közvetlenebb kapcsolatot alakítunk ki.

1.9. A tanulmányok alatti vizsga vizsgaszabályzata

1.9.1 A vizsgaszabályzat célja, hatálya

A vizsgaszabályzat célja

A vizsgaszabályzat célja A tanulmányi követelményeknek eleget nem tevő tanulóknak nyújtson lehetőséget, hogy vizsgabizottság jelenlétében számot adjon az adott tanév/félév tanulmányi követelményeinek teljesítéséről. A tanulmányi kötelezettséget egy tanévnél hosszabb vagy rövidebb idő alatt teljesítők is osztályozó vizsgát tehetnek.

A vizsgaszabályzat hatálya

Jelen vizsgaszabályzat az intézmény által szervezett *tanulmányok alatti vizsgákra*, azaz:

- *osztályozó vizsgákra*,
- *javítóvizsgákra*

vonatkozik.

Hatálya kiterjed az intézmény valamennyi tanulójára:

- aki osztályozó vizsgára jelentkezik,
- akit a nevelőtestület határozatával osztályozó vizsgára utasít,
- akit a nevelőtestület határozatával javítóvizsgára utasít.

Kiterjed továbbá az intézmény nevelőtestületének tagjaira és a vizsgabizottság megbízott tagjaira.

1.10 Az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályai

Iskolánkba a tanulók a Szakértői Bizottság javaslata alapján kerülnek felvételre/átvételre.

1.11 Középsúlyosan értelmi fogyatékos tanulók általános iskolai nevelése-oktatása

A középsúlyosan értelmi fogyatékos tanulók gondolkodása konkrét, beszédük egyszerű, a beszédmegértés hiányos. Sérült a figyelem, a kitartás, a koncentrációs képesség, az emlékezet, a tanulási motiváció. Az iskolai képzés teljes időtartama alatt arra kell törekedni, hogy a középsúlyosan értelmi fogyatékos tanuló személyisége a képzés végére minél harmonikusabban és teljesebben kibontakozzon, képes legyen a társadalom által elfogadott normák szerint, saját igényeit megvalósítva kiegyensúlyozott, boldog életet élni.

Az iskolai képzés során az egyéni bánásmód elvét alkalmazva biztosítjuk a középsúlyosan értelmi fogyatékos tanulóink személyiségének harmonikus fejlődését. Az egyéni képességek minél jobb kibontakoztatására, a gyengébben teljesítők felzárkóztatására törekszünk.

Célunk: a helyes közösségi magatartás, az együttműködési képesség és a szocializációs készség kialakítása, a hátrányok csökkentése érdekében a hiányosan működő képességek korrekciója, a mindeközben folyamatos motivációval, az érdeklődés fenntartásával fejlesztjük a jól működő funkciókat.

Feladatunk: minél nagyobb mértékben készítjük elő az önálló vagy támogatott életvezetés lehetőségét, kialakítsuk a környezethez való kötődés igényét, a közösségi alkalmazkodást és elfogadást, törekedve az önérvényesítéssel és önálló döntési képességgel rendelkezés kialakítására.

Legfőbb célkitűzésünk, hogy tanítványaink kommunikációs és szociális készségeit, pszichés funkcióit és mozgásállapotukat olyan szintre fejlesszük, hogy a társadalom által elfogadott normák szerint, ugyanakkor saját lehetőségeiket is megvalósítva kiegyensúlyozott életet tudjanak élni családi környezetük segítségével. Felkészítjük tanulóinkat a lehető legeredményesebb társadalmi integrációra.

Nevelésük képességeikhez igazodó fejlesztési programokkal, pedagógiai többletszolgáltatásokkal valósul meg. A tanulók nevelésében kiemelt figyelmet fordítunk az egyénre szabott terápiás eszközök, eljárások alkalmazásával a képességstruktúra hiányosságainak kompenzálására, az épen maradt funkciók feltárására és azokra építünk a fejlesztés során. Feladatunk a gyakorlatorientált, a mindennapi élet tevékenységeire felkészítő képzés megvalósítása, az életvezetési technikák megalapozása, elsajátíttatása, gyakoroltatása. A személyiség gazdagítása érdekében az önfogadásra és mások elfogadására a toleráns magatartás kialakítására.

Egyénre szabott terápiás eszközök, eljárások alkalmazásával segítjük elő, hogy a gyermekek azon képességei, amelyek a sikeres társadalmi beilleszkedést segítik a lehető legmagasabb szintre fejlődjenek, személyiségük harmonikussá váljon, sikerélményhez jussanak. Ennek érdekében a következő terápiás eljárásokat alkalmazhatjuk:

- Gyógytestnevelés
- Úszásoktatás
- Vizuális művészeti pedagógiai terápia
- Konfliktuskezelési technikák
- Foglalkozásterápia
- Meseterápia
- Drámapedagógia
- Kutyás terápia

A tanulók csoportba sorolása a szakértői vélemény alapján történik. Munkájukat a csoportokban állandóan jelen levő asszisztens/ek segítik, aki aktívan részt vesz a fejlesztésben.

1.12 Beszédfogyatékos tanulók megsegítése intézményünkben

Beszédben akadályozottak, beszédfogyatékosok azok a gyermekek, akiknél öröklött, veleszületett, szerzett, organikus, funkcionális, pszichés és környezeti okok következtében az átmeneti, illetve tartós hang-, beszéd- és nyelvi zavar gátolja az egyén és a környezete közötti interakciót és alkalmazkodást.

Az akadályozottság megmutatkozhat a hangadásban, a hangzó beszédben, a beszéd folyamatosság felbomlásában, a beszéd észlelésében, megértésében, kivitelezésében, valamint az írás, olvasás, számolás területén. A beszédfogyatékos tanulónál a fenti tünetek, a legenyhébb artikulációs eltéréstől az egész kommunikációt érintő súlyos zavarig minden változatban előfordulhatnak.

A kommunikációs nehézségek miatt különböző pszichés eltérések (magatartási zavarok), tanulási akadályozottság is kialakulhat.

A beszédrendellenesség felléphet a beszédfejlődés különböző szakaszaiban, de érintheti a már kialakult beszédet, nyelvet is.

Amennyiben a beszédhiba, beszédfogyatékosság a kisiskolás kor kezdetére tartósan fennmarad, a tanuló folyamatos gyógypedagógiai ellátásra szorul. Az oktatás a pedagógiai, logopédiai ellátás, valamint az egészségügyi rehabilitáció a fogyatékosság jellegétől függ, amely lehet:

- o beszédfejlődési elmaradás:(megkésett/akadályozott beszédfejlődés, diszfázia
- o artikulációs zavar: (pöszeség, orrhangzósság),
- o beszédritmus-zavar: (dadogás, hadarás),
- o centrális zavar: (disarthria),
- o hangképzési zavar: (diszfónia),
- o parciális teljesítményzavar: (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia),
- o beszédészlelési, megértési zavar.

Az általános iskola első két évfolyamára összpontosul az ismeretszerzés beszéddel összefüggő eszközrendszerének elsajátítása, ezért a különleges gondozás szempontjából – amely elsősorban a módszerbeli és habilitációs /rehabilitációs teendőkben fogalmazódik meg.

A fejlesztéshez logopédus végzettség szükséges.

Kiemelt fejlesztési feladatok

Énkép, önismeret:

- o erősödjenek pozitív személyiségjegyeik, alakuljon ki önismeretük, fejlődjön önbizalmuk és kudarctűrő képességük, személyiségük váljon harmonikussá,
- o a fejlesztést úgy építsük fel, hogy az egész személyiségre irányuljon, a gyermekben reális énkép alakuljon ki, önbizalma, kudarctűrő képessége, feladattudata, kitartása,
- o aktivitása, belső motivációja fejlődjön - a tanulót ösztönözzük beszédhibája leküzdésére, ugyanakkor készítsük fel őt az esetleges visszaesésekre, a maradványtünetekkel való együttélésre,
- o a gyermekek állapotuktól függően, nyelvi-kommunikációs zavaraik kompenzálása után,
- o jussanak el az önállóság általuk elérhető optimális szintjére, képességeik kibontakoztatásával váljanak a társadalom aktív, cselekvőképes tagjává
- o a fejlesztés segítségével a sajátos nevelési igényű gyermekek is tudják teljesíteni minden műveltségi területen a minimum követelményeket.

Információs és kommunikációs kultúra:

- o a beszédükben akadályozott gyermekek fejlesztésében elsőbbséget kell biztosítani az ép beszélő környezetben integráltan folyó oktatásnak.

Tanulás:

- o a fejlesztést tervszerűen, tudatosan kell felépíteni: beszédállapot felmérés – egyéni terápiás terv - tudatos módszerválasztás - komplexitás a fejlesztésben – folyamatos kísérés,
- o munkánk során nagy hangsúlyt kell fektetnünk a sokoldalú percepciók fejlesztésére: fel kell használnunk, hogy a látási, hallási, kinezteziás, beszédmozgási ingerek, benyomások erősítve fejlődnek,
- o tudatosan használjuk ki a transzferhatásokat, megismerve a beszédfogatékos tanuló „erős oldalait”, ezekre építve, a fejlesztést különböző átviteli megoldásokkal tegyük eredményesebbé.

Testi, lelki egészség:

- o a tanuló motiválása beszédhibája leküzdésére; felkészítése a maradandó tünetek elfogadására, s ezzel való együttélésre.

Felkészülés a felnőtt életre:

- o tájékoztassuk a szülőket, milyen továbbtanulási lehetőségek állnak gyermekeik előtt

A megvalósítás keretei, eljárásai

A Beszédvizsgáló Országos Szakértői és a megyei Szakértői Bizottság szakértői véleménye alapján iskolánkban együtt neveljük az ép értelmű beszéd fogyatékos és a fogyatékos gyermekeket. A gyermekek számára biztosítjuk az ép beszélő környezetet, a sajátos nevelési igényükből fakadó többletszolgáltatásokat.

A gyermekek fejlesztése a tanítási órákon, tanórán kívül – a sérülés típusától, súlyosságától függően egyéni, vagy csoportos - speciális fejlesztő foglalkozásokon, szabadidős tevékenységekben, valamint napközis foglalkozás keretében történik.

Tanítási órák

Kiemelt szerepet kapnak az anyanyelvi fejlesztés, a testnevelés, az ének-zene, a vizuális kultúra a technika és életvitel tantárgyak.

A megfelelő beszédtechnika kialakítása fontos része az anyanyelvi nevelésnek, ezeket alsó tagozatban a magyar nyelv és irodalom, valamint az ének-zene órákon végezzük.

Az anyanyelvi fejlesztésnél figyelembe véve a sérülés jellegét az egyes műveltségi részterületek más-más hangsúlyt kaphatnak:

- o az írás, olvasás előkészítő szakaszának időtartamát növeljük,
- o olvasás-, írástanítási módszerként a hangoztató-elemző, illetve a diszlexia-prevenációs módszert használjuk,
- o beszéd fogyatékos tanulóknál hosszabb begyakorlási és érési szakaszokat tervezünk,
- o az anyanyelvi fejlesztés a kommunikációs szándék megvalósítására törekszünk a nevelés-oktatás minden területén,
- o a tantestület tagjai törekszenek, hogy mindig jó beszédpéldát nyújtva, helyes beszédtechnikával kommunikáljanak a gyermekekkel.
- o A beszéd-rendellenességgel küzdő tanulóknál gyakran tapasztalhatók a nagy- és finommozgások zavarai, a testtudat a testérzet a testséma kialakulatlansága, a téri tájékozódás fejletlensége is.

A testnevelés, környezetismeret és a művészetek tárgyak jól szolgálják a téri orientáció - mozgás - ritmus fejlesztését, mely hatással van a beszédkoordinációra.

Idegen nyelv oktatásánál körültekintően járunk el, a minősítés alóli felmentés helyett a módszerek változtatását is lehetségesnek tartjuk.

A pedagógusok a szakértői vélemények, alapos megfigyeléseik, szükség esetén a pszichológus segítségével, a tanulók egyéni sajátosságainak ismeretében a differenciálás különböző módjait alkalmazzák:

- *segítségadásban*: a feladat megismétlése a beszéd fogyatékos tanulónak megfelelő nyelvi szinten,
- *a feladatok szintjén*: mennyiség, technikai kivitelezés: - írás területén gyereknél, rajzos vagy szóbeli megoldás, illetve szóbeli felelet helyett írásbeli válasz,
- *szociális keretek szintjén*: párban, vagy csoportban végzett munka oldja az akadályozott tanuló elszigetelődését,
- *tanulási stílus szerint*: auditív, vizuális, vagy motoros területre támaszkodik inkább a gyermek,
- *a célok szintjén*: egyes beszéd fogyatékos tanulóknál mérlegelni kell, mi az a minimális tudás, amelyet egy-egy szakasz határára el kell érni, melyre a további szakaszok épülhetnek,
- *értékelésben*: a tanulót önmagához, fejlődéséhez kell mérni - erre legalkalmasabb a szöveges értékelés.

Pedagógiai célú habilitációs / rehabilitációs foglalkozás

Logopédiai terápia: sérülésspecifikus egyéni vagy csoportos megsegítést foglal magában, egyéni fejlesztési terv alapján.

A logopédus munkájában komplex ellátásra törekszik, feladata a beszéd-rendellenességek kompenzálása, a funkciófejlesztés, az olvasás-, írászavarok reedukációja.

A terápia nem zárul le a beszédhiba javulásával, megszűnésével, utógondozásra is szükség lehet, amely jelenti a beszédállapot szinten tartását, ellenőrzését, az esetleges visszaesések prevencióját. További cél a másodlagos tünetek megelőzése, a sérült pszichés funkciók fejlesztése.

Az utógondozás sikerét a logopédus-gyógy pedagógus szoros együttműködése segíti.

A logopédus feladatai:

- az osztályban tanító gyógy pedagógusok tájékoztatása a beszéd fogyatékos típusáról, a gyermek fejlesztési lehetőségeiről, az alkalmazható módszerekről, szakirodalomról,
- a beszédben akadályozott gyermek „erős” és „gyenge” oldalainak bemutatása,
- konzultáció a gyógy pedagógussal a tanuló fejlődéséről, előmeneteléről,
- kapcsolattartás a beszéd fogyatékos gyermek szüleivel,

- kapcsolattartás a rehabilitációs/rehabilitációs fejlesztésben résztvevő más szakemberekkel a komplex fejlesztés team-munkát igényel (pszichológus, gyógytestnevelő),
- a beszédben akadályozott gyermek orvosi vizsgálatának kezdeményezése.

Tanórán kívüli tevékenységek

Délutáni foglalkozások:

- o A délelőtti tanítási órákon megszerzett ismereteket itt mélyítik el, olyan tanulási technikákat alakítunk ki, amelyek lehetővé teszik a megközelítően önálló ismeretszerzést.
- o Komplex személyiségformálásra törekszünk, az egyéni sajátosságokat szem előtt tartva.
- o A sikeres szocializációhoz szükséges normák, szabályok kialakítására, gyakoroltatására törekszünk.
- o Olyan szabadidős tevékenységeket teszünk lehetővé, amelyek jótékonyan hatnak az anyanyelvi fejlettségi szintre: emlékezet-, szerialitás-, szókincs-, gondolkodás-, mozgás-, figyelemfejlesztő játékok.

Egyéb foglalkozások:

A beszédben akadályozott gyermekek is megtalálhatják iskolánkban azokat a tevékenységeket, amelyek érdeklődésüknek megfelelnek. Gátolt kommunikációjukban is oldódik a szorongásuk, ha valamilyen területen sikereket érhetnek el.

Szülői értekezletek, fogadóórák:

Ezekon az alkalmakon lehetőség nyílik a szülők számára, hogy megismerjék a beszédfigyelmetlen gyermek fejlesztése érdekében rájuk háruló feladatokat.

1.13. A pedagógiai program megvalósításához szükséges pedagógiai szakmai felkészültség

A pedagógiai program megvalósítása pedagógiai attitűdváltást igényel. A pedagógus személyiségének, tudásának változását segíteni kell. A segítség formái: képzés, önképzés, ellenőrzés, szervezeti változások.

Képzés, önképzés: A program végrehajtásához szükséges tudás megszerzése érdekében a következő területeket részesítjük előnyben:

- Szakirányú végzettséggel rendelkezők szakirányú másoddiploma szerzését
- Pedagógiai szakvizsga
- Különböző terápiás és diagnosztikai eljárások és módszerek
- Dyslexiát, dyscalculiát, dysgraphiát megelőző és kezelő eljárások és módszerek

- Informatika
- Tánc, néptánc, vagy más mozgásművészet
- Drámapedagógia, színházművészet
- Nép- és hangszeres zene

A nevelőtestület felkészültségének növelése érdekében csoportos továbbképzéseket is szervezhetünk a következő témákban:

- Tanulás-módszertani tréning
- Kommunikációs tréning
- Problémamegoldó tréning
- Csoportfejlesztő tréning
- Drámapedagógia tréning
- Ön-, és személyiség-fejlesztető tréning
- Konfliktuskezelő tréning

A nevelőtestület tagjainak figyelniük kell a jelentkező problémákra, tapasztalatokra, és ezeket kiscsoportokban rendszeresen fel kell dolgozni, ezért segítjük az ilyen önfejlesztő kiscsoportokat, illetve a munkaközösségek keretében működtethető esetmegbeszélések keretében foglalkoznak a kialakult helyzettel.

2. Az intézmény helyi tanterve

Kerettantervek a sajátos nevelési igényű tanulókat oktató nevelési-oktatási intézmények számára. Megjelent a 23/2013. (III. 29.) EMMI rendelet 4. mellékleteként.

2.1. Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók általános iskolai nevelés-oktatása

A kerettanterv tantárgyait és kötelező minimális óraszámait az alábbi táblázatok tartalmazzák. A választott kerettantervek óraszámát a szabadon tervezhető órakeret terhére a következő évfolyamokon és tantárgyakban emeljük meg az alábbi óraszámokkal.

Kötelező tantárgyak és minimális óraszámok az 1–4. évfolyamon

Tantárgyak	1. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam	4. évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	7	7	6+0,5	7+0,5
Matematika	4+1	4+1	3+1	4+1
Erkölcstan	1	1	1	1
Környezetismeret	2+1	2+1	2	2
Ének-zene	1	2	2	2
Vizuális kultúra	2	1	2	2
Informatika			1	1
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1+0,5	1+0,5
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Rendelkezésre álló órakeret	25	25	25	27

Kötelező tantárgyak és minimális óraszámok 5-8.évfolyam

Tantárgyak	5. évfolyam	6. évfolyam	7. évfolyam	8. évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	4+1	4+1	4+1	4+1
Idegen nyelv	-	-	2	2
Matematika	4	4	4	4
Erkölcstan	1	1	1	1
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2+0,5	2+0,5	2+0,5	2+0,5
Hon- és népismeret	1	-	-	-
Természetismeret	2+0,5	2+0,5	4	4
Földrajz	-	1	1+0,5	2
Ének-zene	2	2	1	1
Vizuális kultúra	2	2	1	1
Informatika	1	1	1	1
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	2	1+0,5
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Osztályfőnöki óra	1	1	1	1
Rendelkezésre álló órakeret	28	28	31	31

2.2 Középsúlyosan értelmi fogyatékos tanulók általános iskolai nevelése-oktatása

Kerettanterv szerinti tantárgyak és óraszámok:

A nevelés- oktatás- fejlesztés területei	Tantárgy	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Anyanyelv és kommunikáció	Kommunikáció	4	4	4	4	4	4	5	5
	Olvasás-írás	2+1	2+1	3	3	4	4	2+1	2+1
Társadalmi környezet	Számolás-mérés	2+1	2+1	2+1	2+1	3+1	3+1	3+1	3+1
	Játékra nevelés	2	2	2	2				
	Társadalmi ismeretek					1	1	2	2
Életvitel és gyakorlat	Önkiszolgálás	2	2						
	Életvitel és gyakorlat			2+1	2+2	2+2	2+2	3+2	3+2
Természeti környezet	Környezetismeret					1	1	2	2
Művészetek	Ének-zene	2	2	2	2	2	2	2	2
	Ábrázolás-alkatás	3	3	2	2	2	2	2	2
Informatika	Információs eszközök használata	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1	1
Testi nevelés	Mozgásnevelés	5	5	5	5	5	5		
	Testnevelés							5	5
Összesen		25	25	25	26	28	28	31	31

2.3. A délutáni foglalkozások

Intézményünkben hosszú évek óta gyakorlat az egész napos iskolai benntartózkodás megszervezése és hasznos, fejlesztő célú programokkal való megtöltése a délutáni szabadfoglalkozásokon. A kidolgozott és alkalmazott programok elsősorban a gyerekek/tanulók iskolai sikerességét, tanulmányi eredményességét támogatják.

Célja:

A tanulók önálló tanuláshoz szükséges alapképességeinek fejlesztése, a kíváncsiság szintjének elérése direkt/indirekt irányítással, a gyermekek egyéni különbségeinek figyelembe vételével, valamint a gondolkodás és a kommunikáció fejlesztése, a kultúra tartalmának és megszerzhetőségének minél szélesebb biztosítása. A gyermek önmegvalósításának segítése, képességeinek fejlesztése. A képességfejlesztésben a beszéd, olvasás, írás, számolás-mérés, cselekvéses gondolkodási technikák és eszközhasználatban való gyakorlottság, az önálló tanulás algoritmusának megismerése, együttműködési készségek kialakítása az elsődleges. Emellett olyan támogató lehetőséget nyújt a délutánban a hátránykompenzációs eszközeivel, amelyek az eredményes tanuláshoz és iskolai előmenetelhez, majd a továbbtanuláshoz nélkülözhetetlenek.

A programok kis csoportban szervezettek és minden gyermek/tanuló számára elérhetőek, az egyéni bánásmódra is alkalmasak. A programok tematikus tervezettségük segíti, hogy SNI diákok saját szükségleteikhez igazított fejlesztésben részesülhessenek.

Az egyéni sajátosságoknak, a tehetségnek, a képességek kibontakoztatásának és fejlesztésének lehetőségeit is biztosítják az egész napos oktatásban a szabadfoglalkozásokon szervezett foglalkozások.

Az 1–4. évfolyamon direkt irányítású képességfejlesztés az önálló tanulás képességének kialakítása érdekében, kézműves, művészeti, mozgás, sport jellegű játékos foglalkozásokon vesznek részt a tanulók.

5-8. osztályban a gyermek döntés is meghatározhatja a választást a tanácsolt illetve az iskola által felkínált programokból. Az egyéni fejlődés megvalósításához a tanulási utak biztosítása, önmegvalósításban a készségek, képességek fejlesztése technikai, művészeti, ismeretszerző, mozgás-, sport-, mentálhigiénés, környezetvédelmi, játéktevékenységekben történik.

2.4. Projektoktatás intézményünkben

A projekt hatékony tanulószervezési mód, amelynek a személyes tapasztalatszerzésen és a cselekedtetésen kell alapulnia. Elsősorban ismeretszerzést, tanulást, személyiségfejlesztést és közösségépítést valósít meg. A projekt szervezés során figyelembe kell venni a tanulók fejlettségi fokát, készségeit, képességeit, fejlődési szükségleteit és érdeklődését. A projekt során a tanulók megtanulják a közösségért felelős munkát, viszont nehezen egyeztethető össze időbeosztása a tanórák rendszerével, ezért helyét és idejét a tanév során meg kell határoznunk. A választott projektet a közösség határozza meg, választása alapján folyamatosan működteti a keretjátékot. A többi projektet a tanév során saját választása alapján meghatározott időszakban valósítja meg.

2.5. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei

Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulási segédletek és taneszközök kiválasztásának elveit a következő jogszabályok szabályozzák:

- o A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- o A nemzeti köznevelés tankönyvellátásáról szóló 2013. évi CCXXXII. törvény
- o A nemzeti köznevelés tankönyvellátásáról szóló 2013. évi CCXXXII. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról, valamint a tankönyvellátásban közreműködők kijelöléséről 501/2013. (XII. 29.) Korm. rendelet
- o A tankönyvvé, pedagógus-kézikönyvvé nyilvánítás, a tankönyvtámogatás, valamint az iskolai tankönyvellátás rendjéről szóló 17/2014. (III. 12.) EMMI rendelet

A tankönyvjegyzéken lévő tankönyvek listájáról választanak a pedagógusok tankönyveket a tanulók számára. Gyógypedagógiai oktatásban résztvevő tanulók számára köznevelési törvény ide vonatkozó része továbbra is biztosítja a térítésmentes tankönyvellátást, melyet az állam lát el.

A biztosított forrás ésszerű felhasználását a tartós tankönyvek nagyobb hányadú beszerzésére fordítjuk. A Szülői munkaközösséggel egyeztetjük a beszerzendő tankönyvek listáját a vonatkozó jogszabályok szerint.

Mindemellett törekszünk a sokféle taneszköz használatára, segédkönyvek, egyéb ismeretterjesztő vagy szépirodalmi könyv használatára, mely segíti a tanulókat az ismeretek elsajátításában, képességeik kibontakoztatásában. Taneszközeinket folyamatosan bővítjük, törekszünk a korszerű eszközök minél magasabb szintű használatára, tanórai alkalmazására.

Ingyenes tankönyvek biztosításának lehetősége az iskolában:

- tartós tankönyvek könyvtári kölcsönzése,
- használt tankönyvek biztosítása,
- tantermekben elhelyezett könyvek igénybevétele,

Iskolánk nevelőtestülete az oktató-nevelőmunka során használt tankönyvek kiválasztásakor az alábbi elveket tartja meghatározónak:

- a tankönyv legyen vonzó, figyelemfelhívó, szép kivitelezésű és időtálló
- a tankönyv tartalmában, információiban, ábravilágában, a feldolgozás minőségében igazodjék a fogyatékos tanuló szükségleteihez
- a tankönyvek jól olvashatóak, jól áttekinthetőek legyenek
- a tankönyvekhez munkafüzet is tartozzon
- a tankönyvek illeszkedjenek a tantárgyak tanterveihez
- tankönyvekhez tartozzanak feladatlapok vagy munkalapok, amelyek a megerősítés, a gyakorlás, a tanuló önálló munkáltatása során eredményesen használhatók, illetve a tudás ellenőrzésekor segítik munkánkat

A taneszközök listájának összeállításánál csak a ténylegesen szükséges eszközöket kérjük tanulóinktól.

Igényfelmérés, tankönyvrendelés, tankönyvterjesztés, tájékoztatási és egyeztetési rend

Határidő	Feladat	A tájékoztatás formája, módja	Nyomtatvány	A munkában részt vevők
Adott tanév: március	<u>A tankönyvrendelés előkészítése</u> A tankönyvrendelés összeállítása	Munkaközösségi foglalkozás		Tankönyvfelelős, munkaközösség-vezetők, teamek,
	A szülők tájékoztatása a választható tankönyvekről.	Szülői értekezleten	Tankönyvlista	Tankönyvfelelős, osztályfőnökök
	Használható „használt” tankönyvek számba vételezése. Teamek által lista készítése az átadható használt tankönyvekről. Tájékoztatás a tankönyvkölcsönzésre szánt könyvek számáról.	Munkaközösségi foglalkozás	Tankönyvlista	Tankönyvfelelős, könyvtárosi feladattal megbízott ped., osztályfőnökök, pedagógusok
Adott tanév: április vége	Szülői tájékoztatás a gyereket beírató szülő számára az ingyenes tankönyvellátásról. Felmérés készítése arról, hogy hány tanuló kívánja igénybe venni az ingyenes tankönyvellátást.	Szóbeli tájékoztatás	Írásbeli nyilatkozat	Igazgató, beírást végző személy
	Az iskola a fenntartói egyetértésének beszerzése az iskolai tankönyvrendeléssel kapcsolatban.	Hivatalos levél	Hivatalos levél	Igazgató
Adott tanév: április vége	<u>(Tankönyvrendelés a Könyvtárellátó elektronikus rendszerében a 1-8. évfolyam esetében)</u> (figyelve a belépő osztályok, a tanulók becsült létszámát, az ingyenesen tankönyvet kapó tanulók létszámát, a felhasználható használt tankönyvek darabszámát)			Tankönyvfelelős
Adott tanév:	A Könyvtárellátó visszaigazolása alapján a megrendelések			Tankönyvfelelős

június	számszaki ellenőrzése, módosítások elvégzése			
	A kölcsönzéssel biztosított tankönyvek visszavételezése.			Tankönyvfelelős, könyvtárosi feladattal megbízott pedagógus
	Tankönyvrendelés módosítása	Hivatalos levél	Hivatalos levél	Tankönyvfelelős
Adott tanév: augusztus	A tankönyvek átvétele a Könyvtárellátótól.	Hivatalos levél	Szállítólevél	Tankönyvfelelős
Adott tanév: szeptember eleje	Pótrendelések elkészítése	Hivatalos levél	Iskolai tankönyvrendelés táblázata	Tankönyvfelelő
Adott tanév: szeptember	Visszáru elkészítése, eljuttatása a Könyvtárellátónak.	Visszáru jegyzék		Tankönyvfelelős
	Pénzügyi elszámolás a Könyvtárellátóval, KLIK-kel.	Számlák, átvételi bizonylatok		Tankönyvfelelős

2.6. A Nemzeti alaptantervben és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvén alapuló pedagógiai feladatok helyi megvalósítása

Alsó tagozaton

Kiemelt feladatunk a tanuláshoz nélkülözhetetlen pszichés funkciók fejlesztése ebben a szakaszban. Differenciált tanulásszervezési eljárásokat, olyan oktatásszervezési megoldásokat, terápiákat alkalmazunk, a tanulási tartalmakat a tanulócsoporthoz igazítjuk így vesszük figyelembe a tanulók között meglévő eltéréseket. A céltudatosan kiválasztott tevékenységek segítségével a közvetlen érzéki tapasztalatokra alapozó, tárgyi cselekvéses megismerés a képességfejlesztésben hangsúlyos szerepet kap. A tanuló fejlesztésének hosszú folyamatában az aktuális igényeknek megfelelően kell érvényesülni a pedagógiai folyamat korrekciós, kompenzáló jellegének.

2.6.1 Az 1-2. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Az 1–2. évfolyamon a fő cél a személyiség biztonságérzetének megteremtésével, az egyéni diagnosztikára épülő funkcionális képességfejlesztéssel elérni az egyénhez viszonyítva azt a legoptimálisabb adaptív állapotot, amely elégséges előfeltétele a tantárgyi rendszerű fejlesztésnek.

Olyan fejlettségi szintre kell hozni a tanuláshoz nélkülözhetetlen pszichikus funkciókat – a gyógypedagógia eszközrendszerének, módszereinek, terápiáinak felhasználásával –, hogy a tanuló az alapvető kultúrtechnikák elsajátítására a sérülésének, állapotának megfelelő idő biztosítása mellett felkészült legyen. A tanulókat fogékonnyá, befogadóvá kell tenni a környezet, a közvetlen megtapasztalható természet és a társas kapcsolatok iránt, miközben tág teret adunk az életkori sajátosságoknak, a fejlettségnek megfelelő gyermekjátéknak és mozgásnak, mindezzel felkeltve érdeklődésüket a tanulás iránt.

2.6.2 A 3-4. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A 3–4. évfolyamon a cél az alapvető képességek és alapkészségek fejlesztése a tanulók egyéni háttértényezőinek figyelembevételével, a pszichés funkciók fejlesztésének stratégiáját tartalmazó egyéni fejlesztési tervek alapján, tantárgyi rendszerben végzett intenzív fejlesztési folyamatban.

Kiemelt feladat a személyiség érésének, az önismeret fejlődésének elősegítése a tanulási, viselkedési szokások elsajátításával, magatartási normák közvetítésével; a sérülésből, a fogyatékosságból eredő tanulási nehézségek leküzdésének, a jól működő funkciók továbbfejlődésének segítése individualizált programok, terápiák, differenciáló pedagógiai eljárások alkalmazásával.

Felső tagozaton

A felső tagozaton a tanulók fejlesztése elsődlegesen a megismerési módszerek további fejlesztésére, a szemléletes képi gondolkodás nyomán kialakuló képzetekre, ismeretekre, az elsajátított tanulási szokásokra irányul. Hangsúlyosabbá válik az önálló tanulási tevékenység. A tudásgyarapítást, a képességek, a személyiség fejlesztését a konkrét tapasztalásokra alapozva a gondolkodási funkciók különböző sérülését, eltérő ütemű fejlődését figyelembe véve kell elérni.

2.6.3 Az 5-6. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A legfontosabb cél a tevékenységek számának és minőségének növelésével, az önálló tanulás képességének fejlesztésével az alapvető kultúrtechnikák használatának eszközszintűvé tétele, valamint az intenzív személyiségfejlesztés.

Ehhez szükséges az alapkészségek megerősödésének biztosítása a tanulói tevékenységek középpontba állításával, a gyakorlás lehetőségeinek megteremtésével, továbbá a konkrét megtapasztaláson alapuló tudásgyarapítás erősítése a gondolkodási funkciók különböző sérülését, eltérő ütemű fejlődését figyelembe véve. A tantárgyi tartalmakat, a tevékenységeket, feladatokat, a terápiás célú eljárásokat a fejlődés egyéni üteméhez, a módosult tanulási képességhez kell igazítani.

2.6.4. A 7-8. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Legfontosabb cél a tudáselemek szintetizálása, a képességstruktúra megszilárdítása, a személyiség integritásának növelése.

E cél eléréséhez szükséges feladatok: a tanuló sikeres továbbtanulási, szakmaelsajátítási lehetőségeinek kialakítása; az önálló tanulás, a tájékozódási képesség, a tájékozottság, a döntési képesség erősítése; a társadalmi beilleszkedéshez szükséges szociális és cselekvési kompetenciák kialakítása, az önálló életvitelre való alkalmasság megszilárdítása.

2.6.5 A középsúlyosan értelmi fogyatékos tanulók számára meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása

Az iskolai képzés során az egyéni bánásmód elvét alkalmazva biztosítani kell a középsúlyosan értelmi fogyatékos tanulók személyiségének harmonikus fejlődését.

A tanulók nevelésében kiemelt figyelmet kell fordítani az egyénre szabott terápiás eszközök, eljárások alkalmazásával a képességstruktúra hiányosságainak kompenzálására, az épen maradt funkciók feltárásával és azokra építéssel. A pedagógusoknak feladatuk a gyakorlatorientált, a mindennapi élet tevékenységeire felkészítő képzés megvalósítása, az életvezetési technikák megalapozása, elsajátíttatása, gyakoroltatása. A személyiség

gazdagítása érdekében az önfogadásra és mások elfogadására a toleráns magatartás kialakításával tehet szert a gyermek/tanuló.

Mindehhez olyan iskolai légkört kell teremteni, amelyben mind a tanuló, mind a felnőtt jól érzi magát, ahol az emberi és társas kapcsolatok a kölcsönös tiszteleten alapulnak, ahol minden tanuló teljes értékű emberként élheti meg önmagát, a másságot is elfogadva.

2.7. Mindennapos testnevelés

A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módját a köznevelési törvény 27. § (11) bekezdésében meghatározottak szerint szervezzük meg. Programunkat a helyi tanterv tartalmazza.

2.8 Az értékelés rendje

A nevelő és oktató munka egyik fontos feladatának tekintjük a tanulók tanulmányi munkájának folyamatos ellenőrzését és értékelését.

Az ellenőrző tevékenységünk az ismeretek és készségek értékelésén túl folyamatosan minősíti tanulóink képességeinek, magatartásának, egész személyiségének fejlődését.

A tanulók értékelésekor az alábbi szempontokat vesszük figyelembe:

- A tanuló teljesítményét az egyes tantárgyak tanterveiben meghatározott követelmények alapján.
- Maximálisan figyelembe vesszük az életkori sajátosságokat, az íráskészség fejlettségi fokát.
- Egyéni fejlesztés érdekében alkalmazunk differenciált feladatadást.
- A tanuló egyénre szabott beszámoltatásánál a szakértői véleményben foglaltak irányadók.
- A tanuló személyiségét ismerve figyelembe vesszük, hogy szóban, vagy írásban teljesít jobban.
- A tanuló önmagához mért fejlődését, az ismeretek elsajátítása, képességeinek minőségi, mennyiségi gyarapodása terén.
- A tanuló képességei, eredményei hogyan változtak – fejlődtek-e vagy hanyatlottak – az előző értékelés óta.
- A tanuló szociális képességeinek, magatartásának, viselkedésének fejlődését.

Az értékelés típusai:

Diagnosztizáló értékelés

A diagnosztizáló értékelést az egyéni fejlesztések, kiscsoportos/ egyéni rehabilitációs foglalkozások tervezésére alkalmazunk. Célja annak megállapítása, hogy a pedagógus milyen

szintről kezdheti az oktatást, illetve az, hogy mi lehet a tanulási nehézség oka, min akad el a tanuló. A diagnosztikus értékelés segítségével besorolási döntéseiket alapozhatják meg a tanárok annak érdekében, hogy kialakítsák az egyénre, valamint a csoportra szabott nevelési és oktatási stratégiát.

Szummatív értékelés

A szummatív értékelést általában egy nagyobb korszak (témazáró, összefoglaló) lezárásakor szoktuk alkalmazni annak érdekében, hogy megállapítsuk és összegezzük a tantervi követelmények elsajátítása során elért eredményeket. Ehhez az értékeléshez minden esetben osztályozás, minősítés kapcsolódik.

Formatív értékelés

A formatív értékelés célja az elért eredmények és a meglévő hiányosságok menet közbeni felmérése, az eredmények megerősítése és a hibák korrigálása. Tanóráinkon alkalmazott értékelés alapján tudjuk eldönteni, hogy tovább mehetünk-e az anyagban, vagy meg kell állni és a hiányosságokat kell pótolni. Ehhez az értékeléshez gyakran osztályozás is kapcsolódik, de nem feltétlen velejárója. Ez nem minősítést jelent, hanem a tanítási sikerek megerősítését és a tanulási hibák és nehézségek feltárását. A tanuló értékelésénél a fejlesztő- formatív értékelő formát preferáljuk, amely alkalmas a személyiség pozitív irányba történő elmozdítására is. A felmérések, témazáró dolgozatok hangsúlyosabb szerepet töltenek be a tanulók tudásának értékelésében, mint az órai beszámoltatások.

Az előírt követelmények teljesítését a tantárgyak jellegzetességeinek megfelelően a tanulók szóbeli felelete, írásbeli munkája vagy gyakorlati tevékenysége alapján ellenőrizzük.

A tanórai munkát rendszeresen, minden hónapban értékeljük széleskörű tapasztalásaink alapján.

1-4. évfolyamon szöveges értékelést alkalmazunk. A szöveges értékelés a tanulmányi előmenetelnél: Kiválóan teljesített, Jól teljesített, Megfelelően teljesített, Felzárkóztatásra szorul, Elégtelen. Jelölése a naplóban: K J M F E.

5-8. évfolyamon érdemjeggyel értékelünk. Ezeken az évfolyamokon az érdemjegyes értékelés mellett lehet szöveges értékelést is alkalmazni.

Szóbeli és írásbeli feladatok értékelése

A tantárgyi tudást felmérőkkel, tesztekkel, témazárókkal mérjük, esetenként a tanuló tudásáról szóbeli feleletben, gyakorlati tevékenység formájában ad számot, amit érdemjeggyel értékelünk.

Szóbeli értékelés formái:

- szóbeli felelet

- memoriterek
- órai munka

Írásbeli értékelés formái:

- év eleji felmérő, év végi felmérő
- írásbeli felelet
- röpdolgozat
- témazáró dolgozat
- teszt
- egyéb munkák, szorgalmi feladatok

Gyakorlati számonkérés formája:

A számonkérés ezen, formája elsősorban a készségtárgyak esetében alkalmazható. A felmérő feladataira adható pontszámok 50%-a a minimum szintű feladatokból megszerezhető.

Értékelési határok

Kiválóan teljesített	(5)	100%- 90% felett
Jól teljesített	(4)	89%-70% felett
Megfelelően teljesített	(3)	69%-50% felett
Felzárkóztatásra szorul	(2)	49%-30% felett
Elégtelen (nem felelt meg)	(1)	29%-0%alatt

Minősítés	Értelmezés	Érdemjegy
Kiválóan teljesített K Kiváló	A tanuló a helyi tanterv követelményeit megbízhatóan elsajátította, tudását alkalmazni is képes.	5 Jeles
Jól teljesített J Jó	A tanuló kevés hibával sajátította el a helyi tanterv követelményeit, kisebb bizonytalanságokkal tudja alkalmazni tudását	4 Jó
Megfelelően teljesített	A tanuló a helyi tanterv követelményeit pontatlanul, esetenként felszínesen és több hibával teljesíti. Csak nevelői segítséggel (javítás,	3

M Megfelelő	kiegészítés) tudja alkalmazni tudását. Ismeretei felszínesek. Kevésbé tud önállóan dolgozni, beszélni. Segítséggel képes megoldani szóbeli feladatát, rövid mondatokat mond.	Közepes
F Felzárkóztatandó	A tanuló tantervi követelményeknek súlyos hiányosságokkal tesz csak eleget, de a továbbhaladáshoz szükséges minimális ismeretekkel, jártassággal rendelkezik. Egyszavas válaszokat ad, fogalmakat nem ért. Gyakorlatban képtelen önálló feladatvégzésre.	2 Elégséges
E Elégtelen	A tanuló a helyi tanterv követelményeinek minimum szintjét sem sajátította el, nem rendelkezik a továbbhaladáshoz feltétlenül szükséges ismeretekkel, nevelői segítséggel sem képes az önálló munkavégzésre.	1 Elégtelen

2.9. A középsúlyosan értelmi fogyatékos tanulók ellenőrzése, értékelése

Értékelés: A középsúlyosan értelmi fogyatékos gyermekek iskolai értékelése során a tanulók tudását, attitűdjét, magatartását figyeljük meg, az egyénekre szabott követelményekhez viszonyítunk és az önmagukhoz mért fejlődésük alapján teszünk megállapításokat.

Az értékelés fontos funkciója: a meglévő készségek és képességek folyamatos diagnosztikus felmérése, ennek alapján a tanuló jellemzőihez igazodó legmegfelelőbb fejlesztési eljárások kiválasztása, ezért az értékelés nem lehet csupán minősítés, hanem a kitűzött célok, és feladatok és a meghatározott eszközök hatásának, a tanulói teljesítménynek, a nevelési eredménynek a vizsgálata is megtörténik.

A középsúlyosan értelmi fogyatékos gyermekeknél jelentkező nevelési nehézségek miatt rendkívül fontos, hogy az értékelés ösztönző hatású legyen, segítse a pozitív személyiségjegyek továbbfejlődését.

A diagnosztikus és a segítő célú, folyamatos értékelésnek a teljes képzési időszakban kiemelkedő szerepet kell kapnia a tanulók értékelésében.

Értékeljük a:

- szociális képességek, magatartási és viselkedési szokások alakulását;
- tanuláshoz és munkához való hozzáállást;
- cselekvőképességet és pszichomotoros fejlődést;

- tanult ismeretek alkalmazásának képességét;
- tantárgyi követelmények teljesítését az egyéni fejlesztési tervekkel összhangban;
- tanuló iskolai követelményeken túli tudását, más területeken megmutatkozó képességeit;
- tanuló foglalkozásokon nyújtott érdeklődését, aktivitását, kooperációját.

Alkalmazott értékelési formák:

- Szóbeli értékelés: lehetőség szerint a pozitív teljesítményt kell értékelni, fontos a gyakori, ösztönző hatású megerősítés. (Megerősítés dicséret.)
- Különböző szimbólumok, tárgyutalmak: például pontozás, csillag, dicsérő kártyák, stb. alkalmazása. (keretjátékhoz vagy a csoport házirendjéhez kapcsolódva)
- Írásbeli értékelés:
 - szöveges és numerikus értékelést is alkalmazunk, szövegesen 6. évfolyamig, érdemjeggyel 7-8. évfolyamon
 - A szülővel közösen, személyes megbeszélés keretében értékeljük a gyermek haladását.

Ellenőrzés

Alkalmazott ellenőrzési formák:

Az ellenőrzés során a minősítés szempontjából lényeges adatokat gyűjtünk össze a tanulók teljesítményéről, viselkedéséről, teljesítményéről, munkavégzéséről. Az ellenőrzés az értékelés részművelete.

A középsúlyosan értelmi fogyatékos gyermekekre jellemző nevelési, tanulási nehézségek miatt a többi tanuló ellenőrzésénél használt formák (felelet, írásbeli dolgozat, teszt, témazáró felmérések) nagy része nem alkalmazható.

- Folyamatos megfigyelés játékan, tanulásban, mindennapos élethelyzetben, spontán megnyilvánulásokban;
- Értelmi teljesítőképesség mérése egyszerű feladatlappal;
- Képességmérés (iskolakészültség, önkiszolgálás szintje, neveltségi szint, finommotorika, pszichikus funkciók mérése, tanévenként P.A.C. I. illetve P.A.C. II.).
- Tevékenységvizsgálatok mérése, munkavégzés pontossága, sorrendje, munkatempó, kitartás;
- Személyiség fejlődésének megfigyelése.
- Tanév közben, félévkor tájékoztató füzetben
- Tanév végén bizonyítványban és pedagógiai jellemzésben

Azokat a tanulókat, akik a kultúrtechnikai foglalkozásokon a többségre megfogalmazott követelményeket nem tudják teljesíteni, mentesíteni kell a tantárgyi teljesítmény numerikus értékelése alól.

Értékelés formái és rendszeressége

Az értékelés és minősítés tájékoztatásul szolgál a tananyagban való előrehaladásról. A tanulók teljesítményének értékelése szövegesen 6. évfolyamig, érdemjeggyel 7-8. évfolyamon történik. A tanórai munkát rendszeresen, minden hónapban értékeljük széleskörű tapasztalataink és megfigyeléseink alapján. A minősítést a helyi tanterv értékelő táblázata alapján végezzük

A tanulók magatartása, szorgalmának értékelése a nevelési program értékelő táblázata szerint történik, az egyéni haladás, fejlődés figyelembe vételével.

2.10. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Nevelés filozófiai hitvallásunk tükrében feladatunk: intézményünk által biztosított minden foglalkozáshoz, programhoz, egyéb tevékenységhez a hozzáférést mindenki számára egyformán biztosítjuk. Az esélyteremtés, a hátrányos helyzetű gyerekek hátrányainak kompenzálása, az esélyegyenlőség előmozdítása kiemelt feladatunk nevelő-oktató munkánk minden területén:

- a beiratkozásnál,
- a tanításban, ismeretközvetítésben
- a gyerekek egyéni fejlesztésében
- tanulói előmenetelben
- a fegyelmezés, büntetés gyakorlatában
- a tananyag kiválasztásában, alkalmazásában és fejlesztésében
- a pályaorientációban, a pályaválasztásban
- a humánerőforrás-fejlesztésben
- a partnerség-építésben és kapcsolattartásban (szülőkkel, segítőkkel, szakmai és társadalmi környezettel).

Folyamatos feladataink

- A kiemelt figyelmet igénylő hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók pontos nyilvántartásának vezetése.
- Pedagógusaink differenciált képzés és értékelés révén biztosítják, hogy minden tanuló egyéni képességei szerint haladhasson.

- A lemaradókat, nehézségekkel küszködőket, felzárkóztató foglalkozások szervezésével, egyéni képességeik szerinti fejlesztéssel segítjük.
- A lemorzsolódás minimális szintre való csökkentése érdekében rendszeres kapcsolatot tartunk a szülőkkel, a tanulókkal, a gyermekjóléti szolgálattal és egyéb partnerekkel.
- A gyermekek érdekében meghatározó feladatunknak tekintjük a droprevenciót, a bűnözés elleni küzdelmet, a bűnmegelőzést. Ennek érdekében rendszeres kapcsolatot tartunk fenn a rendőrséggel és kompetens szakemberekkel.
- Tanulóink számára a szabadidő eltöltésének olyan értelmes és hasznos formáit biztosítjuk, amelyekhez családi háttérük, hátrányos helyzetük miatt egyébként nem juthatnának hozzá.
- Minden rászoruló gyermek számára biztosítjuk az egész napos foglalkoztatást, a napközis ellátást.
- Rendszeresen figyeljük azokat a pályázatokat, amelyek tanulóink esélyegyenlőségének javítását szolgálják, és lehetőség szerint részt veszünk azokon.

2.11. Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái

Témazárók, felmérők

A felmérések és témazáró dolgozatok megírása előtt egy héttel tájékoztatjuk a tanulókat a dolgozat írásának időpontjáról. A dolgozatot egy héten belül kijavítjuk. A nevelőtestület összehangolja a dolgozat írásának időpontját. Egy napon csak egy témazáró, vagy felmérés íratható.

A felmérés jelölése piros színnel, a felelés (írásbeli, szóbeli) kék színnel, az órai munka és a szorgalmi feladatokra kapott értékelés zöld színnel kerül bejegyzésre. Figyelembe vesszük a tanuló eltérő képességeiből, beszédkésztségéből, grafomotoros készségéből eredő nehézségeit a tananyag számonkérésénél.

2.12. Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározása

Intézményünkben a tanulók egész napos oktatásban vesznek részt. A szociális helyzetük miatt nem minden esetben oldható meg az otthoni tanulás, otthonra nem adunk rendszeresen házi feladatot. A házi feladatot a tanórákat követő önálló tanulásra biztosított idő keretében végezhetik el önállóan, vagy felnőtt segítségével. A házi feladatok legfontosabb funkciója a tanórán feldolgozott tananyaghoz kapcsolódó gyakorlás (készség és képességfejlesztés), valamilyen tananyaghoz kapcsolódó ismeretek megszilárdítása.

Az önálló tanulási képesség kialakulásig a házi feladatot a tanuló egyéni fejlesztési tervével összhangban a pedagógus adja, az önálló tanulási képesség kialakulása után lehetőséget kell biztosítani a tanuló egyéni feladatvállalásának is.

2.13 A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei

Intézményünkben az alacsony tanulólétszámú osztályok miatt csoportbontást nem végzünk. A fejlesztő foglalkozásokra a tanulók döntő többsége a szakértői javaslat és az egyéni fejlesztési terve és a team javaslata alapján kerülnek besorolásra. Egyéni választások felső tagozatban korlátozottan figyelembe vehetők.

2.14 A tanulók fizikai állapotának, edzettségének méréséhez szükséges módszerek

Intézményünk a tanulók fizikai állapotának méréséhez a központilag biztosított mérőeszközt használja.

Az eredmények rögzítése, egyéni kiértékelése és maga a visszajelzés ténye a jövőbeni fejlődés záloga, hisz kiderül, hogy az egészséges, a fejlesztésre szoruló vagy a fokozottan fejlesztésre szoruló fittségi zónába tartozik-e a gyermek. Az egyéni kiértékelésében javaslatokat teszünk arra, hogyan javíthatók vagy fenntarthatók a tanulók aktivitási és fittségi szintjének-állapotának mérési eredményei. A rendszer ezáltal alkalmas a személyre szabott, pozitív megerősítésre és attitűdformálásra is.

A NETFIT segítségével ráirányíthatjuk mind a tanulók, mind a szülők figyelmét a rendszeres testmozgás és a sport kiemelkedő szerepére az egészség fejlesztése és megőrzése érdekében.

- Testtömeg-index (BMI)
- Testmagasság mérése
- Testzsír százalék-mérése
- Állóképességi ingafutás teszt (20 méter vagy 15 méter) – aerob kapacitás
- Ütemezett hasizom teszt – hasizomzat ereje és erő-állóképessége
- Törzsemelés teszt – törzsfeszítő izmok ereje és nyújthatósága
- Ütemezett fekvőtámasz teszt – felsőtest izomereje
- Kézi szorítóerő mérése– kéz maximális szorító ereje
- Helyből távolugrás teszt – alsó végtag robbanékony ereje
- Hajlékonysági teszt – térdhajlítóizmok nyújthatósága, csípőízületi mozgásterjedelem

2.15 A tanulók jutalmazásának, magatartásának és szorgalmának értékelési elvei

A tanulók jutalmazása

Azt a tanulót, aki tanulmányi munkáját képességeihez mérten kiemelkedően végzi, kitartó szorgalmat, vagy példamutató közösségi magatartást tanúsít, kiemelkedő sporteredménye, tartósan végzett sportmunkája van, hozzájárul az iskola jó hírnevének megőrzéséhez, az iskola dicséretben részesíti, jutalmazza.

A dicséret formái, alkalmai

Egyéb dicséret:

Év diákja, tanára

Osztályfőnöki dicséret:

Az osztályközösségért végzett példamutató tevékenységért, az iskolai rendezvényeken, vetélkedőn, versenyen való sikeres részvételért adható.

Szaktanári dicséret:

Vetélkedőn, versenyen, pályázatokon való sikeres részvételért, illetve a megyei szintű versenyeken való dicséretes szereplésért adható.

Igazgatói dicséret:

Iskolánk hírnevét jelentősen növelő tanulmányi, sport vagy művészeti tevékenységért, eredményért (pl. megyei 1-3. vagy országos helyezésként) és minden iskolánkért végzett, a diákság egésze elé példaként állítható tevékenységért adható.

Nevelőtestületi dicséret:

Kimagasló, iskolánk nevét öregbítő tevékenységért

Félévi és év végi osztályozó értekezlet alkalmával adható dicsérek

Tantárgyi dicséret:

Kiemelkedő szaktárgyi teljesítményéért adható a szaktanár döntése alapján.

Általános dicséret:

A tantárgyakból eredményei jelentős fejlődést mutatnak (akár önmagához képest), legalább jó magatartású, közösségi munkában feladatot vállaló, példás szorgalmú tanulónak adható, a nevelőtestület döntése alapján.

Nevelőtestületi dicséret:

Év szülője (tanév végén)

Értékelés alapja:

- az iskolai házirendben megfogalmazott kötelezettségek teljesítése,
- osztály házi rendben megfogalmazottak teljesítése
- tanulói megállapodásokban vállaltak teljesítése,
- az iskolai közösségben élő hagyományok, közösségi normák (dicsérek, fegyelmezőintézkedések, büntetések)

- képességének megfelelő tanulmányi munkája, munkavégzése
- kötelességtudata, önállóságának szintje,
- egyéb, többletfeladat vállalása.
- A tanulók magatartását és szorgalmát 1-8. évfolyamon négyfokú skálán értékeljük.
- Az értékelés és minősítés fokozatai:
- magatartásnál: példás, jó, változó, rossz
- szorgalomnál: példás, jó, változó hanyag

2.15.1 A magatartás értékelésének elvei

Magatartás		
Minősítés	Értelmezés	Érdemjegy
Példás	Szívesen és önállóan tevékenykedik a közösségért, kezdeményező. Az iskolai házirendet következetesen megtartja. Szerződésében vállalt feladatait teljesen ellátja. Tanáraival, felnőttekkel, társaival szemben udvarias, tisztelettudó. Segíti társait a közösségi és tanulmányi munkában, az iskolai élet különböző területein. Iskolai és iskolán kívüli viselkedése példamutató, s ezáltal másokat is jobb magatartásra ösztönöz. Minden megnyilatkozásában kulturált hangnemet használ. Az értékelt időszakban nem volt igazolatlan mulasztása, nem késett óráról.	5
Jó	Megbízásainak eleget tesz a közösségi életben. Tevékenységevel, magatartásával segíti a közösséget. A házirend legfontosabb követelményeit betartja. Szerződésében vállalt feladatait magához mérten ellátja. Órán és az iskolán kívüli viselkedése általában kifogástalan. Fegyelmezett, de tanulótársai körében kevésbé kezdeményező. Igazolatlan mulasztása nem volt.	4
Változó	Az osztályközösségbe beilleszkedett, de a közösségi munkában csak vonakodva vesz részt. Iskolai és iskolán kívüli magatartásával kapcsolatban többször	3

	merül fel kifogás. Ritkán/enyhébb esetekben vét a házirend ellen. Szerződésében vállalt feladatait kevésbé látja el. Esetenként társai munkáját is károsan befolyásolja. Többször elkésik a tanítási órákról.	
Rossz	Magatartásával a közösség fejlődését súlyosan hátráltatja. A közösségi élet rendjét bomlasztja, társainak rossz példát mutat. Fegyelmezetlen az óra alatt és az órán kívül egyaránt. Durva, goromba, tiszteletlen a társaival és a felnőttekkel szemben. Más tulajdonában kárt okoz. A házirend előírásait gyakran/súlyosabb esetekben megszegi. Szerződésében vállalt feladatait egyáltalán nem látja el. Nem hallgat társaira és a nevelő jó tanácsaira. Osztályfőnöki, szaktanári, illetve igazgatói figyelmeztetésben, intőben részesült az adott hónapban. Az adott hónapban saját hibájából igazolatlanul mulasztott. Fegyelmező/fegyelmi tárgyalása volt.	2

2.15.2 A szorgalomjegyek megállapításának elvei

A szorgalom minősítésénél figyelembe vesszük a tanulók egyéni képességeit, készségeit, fogytékosságát és önmagához viszonyítva állapítjuk meg az érdemjegyet.

Szorgalom		
Minősítés	Értelmezés	Érdemjegy
Példás	Munkavégzése pontos, megbízható, kötelességeit teljesíti. Teljesítménye, szorgalma kiemelkedő. A tanulásban önálló, önmagát ellenőrzi, aktív. Példát mutatva ösztönzi és segíti társait is. Érdeklődése irányában szívesen vállal többletfeladatot (szakkör, pályázat, verseny), önművelésre nyitott. Érdeklődése az iskolán kívüli ismeretanyagra is kiterjed. Képességeinek és körülményeinek megfelelően a maximumot nyújtja. Óra alatt kitartóan, érdeklődéssel figyel, aktivitása, teljesítménye egyenletes. Írásbeli munkája esztétikus, igényes.	5
Jó	Rendszeresen, megbízhatóan dolgozik.	4

	Érdeklődése megmarad az iskolai tananyag keretein belül. Önálló munkára könnyen motiválható. Órákon figyel, feladatait elvégzi, de nem mindig aktív. Írásbeli munkáinak külalakja megfelelő.	
Változó	Gyakran ösztönzésre szorul. Tanulmányi munkában csak időnként mutat törekvést, feladatai elvégzését esetenként elmulasztja, és nem is igyekszik annak pótlására. Önellenőrzése fejletlen. Szétszórtság jellemzi. Óra alatt figyelme, teljesítménye ingadozó, hullámzó aktivitást mutat. Információit csak esetenként használja fel. Írásbeli munkáinak külalakja nem mindig tetszetős. Önállótlán, csak utasításra kezd munkához.	3
Hanyag	Rendszertelenül dolgozik, figyelme szétszórt. Tanulmányi munkájában megbízhatatlan, figyelmetlen, feladatait rendszeresen nem végzi el. Öntevékenysége alacsony szinten áll. Munkavégzése felületes, érdektelenség jellemzi. Órákon a tananyagból a minimumot sem hajlandó elsajátítani, visszaadni. Figyelmetlenül dolgozik, megbízhatatlan, feladatait nem végzi el, nem törődik kötelességeivel. Valamelyik tantárgyból/tantárgyakból elégtelen osztályzatot kapott félévkor vagy év végén.	2

3. Legitimációs záradék

A pedagógiai program hatályba lépése, felülvizsgálata

Iskolánk nevelői közössége a dokumentumot a vonatkozó jogszabályi előírások alapján elkészítette. Bevezetése 2016. év január hónap 1 napjától történik.

Jelölések:

Átdolgozott, jelen pedagógiai program: PP(évszám)

Felülvizsgált pedagógiai program: PP(évszám)

Tanév/ évfolyam	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
2015/2016 .	PP	PP	PP	PP	PP	PP	PP	PP
2016/2017 .	PP	PP	PP	PP	PP	PP	PP	PP

A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala: a dokumentumot nyomtatott formában az iskola könyvtárában lehet elolvasni, valamint megtekinthető az iskola honlapján és a Köznevelés Információs Rendszerének elektronikus felületén.

3.3. A pedagógiai program elfogadásáról és jóváhagyásáról szóló záradék

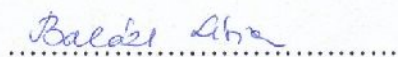
A pedagógiai programot/módosítását az intézmény nevelőtestülete 2015. év december hó 12. napján tartott értekezletén elfogadta.

Marcali, 2015. év december hónap 12. nap

Ángyánné Kesztyűs Andrea
hitelesítő nevelőtestületi tag

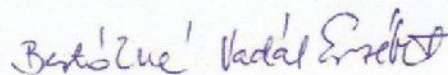

Balázs Livia
hitelesítő nevelőtestületi tag

A pedagógiai programot jóváhagyom.

Marcali, 2015. év december hónap 14. nap

Bertókné Vadál Erzsébet
tagintézmény-vezető

ÓVODA NEVELÉSI PROGRAMJA

1. HELYZETELEMZÉS

1.1. A gyógypedagógiai ellátás területei

Óvodánk a sajátos nevelési igényű (hallássérült, valamint súlyos beszéd- és nyelvfajlódási zavarral, részképesség zavarral küzdő) gyermekek oktatását nevelését végzi többirányú cél- és feladatrendszerben. Jelenleg egy hallássérült óvodai csoport működik, függetlenül a gyermekek hallásállapotától, életkorától, kommunikációs és fejlettségi szintjétől, a társuló sérülések súlyosságától. Az óvodába jelentkező gyermekek többsége korai fejlesztésben részesült, néhány pedig rövid integrált óvodai nevelést követően került a hallássérült csoportba. Az öt logopédiai óvodai csoportot korosztály, fejlettségi szint és a jelentkezők számától függően alakítjuk ki. Az óvodába jelentkező gyermekek egy része korai fejlesztést követően, másrészt többségi óvodákból kerülnek intézményünkbe. Az enyhe fokban nagyothalló gyermekek fejlesztését a logopédiai csoportokban belső integráció formájában valósítjuk meg. A cochlea implantációs műtéten átesett gyermekek részére is megszervezzük az óvodában való elhelyezést, amennyiben lakóhelyén nem biztosíthatók a szükséges feltételek vagy a szülők kéri az intézmény ellátását. Vannak rendkívül hátrányos helyzetű családból érkező gyermekek, akiknél még nem állapítható meg, hogy milyen szinten képesek a foglalkozásokon részt venni. A hátrányos helyzetű gyermekek esetében, az óvodai csoportokban dolgozó pedagógusok feltárják a tapasztalható elmaradás esetleges okát, és a megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai ellátáshoz biztosítják az egyéni felzárkóztatást.

1.2. Az ellátás területeihez rendelt nevelési és oktatási programok

Nevelési programunk abból indul ki, hogy a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvoda kiegészítő szerepet játszik. A hallássérült óvodai csoportban, az „Óvodai fejlesztési program súlyos fokban hallássérült gyermekek számára” című program alapján tervezünk, valamint a nagyothalló gyermekek fejlesztése a „Mondom – hallom” című minősített óvodai program szerint történik. A logopédiai óvodai csoportokban pedig az Óvodai nevelés országos alapprogramja mellett a „Taníts meg engem!” logopédiai óvodai minősített fejlesztő programot alkalmazzuk. A halmozottan fogyatékos hallássérült gyermekek számára adaptáció készült a hallássérültek minősített tanterve és az értelmi fogyatékos óvodai program minősített tanterve alapján. Mindkét területen az alapidokumentumok kiegészülnek a 32/2012. EMMI rendelet „Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelveivel”.

1.3. Az óvodai élet megszervezésének elvei

Óvodánk a Somogy Megyei Duráczky József Óvoda, Általános Iskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, és Kollégium hallássérült és beszéd-fogyatékos gyermekeket oktató és nevelő intézményének szakmailag önálló intézményegységeként működik, ugyanakkor azzal szoros szakmai egységet alkot, vezetője az intézmény főigazgatója.

Személyi feltételek:

- A közvetlen szakmai és operatív feladatok irányítását, szervezését az óvodavezető végzi.
- Az óvodai nevelést-oktatást óvodapedagógusok látják el.
- A terápiás foglalkozásokat gyógypedagógiai tanárok biztosítják. A tanárok szurdopedagógia, logopédia, oligofrén pedagógiai szakképesítéssel rendelkeznek.
- A nevelő - oktató munkát dajkák és gyógypedagógiai asszisztensek segítik.
- Az óvodában a rendszeres egészségügyi felügyeletet az iskolaorvos és a védőnő biztosítja. A gyermekek egészségügyi ellátását szakorvosok végzik (gyermekgyógyász, szemészorvos, fül-orr-gégész, audiológus).
- Az óvoda speciális feladatainak ellátását konduktív pedagógus, gyógytestnevelő, óvoda-, iskolapszichológus, HRG szakember és műszerész segíti.

Tárgyi feltételek:

Az óvoda 650 m² alapterületű, 75 gyermek (hat csoport) befogadására alkalmas, akadálymentes, U-alakú különálló épület az intézmény udvarán. A keleti és nyugati szárnyat egy északi szárny köti össze. A déli oldalon nyitott, itt helyezkedik el az óvoda udvara. Az udvaron udvari játékok, mászóka, csúszda, libikóka, homokozó található. A keleti szárnyban helyezkedik el négy nagyméretű csoportszoba, 1 fejlesztő helyiség, 1 iroda, felnőtt öltöző, mosdó és WC, gyermekmosdók, WC-k, mozgássérültek számára kialakított mosdó és WC. A nyugati szárnyban található 4 fejlesztőhelyiség, 1 tornaszoba, felnőtt zuhanyozó és WC, gyermekmosdók és WC-k. A keleti és nyugati épületrészt összekötő északi szárnyban helyezkedik el a bejárat, egy kis folyosóval összekötött részben 2 nagyméretű csoportszoba 1 öltöző, zuhanyozó, 1 felnőtt WC, egy nagyméretű tanári szoba, az ebédlő (ahol a napirendben meghatározott időben történik a gyermekek közös étkeztetése), a tálaló konyha és a takarító eszközök számára biztosított helyiség.

1.4 Az óvodapedagógus és a logopédus együttműködése:

A logopédiai óvoda specialitása az egész napot átszövő anyanyelvi nevelés. Ennek a tevékenységnek mind a logopédus, mind az óvónő aktív részese. Közös célunk elősegíteni az óvodásaink sokoldalú, harmonikus fejlődését, személyiségük kibontakoztatását az életkori és egyéni sajátosságok és eltérő fejlődési ütemük figyelembe vételével. A speciális terápiákat, valamint az individuális és kiscsoportos foglalkozásokat a logopédus vezeti. Az óvodapedagógus feladata, hogy oldott, segítő, támogató légkört alakítson ki a gyermekcsoportban. Különösen jelentős ez a védettséget nyújtó légkör a sérült kommunikáció következményeként másodlagosan kialakuló magatartászavarok (nem beszélés, szorongás, esetleges agresszivitás) oldása, rendeződése érdekében. Fontos, hogy az óvodapedagógus azonnal érezze a gyermek néha alig észrevehető apró, finomabb jelzéseit.

Az óvónő és a logopédus munkája jól kiegészítik egymást, de a kompetencia határokat feltétlenül be kell tartaniuk. A szülő tájékoztatása a nyelvi fejlődés és a beszédhiba alakulásáról kizárólag a logopédus feladata. Az óvónő beszámol a szülőnek a gyermek általános fejlődéséről, napi viselkedéséről, az egészséges életmód szokásairól, alakulásáról. A szülői házzal az óvodapedagógus napi kapcsolatot tart, folyamatosan tájékoztatja a rendezvényekről, programokról a szülőket.

1.5 Az óvodapedagógus és dajka együttműködése

A speciális nevelési szükségletet biztosító óvoda programjának megvalósítása során a dajka, és az óvodapedagógus munkája összehangoltá válik. A dajka a gondozási feladatok során magatartásával, viselkedésével, jó beszédpéldával hatást gyakorol a gyermekekre. Az óvónő

és a dajka összehangolt munkája nagymértékben hozzájárul az óvodai nevelés eredményességéhez.

1.6. A gyermekek felvételi rendje:

- A gyermekek felvétele a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat Hallásvizsgáló, Mozgásvizsgáló Gyógypedagógiai Tanácsadó, Korai Fejlesztő, Oktató és Gondozó Tagintézménye és a Somogy Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Megyei Szakértői Bizottság Szakértői véleménye alapján történik a nevelési év során folyamatosan.
- A gyermekek beíratása a Vizsgálati vélemény, vagy a Szakértői vélemény bemutatása után történik.
- Az óvodai férőhelyek betelte után a gyermekek várólistára kerülnek.
- A gyermekek elosztását, csoportba sorolását, az óvodapedagógusok és a logopédusok véleményét meghallgatva, az óvodavezető dönti el. Szeptemberben még lehetőség van a csoportokon belüli változtatásokra.

Célunk, hogy a komplex és intenzív fejlesztés során az életkori sajátosságokat figyelembe véve, minél homogénebb csoportokat sikerüljön létrehozni.

1.7 Nyitvatartási rend:

Az óvoda hétfőtől-péntekig reggel 7-17 óráig tart nyitva.

Az óvoda szombaton és vasárnap zárva tart.

A kollégiumi ellátást igénylő gyermekek **hétfőtől csütörtökig este 18 óráig** vehetik igénybe az óvodai elhelyezést.

1.8 Az óvodai csoportok működési rendje:

- A hallássérült óvodai csoportot szurdopedagógia - oligofrénpedagógia szakos

gyógypedagógiai tanár vezeti. Az összetett kórképpel rendelkező hallássérült gyermekek párhuzamos foglalkozásainál gyógypedagógiai asszisztens alkalmazása szükséges.

- A logopédiai óvodai csoportok fejlesztését felsőfokú végzettségű óvodapedagógusok és logopédiai szakképesítéssel rendelkező gyógypedagógiai tanárok végzik.
- A logopédiai csoportok délutáni fejlesztését felsőfokú végzettségű óvodapedagógusok, valamint szakképesítéssel rendelkező gyógypedagógiai asszisztens látja el. Szervezi az étkezéseket, a szabadidős tevékenységeket, foglalkozásokat vezet és gondozási feladatokat végez.
- A hallássérült csoportban a délutáni fejlesztést szakképesítéssel rendelkező gyógypedagógiai asszisztens látja el. Szervezi az étkezéseket, gondozási feladatokat, a játékot, és a fejlesztő foglalkozásokat.

A nap folyamán szakképesített dajkák segítenek a gondozási feladatokban és az étkezések lebonyolításában

Az egészségügyi feladatokat a kollégiumban a védőnő és ápolónő látja el. Betegség vagy baleset esetén az értesítést követően kötelesek azonnal az óvodában tartózkodó gyermekeket

megnézni és a megfelelő intézkedéseket megtenni. A balesetekről a csoporthoz beosztott pedagógus vagy más munkakörben foglalkoztatott kolléga feljegyzést készít, melyet a titkárságon le kell adni. A balesetről a szülőt értesíteni kell.

1.9. A beiskolázás rendje:

- A gyermekekről az óvodai nevelés végére a pedagógiai megfigyelések és véleményezések alapján az illetékes szakértői bizottságok elkészítik az iskolaérettségi vizsgálatot, és kijelölik számukra az optimális továbbhaladás irányát.
- A súlyos fokban hallássérült gyermekek az intézmény előkészítő tagozatán folytatják tanulmányaikat.
- A halmozottan fogyatékos hallássérült gyermekek intézményünk speciális tagozatára kerülnek.
- A nagyothalló és a cochleáris implantációs hallásjavító műtéten átesett gyermekek egy része a többségi általános iskolában integrált keretek között, szurdopedagógiai megsegítéssel folytathatják tanulmányaikat. Másik részük, intézményünk nagyothalló osztályaiban kezdik meg tankötelezettségük teljesítését.
- Az óvoda logopédiai tagozatáról a tünetmentes gyermekek többségi általános iskolába kerülnek.
- Azok a gyermekek, akiknek a nyelvi fejlődési zavaruk csak részben rendeződött és további speciális fejlesztést igényelnek, intézményünk logopédiai első osztályában kezdhetik meg általános iskolai tanulmányaikat.

2. AZ ÓVODAI NEVELÉSI ALAPELVEI:

- Az óvoda feladata olyan feltételrendszer biztosítása, amelynek keretein belül az óvodai nevelésben részesülő valamennyi gyermek a szakmai követelmények betartásával sajátíthatja el azokat a képességeket, ismereteket, amelyek a folyamatos és tudatos, az óvodában dolgozó pedagógusok pedagógiai irányításával teszik őket érette a sikeres iskolakezdéshez. Vegye figyelembe a hallás-, és beszéd fogyatékoság tüneteinek változatosságát, a speciális szükségleteket, és az egyéni teherbíró képességet.
- A fejlesztés egyéni, kiscsoportos és csoportos formában történik, a gyermekek egyéni fejlődési ritmusához alkalmazkodó lépésekben.
- A fejlesztés játékközpontú, melynek megvalósulása a mozgás-, és cselekvés közben történő tapasztalatszerzésre épül.
- A gyermeki aktivitás, fantázia, kreativitás kibontakozásához olyan elősegítő környezet kialakítása szükséges, melynek segítségével a hallás-, és beszéd-sérült gyermekek sikerélményhez való juttatása megvalósítható.
- Óvodánkban a gyermekek számára olyan védettséget nyújtunk, hogy a hiányos vagy sérült kommunikáció következményeként kialakuló magatartászavarok rendeződjenek, a későbbiek során pedig ép beszéddel, és rendezett magatartással alkalmassá válhassanak az együttnevelésre.

- Hatékony, felzárkóztató, nevelő munkával támogatást nyújtunk a szociokulturális hátrányok leküzdéséhez.
- Gondot fordítunk arra, hogy az önként vállalt feladatok és munkafolyamatok végzése során a kommunikációs nehézséggel küzdő gyermekeink megéljék a közösségért végzett tevékenység örömét.
- Óvodánkban az óvodapedagógusi és logopédusi munka komplex nevelési egységet alkot. Mindkét szakterületen dolgozó szakemberek a kompetenciahatárokat betartva végzik nevelő-fejlesztő tevékenységüket.
- Kiemelt fontosságú óvodánkban a szerető-, óvó-, féltő-, gondoskodó légkör és a személyes, bensőséges kapcsolat kialakítása, valamint egymás megbecsülése, mely minden gyermeket megillet.
- Nevelési és fejlesztő tevékenységünket áthatja a folyamatos párbeszéd a szülőkkel, kollégákkal, gyermekekkel.
- Az óvoda valamennyi dolgozója és gyermeke, valamint a szülők kölcsönösen tiszteletben tartják egymás emberi méltóságát, elfogadva a gyermekek fogyatékosági típusából és súlyosságából adódó eltérő fejlődési ütemét és teljesítményét.

3. AZ ÓVODAI NEVELÉS CÉLKITŰZÉSEI

Általános nevelési célok:

- Olyan pedagógiai környezet kialakítása, megvalósítása, melyben a nevelési programban foglaltak és a sajátos nevelési igény összhangba kerülnek, természetessé válik a társas együttműködés, az életkori sajátosságok és egyéni szükségletekre alapozott komplex személyiségfejlesztés.
- A 3-7 éves korú gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének elősegítése.
- Az elvárások igazodjanak a gyermekek fejlődésének üteméhez.
- A gyermekek iskolai beilleszkedéséhez szükséges testi-, szociális-kognitív érettség kialakítása, fejlesztése.
- A fejlődési zavarok kiszűrése, a prevenció és korrekciós feladatok ellátása.

Speciális fejlesztési célok:

- A 3-7 éves korú hallássérült gyermekek hallásfejlesztése, nyelvi kommunikációjának megindítása és folyamatos fejlesztése.
- A halláscsökkenés miatt elmaradt beszédfejlődés következtében cselekvéshez kötött, érzékletes gondolkodás egyre absztraktabb szintre emelése.
- A súlyos beszéd-, és nyelvfejlődési zavarral, valamint részképesség zavarral küzdő gyermekek multiszenzoros fejlesztése a percepció minden részterületére kidolgozva.
- A hallás-, és beszéd fogyatékos gyermekek magatartási és viselkedési formáinak

kialakítása, a cselekvés általi tapasztalás, a modellkövetés (az utánzás-szoktatás), az egész nevelőtevékenységet átható eszközével.

4. ÓVODAI NEVELÉS CÉLJAI

Az óvoda biztosítja a családi nevelés kiegészítőjeként a gyermekek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit, a nevelés általános célkitűzésének megvalósítását.

Fontos a sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek segédeszközök biztosítása.

Cél:

- hogy a nevelési programban foglaltak és a sajátos nevelési igény összhangba kerüljenek, az elvárások igazodjanak a gyermekek fejlődési üteméhez.
- olyan nevelési, fejlesztési feladatok, tevékenységek kialakítása, melyek biztosítják a gyermek fejlődését, a közösségi életre történő felkészítést
- fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósuljon meg, egyéni képességeiknek megfelelő feladatadással, tevékenységszervezéssel, fejlődési ütemük figyelembe vételével.
- a saját tapasztalatra épülő ismeretszerzés lehetőségeinek kialakítása
- együttműködés képességének fejlesztése gyermek-gyermek, gyermek-felnőtt viszonylatában.
- a környezettudatos viselkedés megalapozása, egészséges életmód alakítása
- a gyermek fejlődésének folyamatkövetése, folyamatdiagnózis felállításával
- az óvodai nevelésben az általános alapvető funkciók: óvó-, védő-, szociális-, és speciális-, nevelő-fejlesztő-, és személyiségalkotó funkciók érvényesítése.
- az óvodapedagógusok által kialakított napi- és heti rend betartása, szem előtt tartva a játék kiemelkedő szerepét.
- Óvodánkban alapvető feladat a beszéd indítása és komplex terápiája, valamint a részképesség-, magatartási-, és viselkedési zavarok prevenciója, a jártasságok, képességek, készségek kibontakoztatásának folyamatos erősítése.
- A nevelés és értelmi fejlesztés folyamatában érvényesüljön a játékoság elve, valamint a változatos tevékenységek általi tapasztalat-, és élményszerzés.
- Az óvoda minden dolgozója azonos követelményt állítson a gyermek elé a különböző tevékenységek során.
- Az eredményes fejlesztés érdekében feltétlen szükség van a családdal való rendszeres, sokoldalú, pozitív együttműködésre.
- Egyéni elbírálás alapján a szociálisan hátrányos helyzetű, helyben lakó gyermekek számára biztosítjuk a kollégiumi elhelyezést heti bentlakással.

- Az óvoda kapcsolatot tart az óvodai élet, és az óvodai élet után, - a gyermek életében meghatározó szerepet játszó intézményekkel (pl.: szociális intézmények, gyermekjóléti szolgálatok, eü. intézmények, iskolák stb.).

5. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

5.1. EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA

Az egészséges életmód igényének kialakítása az óvodai életkorban kiemelt jelentőségű. Az egészséges életvitel alapvető szükségleteket elégít ki, amelyek elősegítik a gyermekek testi, lelki fejlődését.

Ezen belül az óvodai nevelés fontos része:

- a gyermekek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése
- a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása
- az óvodai élet egészét átható egészségnevelés
- a felvilágosítás, a munka és balesetvédelmi előírások betartása
- a környezeti higiénia nevelés , mely magába foglalja az óvoda tisztaságának megóvását, szépítését, a termék szellőztetését, a helyes fűtés és világítás biztosítását, az udvar tisztántartását, a mellékhelyiségek takarítását, a természet megvédését, a hulladékkezelést, az energiával való takarékoskosságot
- a szülők, a lehetséges civilszervezetek, megfelelő szakemberek, az óvoda társadalmi környezetének bevonása a testi, lelki nevelési feladatok ellátásába

A balesetek megelőzésre minden esetben nagy hangsúlyt kell fektetni.

A balesetek megelőzésének szabályozását és az esetlegesen megtörtént balesetek eljárásrendjét az SZMSZ, a csoportnapló, és a Házirend tartalmazza.

5.2. Érzelmi nevelés és szocializáció biztosítása

Célja:

- Az érzelmi, szociális és társas nevelés célja a gyermekek egyéni érdekeinek tulajdonságainak, képességeinek kibontakoztatása a közösségen belül, a csoport normáinak tiszteletben tartásával. Az óvodás gyermeket érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül.
- Iskolába lépéskor a gyermekek alkalmazkodni tudjanak az iskolai élethez.
- Az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.
- A szülőföldhöz fűződő pozitív érzelmi viszony alakítása, az önazonosság megőrzése.

Óvodánkba nagyon eltérő szociokulturális háttérrel érkeznek a gyermekek. Az óvodapedagógus úgy tervezi pedagógiai munkáját, hogy segítse a különbözőségek

kiegyenlítését, egymás elfogadását. Erre irányuló kompenzációs tevékenységét tudatosan tervezi a játék és az óvodai tevékenységek során.

Az óvodapedagógus feladata:

- Érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes családi légkör megteremtése az óvodába lépéstől az óvodáskor végéig.
- Az óvodában dolgozó pedagógusok, gyógypedagógiai asszisztensek, dajkák, a speciális ellátást végző segítők és a gyermekek közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze.
- A csoportszoba környezettudatos szemléletű, otthonos, esztétikus és biztonságos berendezése.
- Az óvodapedagógus segítse a gyermekek önértékelítő, önkifejező képességét, szokás és normarendszerének megalapozását.
- Inkluzív szemlélettel a különbözőség elfogadásának segítése.
- A családokkal való együttműködés a gyermeki magatartás alakulása érdekében.
- Az udvariassági beszédformák megismertetése, illemszabályok betartása, betartatása.
- A gyermeki nyitottság segítése, hogy rá tudjon csodálkozni a szépre, a jóra. Ismerje meg szűkebb és tágabb környezetét, amely a szülőföldhöz való kötődés alapja.
- Az óvoda minden egyes dolgozójának magatartása, kommunikációja példaértékű legyen.

5.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósulása

Az anyanyelv használata áthatja az óvoda napi életét, szerves része egész nevelő – oktató munkánknak. Lehetőséget kínál, hogy a gyermekek eljussanak a szituációtól független beszédmegértésig, így a verbális fejlesztés célként és eszközként is megjelenik munkánk során. Az anyanyelv megfelelő szintre hozásával fejlődik a gondolkodás, mely pozitívan hat az írás – olvasás – számolás elsajátítására.

Célunk:

- az adott életkorra jellemző nyelvi fejlettség kialakítása
- az alapkultúrtechnikák elsajátításához szükséges anyanyelvi bázis kialakítása
- a nyelvhasználat terén jelentkező nehézségek leküzdése
- tapasztalatok, élmények, ismeretek megszerzése, (természeti társadalmi környezetről) összefüggések tudatosítása
- a gyermekek önkifejezésének, közlési vágyának elősegítése
- a beszéd indítása, a beszédészlelés és beszédmegértés fejlesztése, a szókincs bővítése, a nyelvtani szempontból helyes mondatalkotás, összefüggő folyamatos beszéd elsajátíttatása
- csökkenteni a már kialakult beszédfélelmet, gátlásokat
- az óvodapedagógus, a logopédus és a család együttműködése.

6.HALLÁSSÉRÜLT GYERMEKEK ÓVODAI FEJLESZTÉSI PROGRAMJA

Hallássérült gyermekek nyelvi-, értelmi fejlesztése és a nevelés megvalósítása

Óvodánkba 3 – 6 éves életkorú, súlyos fokban hallássérült, különböző kognitív képességű gyermekek jelentkeznek. A korai gondozásra építve az óvoda az első lépcsőfokot jelenti a hallássérült gyermekeket oktató speciális intézményrendszerében. A speciális nevelési program, a többségi óvodai nevelés országos alapprogramjának általános személyiségfejlesztő és szociális tanulást alakító elemei mellett, kiemelten tartalmazza a hallássérülés okozta kommunikációs hátrányok kompenzálását, az anyanyelvi fejlesztés célzott rendszerét. A fejlesztés játékos, természetes, kommunikációs szituációban ajánlott.

A fejlesztési program kiemelt feladata a hallás- és beszédfejlesztés, mely az óvodai tevékenység egész napját meghatározza.

Célja:

- A gyermekek hallás- és beszédállapotának folyamatos fejlesztése, ismereteik gazdagítása, rendszerezése.
- A kognitív képességek fejlesztése
- A pszichés részfunkciók fejlesztése

Feladatok:

- A meglévő hallásmaradvány maximális kihasználása, tudatosítása (játékos cselekvésekkel, a hangok érzékeltetésével)
- Nyelvi kommunikáció megindítása auditív – orális módszerrel:
 - ~ szájra irányultság kialakítása
 - ~ hangadásra való késztetés
 - ~ beszédhangok kialakítása indirekt és direkt módszerekkel
 - ~ passzív és aktív szókincs folyamatos bővítése
 - ~ az auditív – orális módszer kiegészítéseként a természetes jelek, az ujj-abc és a siketek jelrendszerének elemi szintű bevezetése

A hallássérült óvodás gyermekek kommunikációs fejlesztésének részterületei

❖ Beszéd- és nyelvi fejlesztés

Koncentrikusan bővülő témakörökön keresztül a természeti és társadalmi környezet megismerését célozza.

Feladatunk – a gyermekek számára – az egyre gazdagabb körű szókincs értése és aktív használata.

Foglalkozási típusok:

- Szabad beszélgetés: aktuális témák feldolgozása fényképek, rajzok segítségével, rögzítésük szó- és mondatképekkel
- Mese – képsorozatok: képeken ábrázolt egyszerű történetek feldolgozása, rögzítése mondatképeken
- Bábjelenetek: bábokkal eljátszott jelenetek, mesék kapcsán a párbeszéd formák gyakorlása
- Cselekvéses helyzet: tevékenységhez kapcsolt nyelvi formák gyakorlása

❖ Egyéni anyanyelvi nevelés

- A hangos beszédre nevelés alapjainak megteremtése.
- Egyedi hangfejlesztés.

❖ Hallás- , ritmus- , mozgásnevelés

- Súlyos fokban hallássérült gyermekek beszűkült hallástartományának mozgósítása
- Az akusztikus érzékelő és differenciáló képesség fejlesztése
- A felfogott beszédhangokra építő kommunikációs készség kiépítése
- A beszéd prozódiai elemeinek fejlesztése
- A harmonikus mozgások kialakítása a nagy és finommozgások terén

-

❖ Matematika – a külső világ tevékeny megismerése

- A gyermekek logikus gondolkodásának, problémafelismerő és megoldó képességének fejlesztése

❖ Vizuális nevelés

- A manuális készség fejlesztése
- A forma- és színállandóságról való tapasztalat szerzése alkotás során, változatos technikákkal

❖ Testnevelés

- A harmonikus és összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése
- A testi ügyesség fejlesztése

Heti foglalkozási terv

Anyanyelv	5 óra
Egyéni anyanyelvi nevelés	6 óra
Hallás-, ritmus-, mozgásnevelés	2 óra
Testnevelés	2 óra
Matematika	3 óra
Vizuális nevelés	2 óra
Játék	kötetlen idő

Kíváncsú fejlettségi szint az iskolába lépés idejére:

- Tudjanak a gyermekek céltudatosan észlelni, megfigyelni
- Legyenek képesek szándékos figyelemre 25 – 30 percig.

7. A súlyos beszéd- és nyelvfejlődési, valamint részképesség zavarral küzdő gyermekek óvodai fejlesztési programja

Az alap kultúrtechnikák elsajátítását fejlesztő terápiás eljárások:

A mozgás-, és kommunikáció fejlesztését szolgáló terápiák :

A mozgásfejlesztés

Célja:

A mozgásfejlesztés célja, hogy a mozgásos tapasztalatok, valamint ezek emlékképei segítséget nyújtsanak a magasabb gondolkodási műveletek végzésére.

Feladata:

- A testkép, testfogalom kialakítása, megerősítése.
- Az egyes érzékelési területek és ezek összehangolt működésének fejlesztése. Különös tekintettel a tapintás, testérzet, egyensúlyérzékelés, vizualitás összefüggésére.
- A vesztibuláris rendszer - mint integrációs tényező - működésének korrigálása.
- . A térészlelés fejlesztése. Az alapmozgások koordinációjának fejlesztése.
- . A két testfél mozgásának összerendezése.
- A mozgás segítségül hívása a beszédre való készletelés felkeltése érdekében.

A logopédiai ritmika

Célja:

A mozgás, a beszéd és a gondolkodás ritmusának kialakítása, összerendezése, valamint a kifejezőképesség és az önirányítás, az idő-, és térérzékelés fejlesztésének lehetősége, a feszültség és oldás egyensúlya. A terápia a kognitív-, és a beszédfejlődés alapjául szolgál.

Feladata:

- Az izomtónus- szabályozás fejlesztése.
- A helyes beszédlevegzés kialakítása.
- A beszéd nonverbális elemeinek (gesztusok, mimika, hanglejtés, hangszín, dinamika, hangerő) fejlesztése, a harmonikus kommunikáció érdekében.
- A mozgás ritmikus összehangolása a beszéd nonverbális és verbális elemeivel.
- A költői és zenei hatások segítségével a gyermekek másodlagos személyiség sérülésének csökkentése, leküzdése.

Beszédfejlesztés

Az anyanyelvi nevelésen alapuló jó beszédképesség az alapja:

- A fogalmi gondolkodás kialakulásának.
- Az alap-kultúrtechnikák elsajátításához szükséges nyelvi fejlettségnek
- (olvasás-írás megtaníthatóságának, megtanulásának).
- A szociális érésnek.
- Minden magasabb szintű műveltség megszerzését segíti.

Egyéni fejlesztés

Célja:

- A gyermekek alaptevékenységébe (mozgás, játék) ágyazottan történjen a nyelvi elmaradás korrekciója.
- A beszédészlelés, a beszédmegértés és kifejezőképesség fejlesztése.
- A nyelvi fejlődés, nyelvi fejlettségi szint eléréséhez szükséges készségek és képességek
- fejlesztése (érzékelés, elvonatkoztatás, analízis-szintézis, problémamegoldó gondolkodás,
- szabálykövetés, lényegkiemelés).
- Nyelvi szabályok kialakítása, tudatosítása.
- A kialakult beszédhiba javítása.

- Aktív, passzív szókincs bővítése.
- Grammatikailag helyes, kifejező, összefüggő beszéd tanítása.

Feladata:

- A megismerési vágy felkeltése.
- A gyermek szabad önkifejezésének, közlésvágyának, kapcsolatteremtési készségének elősegítése.
- Esztétikai élmények nyújtása, hagyományok ápolása.
- Az összefüggések észrevetetése, az asszociációs képességek fejlesztése.
- A kreativitás, a képzelet aktivizálásával az absztraháló képesség fejlesztése.
- A percepció bázis fejlesztése.

A megkésett beszédfejlődés terápiája

Célja:

- A nyelvi kifejező, közlő, jelölő funkciójának kialakításával képessé tegye a nyelvi jelek befogadást, feldolgozást, a beszédbeli kommunikációt.
- Az érzések, gondolatok kifejezésének segítése.
- A beszéd és a nyelv funkcióinak erősítésével értelmi fejlődés és szociális tanulás fejlesztése.
- A kommunikáció és a nyelv használatán keresztül a társas szerepek megtanulása.

Feladata:

- A beszéd és a nyelv, a mozgás, a gondolkodás, a figyelem és az emlékezet, a különféle készségek fejlesztése.
- A terápia során alkalmazott gyakorlatok a gyermek egyéni, aktuális tudása szerinti, súlypontosított, többfunkciós és nem elszigetelt.

A dadogás terápiája

Nagyon fontos a helyes diagnózis felállítása. Mivel a dadogás elsősorban kisgyermekkorban lép fel, gyakran párosul artikulációs zavarokkal is. A logopédiai terápia gyakorlatai a beszédfejlődés útját követve a gyermek kifejező és kommunikációs képességét fejlesztik.

Célja:

- Az anya „megnyerése” és részvétele a dadogás terápiájában.
- A természetes légzés és hangadás kialakítása.
- A hangterjedelem és kifejezés gazdagítása, fejlesztése és irányításának megtanulása.
- A beszédfunkciók felfedezése (azaz annak megismerése, hogy mire, milyen céllal, minek az érdekében használjuk a beszédet).
- Az artikuláció és az intonáció közlési jellegének játékos gyakorlása.
- A beszédben megnyilvánuló görcsös megakadások kiküszöbölése.
- A fantáziák és érzelmek kifejezésének megtanulása, tapasztalatok szerzése a beszéd és kommunikáció jellegéről.
- A szövegalkotás, mint folyamat észlelése.
- Pozitív beszédélmények szerzése.
- A dadogó személyiségének helyes irányú fejlesztése.
- Az artikuláció tökéletesítése, a helyes nyelvtani struktúrák kiépítése az összefüggő

- folyamatos beszédben.
- Az ún. „nehéz” beszédhelyzetek megoldásának elsajátítása.
- A nonverbális (nem szavakkal megvalósuló) kifejezések fejlesztése.
- Együttműködés a környezettel.
- A nagyfokú kooperáció kialakítása a családon belül.

A pöszeség terápiája

Célja:

- Az enyhe artikulációs zavarok ne rögzüljenek, súlyosabbá ne váljanak.
- A beszédben észlelhető alaki és tartalmi hibákhoz személyiségtorzító, másodlagos pszichés tünetek ne járuljanak.
- Az érthető, kifejező, grammatikailag helyes beszéd kialakítása.

Feladata:

- A modális észlelés fejlesztése
- Hallásészlelés, hallásfigyelem fejlesztése.
- Az intermodális észlelés fejlesztése
- Az auditív-vizuális integráció fejlesztése
- A vizuális-taktilis-kinesztetikus integráció fejlesztése
- A vizuális-motoros integráció fejlesztése.
- A szeriális észlelés fejlesztése
- Az auditív szekvenciák fejlesztése
- Az auditív nyelvi szekvenciák fejlesztése
- A vizuális tagolás fejlesztése
- A ritmikus, motoros tagolás fejlesztése
- A kinesztetikus-taktilis tagolás fejlesztése.
- Az artikulációs és percepció bázis fejlesztése.
- A gyermek szabad önkifejezésének, közlési vágyának és kapcsolat teremtésének elősegítése.

Az orrhangzós beszéd terápiája

A logopédiai módszerek rendszeres alkalmazásával párhuzamosan történjen a környezet aktív bevonása és az orvosi együttműködés kialakítása.

Célja:

- A korai terápiás kezeléssel a beszédfejlődés megfelelő befolyásolása.
- Ezáltal a súlyos beszédhiba kialakulásának legyőzése, a nazális hangszín megszüntetése vagy csökkentése.
- A sérült beszédfunkció – az adott anatómiai viszonyok figyelembevételével- tervszerű fejlesztése.
- A tiszta hangadás és a beszédhangok helyes ejtése.
- Az anyanyelvi funkciók adott életkori szintű birtoklásának elsajátítása.

- Az orrhangzós beszédű gyermek egészséges személyiség fejlődésének elősegítése a beszédtechnika és kommunikáció fejlesztés módszereinek alkalmazásával.
- Önellenzés kialakítása.

Feladata:

- Az artikulációs bázis fejlesztése.
- A beszédszervek mobilizálása, funkciógyakorlása
- A nazális magánhangzóképzés korrigálása
- A helyesen képzett beszédhangzók kialakítása, rögzítése, automatizálása, alkalmazása a kiejtésben.
- Az anyanyelv helyes használata
- Személyiségformálás
- A tiszta hangadás kialakításához szükséges megismerési funkciók területén a hangészlelés, a verbális figyelem és emlékezet fejlesztése.
- A szép beszéd iránti igény kialakítása, pozitív motiváció, kitartás, önértékelés,
- együttműködési készség feltételeinek megvalósítása.
- A megfogalmazott célok és feladatok valamennyi, különböző súlyossági fokú orrhangzós beszédű gyermekre egyaránt vonatkozik.

A vizuomotoros készség fejlesztése

Célja:

Az olvasás, írás, számolás elsajátítását meghatározó vizuális és motoros képességek megalapozása, fejlesztése, készség szintű kialakítása.

Feladata:

- A testséma és az egyensúlyérzékelés fejlesztése
- Iránydifferenciálás
- Téri tájékozódás fejlesztése
- A vizuális észlelés fejlesztése
- Szem-, kéz koordináció fejlesztése
- Alakállandóság fejlesztése
- Alak-háttér felfogás fejlesztése
- Vizuális megfigyelő és elemző készség fejlesztése
- A finommotorika és a taktilis érzékelés fejlesztése (grafomotoros fejlesztés).

Az írástanuláshoz szükséges finommozgások kialakítása, a vizuális megfigyelő és elemző képesség fejlesztése.

A diszlexia prevenció

Célja:

- A gyermekek veszélyeztetettségének időben történő felismerése és a terápia megkezdése.
- A beszéd-készség fejlesztése.
- Ne alakuljanak ki olyan hibás technikák, amelyek a későbbiek során az olvasás-írás elsajátításában problémát okozhatnak.
- A másodlagos neurotikus tünetek fellépésének megelőzése.

Feladata:

- A téri tájékozódás fejlesztése orientációs gyakorlatokkal
- Bal-jobb irányának tudatosítása, megkülönböztetése.
- Soralkotás vizuális úton.
- Tájékozódás a hármass vonalközben.
- Relációs szókincs fejlesztése.
- . A hallási figyelem fejlesztése
- Zenei hangok és zörejek megkülönböztetése
- Különböző anyagú tárgyak hangjának felismerése
- Zöngés-zöngétlen hangok differenciálása
- Soralkotás akusztikus úton
- Adott hang kiemelése szógyűjtéssel.
- A ritmusérzék fejlesztése
- egyenletes lüktetés megfigyeltetése
- mondókák, énekek, versek ritmusának együttes ütemezése
- szavak ritmusának megfigyeltetése, szótagolás előkészítése

A diszkalkulia prevenció

Célja:

A nyelvi és a matematikai képességek, készségek az egyéb részterületekkel együtt való fejlesztése.

Feladata:

- Az érzékelés-észlelés fejlesztése (taktilis, vizuális, auditív)
- A figyelem, az emlékezet, a gondolkodás fejlesztése
- A saját testen, térben, síkban való tájékozódás
- Az időbeli tájékozódás fejlesztése
- Soralkotási feladatok, a sorrendiség fejlesztése
- A beszéd fejlesztése, matematikai szókincs kialakítása
- Geometriai, mértani ábrák felismerése, egyeztetése, kirakása, megnevezése, a számjegyek felismerése, megnevezése
- A mennyiségfogalom kialakítása lehetőleg 10-ig, műveletvégzés lehetőleg 10-es körben
- (hozzáadás, elvétel, pótlás, bontás)
- Műveleti és relációs jelek felismerése, megnevezése, kirakása, írása
- Számlálás az ujjakon- jó ritmusban
- A számlálás automatizálása növekvő és csökkenő sorrendben 0-10-ig

8. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

8.1. Játék

- A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A gyermek tapasztalatait, élményeit játssza el sajátos, gyakran átalakított formában. Számára a játék örömforrás. Indítéka magában a cselekvésben rejlik.

- A kisgyermek játékában alaposabb ismeretet szerez a külvilágról, a tárgyak tulajdonságairól, a valóság eseményeiről, jelenségeiről, ez által alakulnak értelmi képességei.
- A játék a legfőbb személyiségfejlesztő eszköz az óvodáskorú gyermek életében. Ösztönzően hat érzelmi megnyilvánulásaira, beszédkedvére, kifejező készségére, önkifejezésére, valamint lehetőséget biztosít a társas kapcsolatok fejlődésére.

Az óvodapedagógus feladatai a játékkal kapcsolatban:

- Élménynyújtás és tapasztalatszerzés biztosítása
- A minta, az utánzás lehetőségének megteremtése
- A játék feltételeinek kialakítása: derűs, nyugodt légkör, hely, idő, eszközök
- A játék, tudatos, tervszerű irányítása
- A gyermekek fejlődését elősegítő játékfajták biztosítása
- Az egyéni bánásmód alkalmazása
- A megfelelő viselkedési szabályok, a kulturált magatartás kialakítása
- A játékeszközök megismertetése, használatának bemutatása
- A kommunikációs képességek fejlesztése

Sokkal tudatosabban és hangsúlyosabban jelenik meg a sajátos nevelési igény miatt. A logopédusokkal együttműködve tervezzük meg azokat a célokat és feladatokat, amelyekkel a leghatékonyabban fejleszthetjük a kommunikációs illetve nyelvi képességeket.

Óvodáskorban a tanulás és a játék nem választható el egymástól. Az óvodai tanulásnak az alapjai azok az élmények, tapasztalatok, amelyek közvetlenül vagy közvetve érik a gyermeket, és elősegítik a világ megismerését. A gyermekek tanulási tevékenységeinek tere, szervezeti kerete, formája a játék, amelynek nevelési alapelve és módszere a játékoság. Ezen belül juthatnak el a gyerekek meglévő tudásszintjükről a számukra lehetséges és várható szintre képességeik szerint és egyéni ütemben haladva. A gyermekek életkorának, egyéni fejlettségének megfelelő játékos tanulás magában foglalja:

- A tapasztalatok, élmények gyűjtését.
- Az ezekből származó ismeretek feldolgozását, alkalmazását elősegítő műveletek tanulását.
- A pszichomotoros készségek gyakorlását.
- A tanulás elemi szintű technikáinak megismerését.
- A gondolkodás képzeti, elemi, fogalmi használatát.
- Az elemi szokások, társas kapcsolatok, magatartásformák megismerését.

Az óvodapedagógus feladatai a tanulás során:

- A játék objektív és szubjektív feltételeinek megteremtése.
- Az utánzásos mintakövetéses magatartás – és viselkedéstanulás kialakítása.
- Értelmi képességek fejlesztése: érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás.
- A gyermek egyéni érdeklődésének, képességeinek megfelelő élmények, tevékenységek biztosítása.
- A gyermek önállóságának, figyelmének, kitartásának, pontosságának, feladattudatának és szabálytudatának fejlesztése.
- A megfelelő viszony kialakítása a tanuláshoz, az iskolához.
- A gyermekek egyéni képességeinek feltárása, és megfelelő fejlesztése.

- A tanulási folyamat szervezésénél gyakran alkalmazzuk a kötött szervezési formát a gyermekek sajátos nevelési igénye miatt.

8.2. Tevékenységekben megvalósuló tanulás

- Önkéntes tanulás, amikor a gyermekek megfigyelve, utánozva mintát követnek.
- Tapasztalataikat sajátosan dolgozzák fel. Különböző eszközökkel tevékenykednek, gyakorolnak, szerepeket, szabályokat sajátítanak el.
- Helyzethez kötött tanulás, amelyben a gyermekek a tapasztalataikat, ismereteiket a megfelelő nevelési helyzetben, folyamatban gyakorolják.
- A részképesség zavarral illetve egyéb hátránnyal küzdő gyermekek fejlesztését egyéni módszerekkel és eszközökkel végezzük.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- A gyermekek képesek azonosulni az óvónő által meghatározott feladattal kialakul bennük az igény, hogy a feladatot sikerrel oldják meg. Megkezdődik az önellenőrzés képességének alakítása, kifejlődik
- együttműködő képességük.
- Képesek megfelelni a közösségi élet legfontosabb elvárásainak, kialakulnak az együttélési szabályok (egymásra figyelés, egymás meghallgatása, segítségadás, stb.)
- Hozzászoknak saját tevékenységük ellenőrzéséhez, segítőkészséggel értékelik egymás megoldásait.
- Célunk, hogy az iskolai tanulás megkezdéséhez rendelkezzenek megfelelő ismeretekkel, készségekkel, képességekkel, önfegyelmekkel.
- Ennek megvalósítása érdekében iskola - előkészítő csoportot is működtetünk.

8.2. Munkatevékenység

- A személyiségfejlesztés egyik eszköze a munka és a munka jellegű játékos tevékenység. A munkának célja és eredménye van, többnyire külső irányítással folyik. A gyermektől belső fegyelmet, kötelezettségvállalást és annak teljesítését igényli. A munka végzése közben a gyermekek megfigyeléseket végeznek, tapasztalatokat, ismereteket szereznek természeti és társadalmi környezetükről.
- A kedvvel végzett munka hatására alakul ki a gyermekben a munkavégzés készsége és szokása. Megtanulják a legszükségesebb eszközök, szerszámok célszerű használatát, ismerkednek a munkaszervezés folyamataival.
- Munkavégzés során alakul kötelességtudatuk, felelősségtudatuk, erősödik kezdeményezőképességük, fejlődik együttműködési képességük.
- Az óvodai munkavégzés során fejlődnek a gyermekek közötti társas kapcsolatok. Lehetővé válik a kitartás, a felelősségérzet, a kötelességteljesítés gyakorlása, az önértékelés a közösségi értékelés alakulása. A munka fontos nevelési eszköz, nevelőereje nagy jelentőségű. Ízlésformáló hatásával fejleszti esztétikai alkotóképességüket.
- Az óvónőnek meg kell teremteni a munkához szükséges nyugodt, kiegyensúlyozott légkört.

8.3. Komplex foglalkozások rendszere

8.3.1. Verselés, mesélés

Az anyanyelvi nevelés áthatja az óvoda egész napi életét .

- Szerves része oktató-nevelő munkánknak, beépül az óvodai élet mindennapjaiba, mivel minden foglalkozás is lehetőséget kínál arra, hogy a gyermekek eljussanak a független beszédmegértésig. Az anyanyelv és kommunikáció fejlesztése helyes mintaadással kiemelt jelentőségű az óvodai nevelésben. Ügyeljünk mindig a helyes mintára, hogy minden helyzetben nyugalmat, biztonságot árasszunk a gyermekek felé. Színesítse hétköznapiakat, a sok szólás, közmondás és használjuk ezeket az egész év folyamán.
- A tanulási folyamatokat kötött foglalkozás keretében szervezzük, a sajátos nevelési igényből adódó hátrányok és a hatékonyabb fejlesztés érdekében. Ismereteiket tevékenységekbe ágyazottan, tapasztalásra építve is gazdagítjuk. A komplex fejlesztés során kiemelkedő jelentőséget tulajdonítunk a szemléltető eszközök használatának. Minden nap mesélünk, verselünk, énekelünk, s így valamilyen formában, valamikor mindenki részt vehet benne.
- Az irodalmi élményt (mese, vers, találós kérdés) zenével, mozgással és manipulációs tevékenységgel kapcsoljuk össze. Az óvodai foglalkozási típusok szinte mindegyikéhez kapcsolható egy-egy prózai vagy lírai alkotás.
- Feladatunk a gyerekek szabad önkifejezésének, közlési vágyának elősegítése. Ehhez segítő, megértő és befogadó környezet kell.
- Kezdetben fogadjuk el és támogassuk, segítsük a gyermekek egyéni kommunikációs formáit. Adjunk lehetőséget arra, hogy minden gyermek arról beszélhessen, ami érdekli, engedjük beszélni, legyünk nyitottak a gyermek mondanivalójának meghallgatására. Az óvodapedagógus figyeljen arra, hogy a gyermekek mindig kapjanak választ a kérdéseikre.
- Dicsérje és báztassa a bátorítandóbb gyermekeket a beszédre. A gyermek nyelvi tudata azokban az eljárásokban fejlődik, amelyeket a mondatok megértésére és reprodukciójára alkalmaz, ezért fontos feladat a pedagógus és a gyermek jó érzelmi kapcsolata, a pozitív élmények nyújtása. Nagy hangsúlyt fektetünk a helyes nyelvhasználatra. A logopédussal együttműködve segítjük a kialakított hangok gyakorlását.
- Az utánzásnak az anyanyelv tanulásában, a beszédfejlődésben igen nagy szerepe van, ezért nagyon fontos a pedagógus helyes beszédmintája. Nem hagyhatjuk figyelmen kívül az óvodáskorú gyermeket vezérlő érzelmeket és a nagy mozgásigényt, mivel ezek is befolyásolják a nyelvi kommunikációs készség fejlődését és a fejlesztés lehetőségeit.
- Feladatunk a bensőséges légkör, a megfelelő helyszín, a ráhangolódás szokásainak kialakítása.
- A meséhez szükséges kellékek mindig álljanak a gyermek rendelkezésére
- Legyenek jelmezek, melyekbe beöltözhetnek.
- Megismertetjük a gyermekeket a magyar népi mondókákkal, versekkel, mesékkel, igényes gyermekirodalmi művekkel.

- Ismerjenek meg kiszámolókat, találós kérdéseket, mondókákat, tréfás beugratókat, verses meséket, tapsolókat
- Szervezzon színházlátogatást, ahol a gyermekek újfajta élményekhez juthatnak.
- Gyarapítsa a gyermekek szókincsét, magyarázza meg a régies tájnyelvi szavakat.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Szívesen és figyelmesen hallgassanak meséket, verseket.
- Önmaguktól is szívesen meséljenek.
- Ismerjenek kb. 10-12 mesét.
- A velük történt dolgokat a játékban elevenítsék meg.
- Szívesen bábozzanak, dramatizáljanak.
- Nézegessenek képeskönyveket, vigyázzanak a könyvekre.
- Mese szereplőit szívesen rajzolják le.

8.3.2. Külső világ tevékeny megismerése

- A gyermek játszva, aktív cselekvőként sajátítsa el a különböző témakörökben tervezett ismereteket.
- A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut. Felismeri a mennyiségi, alak, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítéliképessége, fejlődik a tér-, sík-, és mennyiségsszemlélete. Programunk az ismerettartalmak átfogó kezelésére, a komplex óvodai foglalkozások keretén belül megvalósuló fejlesztésre kívánja a hangsúlyt helyezni. Kiscsoporttól kezdve a gyermekek mindennapi tevékenységébe ágyazva, indirekt módon jelennek meg a matematikai ismeretek.
- Folyamatosan használjuk előttük a matematikai fogalmakat, és tevékenységeik során kényszer nélkül ismerkedhetnek meg ezekkel. A matematikai ismeretek később is játszva, sok cselekvéssel – minden érzékszervüket megmozgatva – juttatjuk őket. Mindezt úgy valósítjuk meg, hogy építünk a gyermek észlelésére, érzékelésére, és megismerési vágyára.
- Feladatunk a kíváncsiság és érdeklődés felkeltése a matematikai tapasztalatok iránt, a sikeres iskolakezdéshez szükséges ismeretek megszerzése, részképességek, gondolkodási műveletek fejlesztése.
- A matematikai nevelésben az értelmi képességek közül leginkább a problémamegoldó gondolkodás fejlesztését célozzuk meg.
- Akkor fejlesztjük a leghatékonyabban a gyermeki gondolkodást, ha olyan szituációkat teremtünk, amelyek kereső, felfedező, alkotó tevékenységre ösztönöznek.
- A gondolkodás fejlesztéséhez időnként szükség van egyes gondolkodási műveletek változatos gyakorlására, a probléma helyzettől függetlenül is, mert gyakoroltatni kell az analízis, szintézis, absztrahálás, összehasonlítás, összefüggések felfogása, kiegészítés, általánosítás, konkretizálás, rendezés, tehát a gondolkodás valamennyi műveletét.
- Mindezt igyekszünk megvalósítani, s így várható a megértés az alkalmazkodás a gyermek egészséges fejlődése, képességeinek szabad kibontakoztatása, fejlődése, a társadalmi életbe való beilleszkedése, az iskolai életre való alkalmassága.

- Már az óvodában fel lehet, és fel kell készíteni a gyermeket arra, hogy a társadalomban élünk, ami közvetlen környezetünkön keresztül hat ránk.
- Az óvónő a témák válogatása közben a lakóhely, a lakókörnyezet sajátosságaihoz igazodjon. A gyermekek az őket közvetlenül körülvevő világot érzékeljék, elsősorban valamilyen élményhez kapcsolódva. Tehát nem elvont ismereteket kell a gyermekekbe sulykolni, hanem környezetüket kell velük megismertetni, megszerettetni, kíváncsiságukat és megismerési vágyukat felkelteni.
- A gyermeket alkalmassá kell tenni a megfigyelésre, elsősorban „látni” kell megtanítani. A megfigyelésre szoktatással sikerül a gyermek kíváncsiságát felkelteni és ébren tartani. A folyamatos és alkalmi megfigyelésekkel lehetővé tehetjük a gyermekek számára, hogy maguk fedezzék fel környezetüket.
- Arra törekedjünk, hogy amit csak lehet a helyszínen, a természetben élőben figyeltessünk meg a gyermekekkel.
- Közös megfigyeléseink alkalmával éreztessük meg a természet szépségét, mutassuk be a környezetvédelem és a környezet higiénié szerepét az ember és minden más élőlény szempontjából a természetet ismerő, szerető gyermekekből válható csak természetvédő, környezetvédő ember.
- A környezet megismerésére nevelés foglalkozásai komplex módon történjenek. Az egyes témák feldolgozásához alkalmazzunk irodalom, matematika, ének-zene, mozgásos anyagot is. Ha szükségét érezzük, használjunk auditív eszközöket is.
- Séta, kirándulás alkalmas a gyermek korábbi spontán ismereteinek rendezésére, új ismeretek megszerzésére. A tapasztalatokat ne engedjük feledésbe merülni, ne csak egyszeri élménybe részesítsük a gyermeket.
- Az ilyen alkalmakkor a gyermek természetes módon éli át, tapasztalja és gyakorolja a természetben, a közlekedés közbeni helyes magatartást.
- Érzékeli a természet szépségét, az óvónő példája alapján annak védelmét.

8.3.3. Vizuális tevékenység

- Feladatunk, hogy megismertessük a gyermekeket a különböző technikák alapelemeivel, különleges anyagokkal, az eszközök helyes használatával.
- Az óvodapedagógus biztosítsa az oldott légkört. Mindig legyen a gyermekek számára elérhető helyen elegendő eszköz. A játékidő alatt tegye lehetővé a szabad ábrázolást.
- Fejlessze képi gondolkodásukat, firkálástól, a rajzolástól, egyéni és a közös kompozíció készítéséig.
- Fokozatosan szoktassa a gyermekeket a nagy felületen alkotástól a finomabb mozgásokra, kisebb felületen való munkára.
- Bízassa a gyermekeket a színek, különös technikák, anyagok használatára.
- Ismertesse meg a műalkotásokat, népi iparművészetet
- Vigyázzanak saját és társaik alkotásaira.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Önállóan dolgozzanak, eszközeiket tartsák tisztán, rakják el a helyükre, vigyázzanak rá.
- Használják képalkotáshoz kedvenc színeiket, technikákat.
- Emberábrázolásban, fej, törzs, végtagok mellett részformák is jelenjenek meg.

- Becsüljék meg, ismerjék el egymás munkáját, szépen, tisztán dolgozzanak.

8. 3. 4. Ének-zene, énekes játék, zenehallgatás

Célunk, hogy rávezessük, eljuttassuk a gyermekeket a zene szeretetére.

- Keltsük fel érdeklődésüket az éneklés, a zenehallgatás, a tánc iránt, formáljuk zenei ízlésüket, fogékonyságukat.
- Az énekléssel, mozgással hassunk az érzelmeikre, értelmi fejlődésükre.
- Feladatunk, hogy oldott, nyugodt légkört biztosítsunk, adjunk lehetőséget a mozgásos-énekes játékok gyakorlására a nap folyamán .
- A dalok választásánál vegyük figyelembe az életkori sajátosságokat. Válogassunk magyar népdalokból, népi játékokból, ismertessük meg a népi hagyományokat, más népek dalait, klasszikus műzenét . A mai modern zenei irányzatokból is adjon élményt, ízelítőt.
- Ismertessük meg a az egyenletes lüktetést, a gyors-lassú, halk-hangos, magas-mély közti különbségeket.
- Ismertessük meg a csend fogalmát, a különböző zajokat, a hangszerek hangját, egyszerűbb mozgásformákat. Használjanak ritmushangszereket.
- Énekelgessenek egyénileg és csoportosan.
- Alakítsuk ki helyes légzéstechnikát.
- Hallás utáni ismerjenek fel dalokat.
- Hallgassák figyelemmel az óvónő énekét, hangszer-játékát .
- Ismerjenek meg táncos, mozgásos motívumokat .

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Élvezettel játszanak énekes játékokat.
- Egyedül is tudjanak énekelni, gátlások nélkül.
- Érezzék az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát.
- Tudjanak az évszakokhoz, ünnepekhez kapcsolódó énekeket – egyénileg és csoportosan.

8. 3. 5 . Mozgás

- Az egészséges életmód szokásainak megalapozását óvodáskorban kell elkezdni. Az óvodai nevelésnek lényeges, mindennapi elemének kell lennie.
- Fontos szerepe van az egészséges megőrzésében, megóvásában. Az ideális, jó hangulatú mozgáshoz biztosítani kell a feltételeket. (hely, idő, eszköz)
- Alapvető feladat, hogy jó levegőjű, tiszta, biztonságos környezetben mozogjanak. Lehetőség szerint minél több alkalmat szervezzünk szabadlevegőn. Fontos a megfelelő, kényelmes öltözk. Lényeges a kellő motiváció, játékoság, az egyéni életkornak megfelelően, hogy a gyermekek örömet leljék a mozgásban, és szívesen végezzék ezeket a játékos tevékenységeket.
- Az ideális, egészséges fejlődéshez szükséges a helyes mozgásanyag megválasztása és változatos gyakoroltatása és az állandó differenciált fejlesztése.

9. Az óvodai nevelés tervezése és időkeretei

- A nevelés tervezését meghatározzák az óvodai nevelés általános és egyedi feladatai. Figyelembe kell venni a gyermekcsoport összetételét, a családok szociokulturális hátterét, a gyermekek életkorát és egyéni adottságait. Az óvónő éves tanulási tervet készít havi lebontásban heti tervezéssel.
- Az éves nevelési tervben rögzíti a gyermekek fontosabb adatait, felvételük időpontját, és eleji és folyamatos megfigyeléseit (ismeretek, viselkedés, játék, beszéd, kapcsolatteremtés, önkiszolgálás, stb.).
- A foglalkozási terv része a havi, illetve a heti terv. Ezekben tervezi meg az óvónő az elsajátítandó ismeretanyagot, nevelési célokat és feladatokat. Tervezőmunkájánál figyelembe veszi a gyermekek előzetes élményeit, tapasztalatait, ismereteit.
- Az óvónő félévkor és év végén írásban jellemzi a csoport fejlődését. A gyermekek nyomon követését az értékelő táblázat tartalmazza.
- Ezek az eredmények visszajelzést adnak a tervezés tartalmi szintjéről, az óvónő munkájáról, és meghatározzák a további feladatokat.
- Az óvónő egész évben, folyamatosan, naprakészen vezeti a csoportnaplót.

A fejlesztés módszere

- A gyermekek fejlesztéséhez szükséges módszerek, eszközök és szervezeti formák megválasztása az óvónő egyéniségétől, a gyermekek képességeitől függ.
- Az óvónő feladata megteremteni azokat a játékos helyzeteket, amelyben a gyermekek cselekvés közben szembesülhetnek a mindennapi élet feladataival, és játékukban tapasztalás során eljuthatnak a megoldáshoz. Cél a gyermekek gondolkodását, alkotó-, és feladatmegoldó képességét feladathelyzeteken keresztül fejleszteni.

A nevelés időkeretei:

- A nevelés céltudatos megtervezésével alakítjuk ki a gyermekek óvodai életrendjét, időbeosztását szabályozó időkereteket.
- A heti rend a folyamatosságot, a rendszerességet és nyugalmat biztosítja, valamint lehetőséget nyújt az óvodások napi életének megszervezéséhez.
- A kialakításnál figyelembe kell venni a helyi sajátosságokat és a csoportok szükségleteit. A napirend rugalmasságával, folyamatosságával biztosítja a gyermekek egészséges fejlődését, az életkornak és egyéni szükségleteknek megfelelő pihenést.
- A napirenden belül igyekszünk minél több időt biztosítani a gyermekek legfőbb tevékenységére, a játékra, amely során a gyermekek szabadon választhatják meg játéktevékenységeiket.

Az óvodapedagógus feladatai

- Éves nevelési és tanulási terv készítése.
- A terv havi, illetve heti lebontása.
- A gyermekek folyamatos megfigyelése, írásbeli jellemzése (év elején, félévkor, év végén)
- A heti rend és napirend összeállítása.
- A nevelési és tanulási folyamat szervezeti kereteinek, módszereinek célszerű kiválasztása.
- A nevelőmunka év végi értékelése.

Óvoda-iskola átmenet

Cél:

- Tartalmas kapcsolat kialakítása, mely segíti a zökkenőmentes iskolakezdést.
- Kölcsönös bizalom, egymás munkájának ismertetése és megbeszélése.

Feladat:

- Kölcsönösen ismerjék meg egymás nevelési alapelveit .
- Hospitálási lehetőség biztosítása óvodában, illetve iskolában.
- A gyermekekre vonatkozó dokumentációval való megismertetés.
- Tapasztalatcserék, tájékoztatások a gyermekek egyéni fejlődési üteméről.
- Bekapcsolódás az iskolai életbe.
- Iskolalátogatás, beilleszkedés.

Értékelési rendszer

- Az értékelés a gyermekek nyomon követő megfigyelését jelenti, melyet egy táblázatban rögzítünk , és évente két alkalommal a szülővel ismertetünk. Az óvodai élet során félévkor és év végén írásbeli beszámolót készítenek a csoportban dolgozó óvodapedagógusok, logopédusok, gyógypedagógiai asszisztensek.
- Az óvodavezető félévenként látogatást tesz az óvodai foglalkozásokon, terápiás órákon, és az itt kialakított közös véleményt írásban rögzíti.
- A hallássérült és logopédiai csoportba járó gyermekek számára évente 2 alkalommal szülői értekezletet tartunk. Minden hónapban, ugyanabban az időben – egy alkalommal – fogadó órán kereshetik fel a szülők a logopédusokat és a különböző terápiákat végző gyógypedagógiai tanárokat, óvónőket.
- Óvodánk évente 1 alkalommal nyílt napot tart a szülők számára.
- Az óvodáskor végén a logopédusok az óvodapedagógusok közreműködésével pedagógiai értékelést készítenek a gyermekekről.

Diagnosztika a logopédiai óvodában:

A logopédiai óvodába járó gyermekek komplex terápiája minden esetben egyéni fejlesztési terv alapján működik. A terápiás program kiindulópontjának a Somogy Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Megyei Szakértői Bizottság szakértői véleményét tekintjük. Ez részletesen tartalmazza a gyermek értelmi fejlettségének, pszichikus részfunkcióinak, valamint beszédállapotának jellemzését, valamint a fejlesztési javaslatokat. Ahhoz azonban, hogy a fejlesztés mindig a gyermek aktuális szintjéhez igazodjon, szükség van a logopédusok rendszeres folyamatdiagnosztikai munkájára.

Tanév elején és végén az alábbi vizsgálatokat végezzük el:

- Az artikuláció vizsgálata
- Nyelvi fejlettségi szint felmérése (PPL, Csányi-féle grammatikai teszt)
- Beszédszlelés és beszédmegértés vizsgálata (GOH, GMP)
- Tanulási zavart előre jelző vizsgálóeljárások (DPT (gyorsteszt), Diszkalkulia-prevenziós vizsgálat)
- Az emberrajz vizsgálata (Goodenough)
- A vizuomotoros koordináció vizsgálata (Bender-A)

Félévkor:

- Az artikuláció vizsgálata
- Nyelvi fejlettségi szint felmérése (PPL, Csányi-féle grammatikai teszt).

A vizsgálati eredmények alapján – szükség szerint – módosítjuk, kiegészítjük a fejlesztési tervet, illetve más szakemberek bevonását kezdeményezzük (audiológus, fül-, orr-, gége szakorvos, pszichológus).

10. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE

Kapcsolat a szülőkkel

- Az óvodai nevelés a családi nevelésre épül, a kettő összhangja a gyermek harmonikus fejlődésének feltétele. Az együttműködés alapja a kölcsönös bizalom és segítségnyújtás, a hátrányos helyzetű, veszélyeztetett környezetben élő gyermekek felkarolása.
- Az óvoda tudja és nem is vállalhatja át a család nevelési feladatait és annak megoldását.
- A hiányosságokra tapintatosan felhívjuk a szülők figyelmét, felajánljuk a szakmai együttműködést.
- A gyermek harmonikus fejlődése szempontjából kívánt a pozitív együttműködés, mely a nevelés és a tanulás területén is megvalósul.

Az együttműködés formái:

- Beszoktatás, befogadás
- Személyes beszélgetések igény szerint
- Szülői értekezlet évente legalább kétszer
- Fogadó óra
- Szervezett rendezvények, ünnepek (karácsonyi és húsvéti munkaest, kirándulás, stb.)
- Szülői szervezet

Feladatok:**Nevelés területén:**

- Egyforma értékrend kialakítása a viselkedés területén.
- A felnőttekhez és társakhoz való kapcsolat közös megítélése.
- A jutalmazás és büntetés egybehangzó alkalmazása a helyes magatartásformák kialakítása érdekében.

Tanulás területén:

- A gyermek fejlettségi szintjének, kommunikációs készségének megbeszélése.
- Az óvodai foglalkozás módszereinek alkalmazása az otthoni foglalkozások során.
- Részletes megbeszélés a gyermek fejlődéséről
- Nyílt nap biztosítása évi két alkalommal
- Csoportonkénti szülői értekezlet tartása.
- A gyermekre vonatkozó dokumentáció megismertetése.

Belső kapcsolataink:

Az óvoda az intézmény valamennyi intézményegységével szoros szakmai kapcsolatban dolgozik. A gyermekek továbbhaladásának mind zökkenő-mentesebbé tétele érdekében, kiemelten a hallássérült és logopédiai iskolai tagozattal.

Külső kapcsolataink

- Pedagógiai Szakszolgálatok
- az illetékes Szakértői Bizottságokkal,
- társintézetek szakembereivel
- többségi óvodákkal,
- egyéb szakmai és civil szervezetekkel

11. AZ ÓVODAI ÜNNEPEK, MEGEMLÉKEZÉSEK, KIRÁNDULÁSOK

Az óvodapedagógus feladatai

Vegye figyelembe az évszakok, hónapok adta lehetőségeket, gyermekek életkorát.

Mikulás ünnep és Karácsony (december)

- Mikulás várása énekes, dalos játékokkal
- Ünnepi hangulat teremtése
- Ajándékkészítés
- Játsház szervezése
- Műsoros megemlékezés az életkor figyelembe vételével
- Közös mézeskalács készítés

Farsang (február)

- Életkornak megfelelő műsoros megemlékezés
- Csoport-szintű játék, tánc.

Húsvét (április)

- Gyermeknap (június)
- Játékos sportversenyek, programok szervezése

Születésnapok

- Csoporton belüli ünneplés.
- Gyertyagyújtás, bensőséges hangulat megteremtése, gyertya elfújása, tortaevés

Anyák napja és ballagás

- Csoport műsorral kedveskedik az anyukáknak, nagymamáknak
- Anyák napi ajándék és virágok átadása
- Ballagási megemlékezések

12. ÓVODÁNKBAN HASZNÁLATOS DOKUMENTÁCIÓK

Nyilvántartási tasak

A tasak tartalmazza:

- Szakértői véleményeket
- Anamnesztikus adatokat
- Vizsgálati eredményeket

- Egyéni fejlesztési tervet
- Pedagógiai véleményt
- Audiogrammot
- Hallókészülékek típusát, számát

Óvodai csoportnapló

Munkanapló

Osztálynapló

Kollégium

„A gyermeket tisztelettel kell fogadni,

szeretetben kell felnevelni, és szabadságban kell elengedni.”

(Vekerdy Tamás)

1. A kollégium társadalmi szerepe

Többcélú gyógypedagógiai intézményünkben tankötelezettséget teljesítő sajátos nevelési igényű tanulóink egy része veszi igénybe a kollégium szolgáltatásait a tanév során. A kollégium a század elejétől fogva közös intézményként működik az iskolával. Napjainkban biztosítja az intézmény szerteágazó tevékenységének a háttérét, de önálló szervezési feladatokat is ellát. Alapfunkciója megteremteni a megfelelő feltételeket azon sajátos nevelési igényű gyermekek számára, akiknek lakóhelyén nincs a speciális tanulási igényeknek megfelelő intézmény, illetve akiknek a szülő nem tudja (vagy nem képes) biztosítani a tanuláshoz szükséges feltételeket. Társadalmi funkciója, hogy a gyermekek /tanulók számára biztosítja a tudáshoz jutás esélyét, így hozzájárul a társadalmi mobilitás elősegítéséhez. A kollégium pedagógiai tevékenysége során kiegészíti a családi és iskolai nevelést, egyben szociális ellátást, biztonságot és érzelmi védeltséget nyújt. A kollégium a megfelelő pedagógiai környezet biztosításával elősegíti a sikeres társadalmi beilleszkedéshez szükséges képességek fejlesztését.

A kollégium működésének törvényi háttere

- A Nemzeti Köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény
- Nemzeti Alaptanterv
- Helyi Tanterv
- Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvei 32/2012 (X. 8.) EMMI rendelet
- 59/2013. (VIII. 9.) EMMI rendelete a kollégiumi nevelés országos alapprogramjának kiadásáról
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekvédelemről és a gyámügyi igazgatásról

2.Helyzetfeltárás – értékelés

2.1. A tanulói összetétel sajátosságai

Kollégiumunk a Módszertani Központ részeként *regionális* feladatokat lát el.

- Az intézmény székhelyétől távol élő, valamint rossz szociális körülmények között helyben lakó óvodás és tanköteles korú hallássérült, beszéd fogyatékos gyermekek veszik igénybe.
- Napközi szolgáltatást nyújt a bejáró hallássérült és beszéd fogyatékos gyermekeknek.
- Férőhely függvényében elhelyezést biztosít a középiskolákban integráltan tanuló hallássérülteknek.

Kollégiumi férőhelyeink száma: 90 fő

Az életkori sajátosságokat és a speciális gondozást igénylő sérüléseket figyelembe véve szervezzük a *kollégiumi csoportokat*, melyek meghatározott tanulói körből szervezett, átlagosan 10-12 tanulóból álló, a pedagógus által irányított állandó tanulóközösségek. (Tanévenként 7; 8 csoport szerveződik) Hallássérült és beszéd fogyatékos tanulóinknál a verbális kommunikáció alkalmazkodási problémákhoz vezet, mely egyrészt a társas magatartás területét érintik, másrészt a teljesítmény struktúrákban mutatnak eltérést. Ebből adódóan alapszemélyiségüktől függően erősen visszahúzódóak, fokozottan szenzitívek, vagy ellenkezőleg, egocentrikusok, a csoport és társak érdekeit kevésbé veszik figyelembe. Alapvető célunk, hogy segítsük őket a problémáik felismerésében és feldolgozásában. Ehhez olyan légkört kell teremtenünk a csoportokban, mely motivál a részvételre, amelyben felszínre hozhatók rejtett képességeik, értékeik.

A halmozottan sérültek, az enyhe és súlyos fokban hallássérültek, a cochlea implantáltak, a beszéd fogyatékosok együttnevelése a nehézségek mellett előnyökkel is jár. A gyermekek megtanulják elfogadni egymást, tudomásul veszik az egyediséget, természetesen fogadják a másságot. Lehetőség nyílik a szerepek tanulására, pozitív személyiségjegyek kialakulására.

2.2. Személyi feltételek, elvárások

Kollégiumi nevelőtestületünk egyik fő feladatának tekinti a kollégium sajátos, családias arculatának megtartását, a délelőtti – délutáni összehangolt munkát, ezzel párhuzamosan fenntartva annak a jogát, hogy ki-ki önállóan, lehetőleg saját elképzelése szerint szervezze csoportja életét.

- A kollégiumban a nevelési feladatokat megfelelő képesítésű *pedagógusok* végzik. (óvodapedagógusok, tanítók, szaktanítók, szaktanárok, logopédusok) Szakkollégiumi műveltségi területen megszerzett végzettségüknek megfelelően többen aktív részesei a délelőtti oktató – nevelő munkának is. A pedagógusoknak a megfelelő kompetenciák mellett olyan elfogadó attitűddel kell rendelkeznie, mely segíti a gyermekek fejlődését. Az oktatáshoz szükséges didaktikai, metodikai felkészültségen túl meghatározó a speciális látásmódot igénylő gyermekkel való személyes törődés, vagyis, hogy ezekkel a gyerekekkel mennyire tud egyedi kapcsolatot kiépíteni.

A sajátos nevelési igényű gyermekek más – egyénibb – megközelítést, valamivel több figyelmet, több energiát igényelnek. A más megközelítés az átlagosnál

- mélyebb érzelmi viszonyok és reakciók,
- több és egyértelműbb visszajelzés és pozitív megerősítés,
- tiszta és intenzív kommunikáció,
- az elvárások egyértelműbb megfogalmazása,
- nyitottság, érdeklődés, ennek kimutatása a személy és probléma iránt,
- gyakoribb én közlések alkalmazása.

Pedagógusaink az utóbbi évek pályázati lehetőségeinek köszönhetően, illetve önerőből folyamatosan részt vesznek továbbképzéseken, és próbálják azután a saját környezetükben alkalmazni a tanultakat.

(IKT kompetencia fejlesztés, Lapoda-program, digitális tananyagfejlesztés, érzékenyítő tanfolyamok, kooperatív tanulási technikák, mentor képzés, erkölcsstan képzés, jelnyelvi tanfolyam.... stb.)

- A kollégiumban a nem pedagógus munkakörben foglalkoztatott alkalmazottak is hozzájárulnak munkájukkal a nevelés eredményességéhez. Jelenlétük, megnyilvánulásaik, tevékenységük és annak színvonala is nevelési tényező. (Nem pedagógus munkakörben dolgozók: éjszakai gyermekfelügyelők, pedagógiai asszisztensek, szociálpedagógus)
- A tanulók egészségügyi ellátása kollégiumunkban *ápolónők*, és *védőnő* személyében valósul meg reggel 7 órától este 19 óráig. A gyermekek egészségügyi ellátásához szakorvosok munkáját is igénybe vesszük (gyermekorvos, szemész, orr-, fül-, gégeész, audiológus).
- A kollégium zavartalan működését a technikai személyzet munkája is segíti (konyha, mosoda, karbantartók, takarítók).

A kollégiumi nevelőtestület feladatainak részletes listáját személyre szabott munkaköri leírásuk tartalmazza.

2.3. Tárgyi, környezeti feltételek

A 2006/2007-es tanévtől egy kívül-belül megújult minden igényt kielégítő kollégiumban lakhatnak gyermekeink. Az Unió előírásoknak megfelelően biztosított az épület akadálymentesítése. A lányok és fiúk egy-egy emeleten két-két ágyas szobák és a hozzájuk tartozó zuhanyzók és mellékhelyiségek alkotta lakóegységben élnek hétfőtől-péntekig.

Az egyedileg tervezett bútorokkal berendezett szobákat saját játékaikkal, tárgyaikkal tehetik még személyesebbé. A legkisebbek számára sikerült kialakítani mindkét emeleten egy külön lakóegységet, melyet az életkori sajátosságok figyelembe vételével, speciális bútorokkal szereltünk fel (állítható mosdó, kisbútorok).

A szabadidő kulturált eltöltését minden emeleten tévé-, és játékszoba, társalgó, a II. emeleten jól felszerelt számítógép szaktanterem biztosítja.

A mozgásigény kielégítésére a harmadik emeleten egy speciális eszközökkel felszerelt mozgásfejlesztő terem, és egy 14 x 18 m -es tornaterem áll a gyermekeink rendelkezésére. A konferencia terem különböző előadások színhelye (bábelőadások, egészségügyi előadások, stb.) A kollégium közvetlen környezete az udvar és sportpálya közös az iskolával.

3. Nevelési program

3.1. A kollégiumi nevelés elvei

Sajátos nevelési igényű tanulók *fejlesztésében, személyiségformálásában* fontos, meghatározó nevelési szintér a kollégium, mely pedagógiai célkitűzéseinek megvalósításában az iskolával szoros együttműködést igényel.

Az irányelvek meghatározzák:

- A kollégiumi nevelés kiemelt céljait, alapelveit, feladatait
- A fejlesztés legfontosabb területeit
- Módszereket, eszközöket, ajánlásokat az eredményes oktató-nevelő munkához, a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók kompetencia alapú fejlesztéséhez.

A kollégiumi nevelés főbb alapelvei

A kollégiumi nevelőmunka a *társadalmi beilleszkedéshez szükséges képességek* fejlesztését szolgálja.

Ennek során jelentős szerepet kap:

- Az egyéni bánásmód
- A személyre szabott nevelési eljárások, figyelembe véve a gyermek életkorát, pszichikai sajátosságait, mentális státuszát, beállítódását és a fogyatékosság típusát.
- Az egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs tevékenységi formák alkalmazása.
- Törekedni kell a családi funkciók pótlására.
- A képességfejlesztés hatékonyságához szükség van az iskola, a család és a rehabilitációs tevékenységek összhangjának maximális kialakítására.
- A szocializációt segítő képességek fejlesztése (együttműködés, alkalmazkodás, önállóság, normakövetés, pozitív önértékelés)
- Törekedjünk az esélykülönbségek csökkentésére (tehetséges tanulók kiválasztása, hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása, jó szokásrendszerek kialakítása, kultúra közvetítése).
- Alapvető erkölcsi és együttélési normák betartása, felelősségvállalás.
- A nevelés folyamatát a diákok iránti felelősség, bizalom és szeretet hassa át.
- A nevelő tevékenység építsen a diákok öntevékenységre, önszerveződő képességére.
- A pedagógiai tevékenységet intellektuális igényesség, kulturált stílus jellemezze.
- Az alapvető emberi-, és szabadságjogok, valamint a gyermekeket megillető jogok demokratikus, humanista, nemzeti, európai nevelési elvének érvényesülése.
- Olyan tevékenységi formák (szabadidős program, önkiszolgáló munka, társas kapcsolatok, közösségi tevékenységek) alkalmazása, melyek a tanuló későbbi életkörnyezetébe való beilleszkedését segítik elő.
- A tevékenységek mindegyikét át kell hatnia a *játéknak, a tanulásnak, a munkának*.
- Törekedjünk a társas kapcsolatok, az élményszerű tevékenységen alapuló tanulás, az életszerűség lehetőségeinek megteremtésére (interaktív foglalkozás, kooperatív tanulás, munkafolyamatokban való aktív részvétel).

Kiemelt fejlesztési területek

- Énkép, én ismeret

- Információ és kommunikációs kultúra

- *Tanulás*

- *Testi és lelki egészség*

Az énkép a magunkra vonatkozó sémák szervezett rendszere, a saját magunkról, viselkedésünkről alkotott kép. A „Milyen vagyok?” kérdésre ad választ. Fontos szerepet tölt be az önértékelésben, az egyén teljesítményében, a másokkal való kapcsolat alakításában, az önmagunkkal kialakított viszonyban.

A tanulók sikeres oktatása – nevelése érdekében kiemelt célunk tanulóink önismeretének fejlesztése, autonóm személyiségek kialakítása. Olyan személyiségek fejlesztése, akik kellő önismerettel rendelkeznek, akik önállóan döntenek képességeiket, lehetőségeiket ismerve. Felkészítjük őket az esetleges kudarcok elviselésére is.

Információs és kommunikációs kultúra

Szükséges a társadalmi kapcsolatépítés, kapcsolattartás formáinak elsajátításához. A tanulók sérültségétől és személyiség jellemzőitől függően eltérést mutatnak a kommunikációban.

Az egót hangsúlyozó gyermekek fokozott aktivitással reagálnak, míg a visszahúzódozó, magukba zárkozó típusúak motiváltság esetén is nehezen vállalják a kommunikációs helyzetet, s ez a gyermek önértékelését tovább rontja.

Mindkét típusú gyermek esetén támogatni kell a kommunikációs folyamatban való részvételt. Rugalmasan reagálva alkalmazzuk az egyéni differenciálást (megnyilvánulás késleltetése, véleménynyilvánítás ösztönzése, biztonságos légkör megteremtése, beszédkedv felkeltése, stb.)

Tanulás

Tanulási technikák, stratégiák megtanulása, alkalmazása a sérülés típusához igazított legoptimálisabban működő folyamatok kiépítése. Minden tanulónk számára biztosítani kell az alapkészségek elsajátítását, melyek a társadalomba való beilleszkedéshez, a további ismeretszerzéshez és az önmegvalósításhoz szükségesek. Elő kell segíteni az egyéni élettémények szervezését, az egyéni képességek kibontakozását, a délutáni tanórán és a tanórán kívüli tevékenységekben egyaránt.

Testi, és lelki egészség

A tanuló speciális igényeihez igazítva az egészség megőrzéséhez szükséges egészségügyi ismeretek elsajátítása. Szükséges, hogy felismerjék a környezetben előforduló káros szokásokat, kerüljék az ártalmas, utánpótló magatartási formákat (hallásvizsgálatok, rendszeres audiológiai ellenőrzés fontossága). Célunk, hogy a tanulóink megismerjék az egészséges

életmód legfontosabb szabályait, tisztában legyenek az egészséges táplálkozás, a rendszeres mozgás egészséget befolyásoló hatásával, a testi-lelki higiéné fontosságával.

Módszerek, technikák, eszközök az eredményes fejlesztéshez

- Sokoldalú szemléltetés (fejleszti a figyelmet, a gondolkodást, segíti az emlékezeti bevézés megtartását)
- Motiváció (dicséret, elismerés, a gyermek énképének alakítása)
- Differenciálás (tematikában, eszközök szintjén, a didaktikus eljárások megvalósításában, a tanulás szervezésében, az értékelésben)
- Fokozatosság (az ismeretanyag kis lépésekre történő lebontása)
- Egyenletes tempó (lendületes, változatos tevékenységek)
- Verbális információk vizuális támogatása (képsorok, videó felvételek, DVD, írásvetítő, interaktív tábla)
- Infokommunikációs technológia alkalmazása (internet, e-tananyagok)
- Témakönyvek, élményfüzetek (a gyermekek által megélt események rajzos, illetve digitális fényképezőgéppel készült képek feldolgozása, rajzokhoz készített szövegalkotás)
- Szó-, és mondatcsíkok (fogalommagyarázat, egyeztetések, feladatok írásos megerősítése)
- Szótárak (értelmező, szinonima szótárak)

3.2. A kollégiumi nevelés céljai

- Az iskolai tanulás eredményes feltételeinek biztosítása, az egyéni képességek kibontakoztatásának támogatása.
- Sérülés specifikus gondozás az akadályozott, vagy sérülést funkciók javítása, az ép érzékszervek működőképességének megőrzése.
- Az iskolai követelmények teljesítésére való felkészítés, tanórán kívüli tanulást segítő foglalkozásokkal (korrepetálás, felzárkóztatás, tehetséggondozás).
- A családból hozott értékek megőrzése, fejlesztése. A családi nevelés pótlása nyugodt, biztonságos légkör megteremtése. Az otthon-jelleg erősítése.
- A gyermekek és fiatalok testi, lelki, szociális fejlődésének segítése, az életkori sajátosságok és egyéni adottságok figyelembevételével. (egészségmegőrző programok, szociális életviteli, környezeti kompetenciák)
- A szociális és kulturális hátrányok csökkentése. Célunk, hogy minden gyermek jusson el az életkorának megfelelő önkiszolgálás fokára (önállóságra nevelés)

- A gyermekek és fiatalok személyiségének, jellemének, önbizalmának, identitás tudatának, felelősségvállalásának, közösségi szellemiségének megalapozása (szociális életviteli és környezeti kompetenciák: én dimenziói)
- A másik ember segítségének, elfogadásának, megbecsülésének fontossága. Önmaga és társai másságának elfogadása (alkalmazkodó képesség, tolerancia, konfliktuskezelés).
- A tanulók pályaválasztásának segítése, jövőjük alapozása.
- A kollégium és az iskolai közösség nyújtotta jogok megismerése, a társadalmi értékek alapvető szabályainak elsajátítása (felelősség, döntés, szempontok mérlegelése, érvelés, vitatkozás)
- A kollégium a maga sajátos arculatával – hagyományrendszerek, szabadidő szervezésének változatos módjai – biztosítja a bentlakó gyermekek számára az ott eltöltött idő hasznos és örömteli megélését.
- A szülőföld (az elbocsátó és befogadó környezet) a hazaszeretet alapjainak kialakítása (kirándulások). Nemzeti szimbólumaink ismerete (zászló, címer, Himnusz, Szózat – ünnepeink).

3.3. A kollégiumi nevelés feladatai

A tanulási kultúra fejlesztése

Az eredményes és hatékony ismeretszerzés, a tanulási felkészülés irányítása, praktikus ismeretek nyújtása, helyes tanulási módszerek elsajátítása.

A tanulási motívumok – érdeklődés, megismerés, felfedezés vágyának – fejlesztése. Magas színvonalú és sokrétű ismeretközléssel a tanulók önálló problémamegoldó, gondolkodó képességének és kreativitásának fejlesztése.

Felzárkóztatás, tehetségek kiválasztása és gondozása, a pályaaorientáció segítése

A tehetséges tanulók képességeinek továbbfejlesztése, a tanulásban elmaradtak megsegítése. A kollégium – az iskolákkal együttműködve – valamennyi tanulója számára lehetővé teszi az egyes szakmák, hivatások megismerését, segíti a pályaválasztás, illetve a választott életpályára való felkészülést (iskolalátogatások).

A közösségi értékrend és normarendszer fejlesztése

A kollégium hangsúlyt helyez a pozitív közösségi szokások és minták közvetítésére, a szociális készségek (empátia, tolerancia, konfliktuskezelés, kommunikáció és vitakultúra) fejlesztésére. Segíti a közösségi együttélés szabályainak elsajátítását (rendezvények). A

kollégiumnak feladata a családi életre nevelés (családtagi szerepek, párkapcsolatok kultúrált kialakítása, takarékos és ésszerű gazdálkodás, stb.)

Az egészséges és kultúrált életmódra nevelés

A tanulók olyan ismereteket, gyakorlati képességeket sajátítanak el, szokásokat tanulnak meg, amelyek segítik őket testi-, és lelki egészségük megőrzésében, az egészségkárosító szokások kialakulásának megelőzésében. A kollégium minden részletében otthonos, kultúrált, esztétikus közegként működik, ahol a tanulók jól érzik magukat, és ami egyben fejleszti ízlésüket, igényességüket. A kollégium kulturális és sport élete hozzájárul az egészséges életvitel, a helyes életmódminta kiválasztásához.

Az önismeret fejlesztése, a korszerű világkép kialakulásának segítése

A kollégium kapcsolat-, és tevékenységrendszerével elősegíti, hogy kialakuljanak az önismeret gazdag és szilárd elméleti, tapasztalati alapjai. A természeti és társadalmi ismeretek bővítésével, művészeti élményekkel segíti a világban való tájékozottságot. Kiteljesíti nemzeti kultúránk értékeit, nemzeti történelmi hagyományainkat, erősítve a tanulók hazaszeretetét (kirándulások, könyvek, videók, ünnepi műsorok, eseménynaptár vezetése).

4. A kollégiumi tevékenységek szerkezete

A kollégium feladatrendszere három alappillére épül. Biztosítja az oktatáspolitikai, szociális és pedagógiai funkciók ellátását. Vagyis a kollégium fő szinterei a *délutáni tanulás, szabadidős tevékenységek, társas kapcsolatok és nevelési feladatok*, melyek részletesen a kollégiumi foglalkozási tervekben kerülnek kidolgozásra. Az éves tanulói foglalkozási tervet a kollégium vezetője készíti el és a nevelőtestület fogadja el. Ez alapján készítik el a csoportvezetők foglalkozási terveiket, melyek tartalmazzák a kötelező, illetve szabadon választható foglalkozásokat.

4.1. Kollégium által kötelezően biztosított foglalkozások

4.1.1 Tanórai felkészülés biztosítása

A kollégiumi tanulócsoporthoz általában osztályhoz kötődnek.

- Speciális oktatásban résztvevő hallássérült tanulócsoportok, melyből két csoport iskolaotthonos formában működik.

- Beszéd fogyatékosokból álló tanulócsoportok. Több logopédiai csoportban cochlea implantáción átesett hallássérült tanulók oktatása folyik. A beszélő környezetben való tanulás jó alapul szolgál a kommunikációs készség fejlesztéséhez (ezt a „beszélőkörnyezetet” biztosítjuk a kollégiumban is számukra közös hálók kialakításával).
- Tanulmányi munkánk szerves részét képezi az integrált általános iskolás és középiskolás tanulók délutáni szakszerű felkészítése.
- Bentlakásos tanulókon kívül napközi otthonos ellátást biztosítunk bejáró tanulóink részére is.

Az SNI gyermekeknek általában többlet segítséget kell nyújtani, de csak annyit, amennyire aktuális állapotában szüksége van ahhoz, hogy önállóan megoldjon feladatot.

A pedagógusnak inkább a feladatok önálló munkavégzéséhez szükséges feltételeket kell megteremteni, és az irányító szerepet kell vállalni. Bármilyen módszer alkalmazásában fontos szempont a fokozatosság érvényesítése, a türelmes bánásmód és minden tevékenységéhez az átlagosnál több idő biztosítása.

A délutáni munka a délelőtti folytatása, a tananyag betanulását, elmélyítését jelenti. Ehhez nyugodt légkört, megfelelő eszközöket, a gyermek életkorának megfelelő időt biztosítunk. (a tanóra 1 – 1,5 óra). A csoportvezetők a délelőtti kollégákkal közösen készítik el speciális sajátosságokat tartalmazó foglalkozási terveiket, külön figyelmet fordítva a fejlesztendő képességekre, kompetenciákra.

A délutáni tanulásszervezési folyamatok keretében alkalmazott módszerek:

- Változatosság, sokszínűség.
- Egyéni differenciálás támogatása, egyénre szabott tanulási módszerek (helyes tanulási szokások kialakítása, tanulási idő, tantárgyi sorrend megtervezése).
- A tananyag előkészítése célirányos sétákkal (évszakok változásainak megfigyelése, közlekedés szabályainak megismerése, állandó és aktuális kiállítások látogatása, vásárlások különböző üzletekben, ügyintézés hivatalokban, üzemlátogatások stb.)
- Tevékenységen alapuló ismeretszerzés.
- Interaktív viselkedési technikákra építés (interaktív múzeumlátogatások, könyvtári foglalkozások).
- A számítástechnikai ismeretek széleskörű felhasználása (segíti a tananyaghoz kapcsolódó ismeretek elmélyítését, s azáltal, hogy tanulóink nagy része jártas az e-mail, és az MSN használatában, rendkívül jelentős a kommunikáció fejlődésére).

- Az interaktív táblák módszertani lehetőségei (tanult mesék olvasása, gyakorlása, szabadidős foglalkozásokról készített digitális témakönyvek feldolgozása, diafilmek-, filmek vetítése, szórakoztató-fejlesztő játékok).
- Fokozottan növeljük a tanulók önállóságát, tanulja meg a segítségkérés szükségességét mérlegelni.
- Az önművelés igényének kialakítása, az életkornak megfelelő szinten (különböző témák feldolgozása, különböző könyvtári segédeszközök, dokumentumok segítségével, pl.: videó, cd-rom, internet, szótárak, folyóiratok, könyvek használata).

A délutáni tanulás ellenőrzése-értékelése:

- A tanulók minden írásbeli házi feladatát ellenőrizzük. Az ellenőrzés személyre szabott legyen, segítő szándékkal történjen.
- Folyamatosan tanítsuk meg a szóbeli tanulás technikáját.
- A cím elolvasása – tanórán tanult ismeretek mobilizálása, kérdések.
- A tananyag elolvasása – lényegkiemelés, ismeretlen fogalmak tisztázása.
- Vázlatkészítés.
- Többszöri elolvasás – a tanultak felmondása.

4.1.2 Tanulást segítő foglalkozások

A valamilyen okból lemaradt tanulók felzárkóztatása, valamint a kiemelkedő képességű tanulók gyorsabb haladásának biztosítása, az iskolával együttműködve kialakított program alapján történik.

Felzárkóztatás: különböző okok miatt sokat hiányzó, ezért gyengén teljesítő, vagy a családban lévő hátrányok miatt kevesebb ismerettel rendelkező tanulók megsegítése.

Korrepetálás: a leggyengébbek segítése, illetve egy-egy tárgyból gyengébben teljesítők támogatása.

Tehetséggondozás: a felismert képességek fokozott fejlesztése egyéni és csoportos formában. (szakkörök)

4.1.3. Kollégiumi csoportfoglalkozások

A kollégiumi csoportok foglalkozásai a különböző területen sajátos nevelési igényű (nagyothallók, siketek, eltérő értelmi fejlődésű hallássérültek, ép hallású beszéd fogyatékosok, súlyos mértékben tanulási zavarosok: diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia) tanulók szakvéleményei alapján kerültek összeállításra.

Megcélloztuk egyrészt a fejlesztésre javasolt részképesség területeket, másrészt építettünk a jól működő képesség területekre is.

Melléklet:

(1. számú táblázat)

4.1.4. Tanulókkal való egyéni és csoportos törődést biztosító foglalkozások

Egyéni foglalkozásokon a tanulók feltárhatják problémáikat, ezek megoldásában számíthatnak a pedagógus tanácsaira, segítségére. A csoportfoglalkozások célja, hogy a tanulók elsajátítsák a mindennapi élettel kapcsolatos ismereteket, a közösségi együttélés normáit, a szociális viselkedés alapvető szabályait. A tanulók életének, egészségének védelme érdekében hangsúlyt kap a prevenciós tevékenység (balesetek, káros szenvedélyek – dohányzás, alkohol, drogfogyasztás).

4.1.5. Szabadidős foglalkozások

Ezen a foglalkozásokon meghatározó szerepet kapjon az *egészséges és kulturált életmódra* nevelés, az *önkiszolgáló képességek* fejlesztése, a *diákspport*, a *természeti környezet megóvása*, ápolása. Figyelmet kell fordítani a gyermekek *irodalmi, képzőművészeti, zenei és vizuális képességeinek* fejlesztésére, mely lehetőséget biztosít arra, hogy érzelmileg gazdagabbá, kiegyensúlyozottabbá váljanak. A kollégium által szervezett *kirándulások* során a tanulók ismerjék meg kulturális és természeti értékeinket. A különböző *versenyek, rendezvények* erősítsék a kollégiumi közösséget.

A szabadidős foglalkozások kiemelt területei:

- A gyermekek *mozgásigényének* kielégítése. A tudatos mozgásfejlesztés hatására a gyermekben fontos személyiségtulajdonságok alakulnak és erősödnek meg (bátorság, fegyelmezettség, kitartás).

A közösségi élet alakulására is fontos tulajdonságokat fejleszt (egymás segítése, együttműködés). Hozzásegíti a gyermeket „az én csinálom”, „én megtudom csinálni” élményhez, ezért *önbizalmát, biztonság érzetét, kompetenciaszintjét* növeli. Speciális hatása is van a gyermek mozgásfejlesztésének. Mindazok a gyermekek, akik fejlődésük valamilyen területén kisebb-nagyobb elmaradással bajlódnak, vagy mozgásuk, érzelmi életük diszharmonikus, problémájuk rendezéséhez kapnak segítséget (pl.: beszédfejlődésben megkésett gyermekek esetében az önkontrollált, összerendezett mozgás fejlesztése serkentőleg hat a beszédmotorikára).

- Nagyon kedvelt és fontos foglalkozási forma a *játék*. Megnyilvánul benne a jellem, az önfegyelem, az érzelem, a fantázia, az újonnan szerzett tudás. A különböző játékformák fejlesztik az ügyességet, a mozgást, az összes gondolkodási funkciót,

pihentetnek, és jól motiválnak. A játékot naponta biztosítani kell. Kettős feladatunk van. Játékot tanítunk, megtanítjuk játszani a gyermeket. A játékformák kiválasztásánál figyelembe vesszük azt a fokozatosságot, amelyet az érzékszervi, valamint az életkori sajátosságok diktálnak (utánzójáték, konstrukciós játék, szerepjáték, szabályjáték, sportjáték - hallássérült és logopédiás tanulóink közös játék tanulása).

Felső tagozatos tanulóink körében kedveltek a drámapedagógiai játékok.

Az önismereti, kapcsolatteremtő, csoportépítő és életvezetési játékok segítik a frusztrációs helyzetek oldását, a konfliktusok kezelését a közösségi érzés erősítését.

(minden osztályfokon kedvelt tevékenységi formák.)

- Gyermkeink körében rendkívül kedveltek a sportjátékok (foci, kosárlabda, asztalitenisz, röplabda), illetve a játékos ügyességi-, sor-, váltó-, akadályversenyek. A sport a tehetséggondozás fontos területe is egyben, ahol a sajátos nevelési igényű gyermek jó adottságait fejlesztve a halló társakkal azonos teljesítményre képes (fizikai munkavégzésére történő testi és pszichikai felkészítés, kapcsolatok kiépítése halló gyermekekkel, versenyhelyzetek teremtése).

A havi rendszerességgel szervezett kollégiumi esték különösen alkalmasak a tanulók mozgásigényének kielégítésére, emellett tartalmas szórakozást is nyújtanak gyermekeink számára.

- Rehabilitációs tevékenységünk a gyógytorna és a diszfáziás torna, mely speciális gyakorlataival az összerendezett mozgást fejleszti. Eredményesen alkalmazzuk a HRG gyógyúszás (hidroterápiás rehabilitációs gimnasztika) módszerét, mely egy vízben alkalmazott komplex rehabilitációs módszer.

Manuális foglalkozások:

Tanulóink változatos kézműves technikával, szép, ízléses munkadarabokat készítenek. A legszebbeket ünnepi alkalmakkor a szélesebb közönség elé tárjuk.

Gyermekeink lelkesek az évszakokhoz, ünnepekhez kapcsolódó dekorációk készítésében, megteremtve ez által az osztályok, a kollégiumi hálók, folyosók egyéni arculatát, hangulatát.

Szakkörök:

A szakkörök a tanulói érdeklődés alapján szerveződnek (8-10 fő).

A szakkörök célja az ép funkciók fejlesztése, a meglévő ismeretek bővítése, az egyéni képességek fejlesztése, a tanulók érdeklődésének szélesítése, az alkotási vágy kibontakoztatása, a pályaválasztás segítése.

A szakköri tevékenységről éves munkatervet készítünk (szakköri napló vezetése).

Szakköreink:

- Kézműves szakkör
- Sport szakkörök (kosárlabda, foci)
- Aerobik
- Olvasóklub
- Játékvár
- Filmklub
- Diákmédia
- Szociális kompetenciák fejlesztése (pszichopedagógus vezetésével)
- Közösségfejlesztő, csapatépítő tréning (pszichológus irányításával)

4.2. Szabadon választható foglalkozások

- Séta, kirándulás

A séta mindennapos tevékenység legyen. Célja, elsősorban egészségügyi szempontból a friss levegőn való tartózkodás, illetve az ismeretszerzés (pl.: parkokban az évszakok változásának megfigyelése). Kirándulásokat környezetünk megismerésének céljából szervezünk (Tókaji-parkerdő, Desedai Arborétum, Patca, Katica Tanya, Gyertyános, stb.).

- Játékos, alkotó tevékenységek
- Rajzolás, társasjátékozás, autózás, babázás, stb.
- Szellemi tevékenységek

Könyvek, folyóiratok olvasása, naplóírás, rajzolás, számítógép használata, zenehallgatás, mesefilm, tévézés, stb.

- Munkatevékenységek
Saját holmijának rendberakása, takarítás, stb.
- Beszélgetések
Beszélgető-kör.

5. A kollégiumi nevelő-oktató munka pedagógiai feladatai

A gondozási nevelési feladatok jelentős szerepet kell, hogy kapjanak a kollégium életében, mivel a gyermekek a tanév nagy részét a családtól távol, az internátusban töltik. Fokozott figyelmet kell fordítanunk az ingerszegény környezetből, hiányos szokásrendszerrel érkező gyermekekre, pótolva a családi nevelés hiányosságait.

Mindannyiunk közös felelőssége a *jó szokások, szokásrendszerek* kialakítása. Tudatosan alapozzuk minél korábbi életkorban, amikor még a játékos tevékenykedtetésnek, utánpótlásnak meghatározó szerepe van.

Rendkívül fontos a személyes példamutatás, a pozitív magatartásminták közvetítése, mely önmagában is helyes viselkedésformára nevel. A kollégium talán a legalkalmasabb terület a különböző önkiszolgáló munkák szokások, szokásrendszerek tevékenységi formáinak gyakorlási lehetőségeire. (pl. a gyermekkel való közös étkezés segíti a kultúrált étkezési szokások kialakítását.) *Célunk a szociális-kulturális hátrányok csökkentése, s hogy minden gyermek eljusson az életkorának megfelelő önkiszolgálás fokára.*

5.1. Munkára nevelés

Önkiszolgáló munka:

A szülői házzal együtt akarjuk elérni, hogy a gyermekek bizonyos dolgokat tekintsenek önmagukra nézve kötelező érvényűnek. A kollégiumban már a legkisebbeket is tanítjuk önmaguk ellátására, tudatosítjuk, hogy a munka elvégzése az élet természetes menetéhez tartozik, nélküle hátrányt, hiányt szenvednénk.

Az önállóság kibontakoztatása érdekében feladataink a következők:

- egyszerű megfogalmazása a gyermekek teendőinek
- gyakoroltatás segítségével
- folyamatos ellenőrzés, értékelés
- az önbizalom fokozása érdekében olyan további feladatokat adunk, amelyekben a begyakorolt tevékenységek önálló végrehajtása sikerélményt eredményez.

Kollégiumi munka (egyéni, csoportos):

A kollégiumban lakó gyermekek folyamatosan részt vesznek hálótermük takarításában, az épület és környezetének rendben tartásában. (A „Tisztább Környezetért” őszi és tavaszi takarítási napokat szervezünk.) Fontos tudatosítanunk, hogy a rendes, ápolts külső, a tiszta környezet, a pontos munkavégzés az önálló élethez, a munkavállaláshoz nélkülözhetetlen.

5.2. Egészséges életmódra nevelés

Célunk az egészséges környezeti feltételek megteremtése, a gyermekek testi-lelki védelme.

Tevékenységi körök e téren:

- Az egészséges és kultúrált étkezés, öltözködés, tisztálkodás, testápolás, higiéniai és pihenési szokások megtanítása, belső igényné válása, az ehhez kapcsolódó szokásrendszerek kiépítése, gyakoroltatása.
- Sajátos nevelési igényű tanulók nevelése során kiemelt figyelmet kap a személyi higiénia, a saját állapot megértése, a gyógyászati-, és egyéb eszközök használata (pl.: hallókészülék).
- A gyermekek életkorának megfelelő mozgásszükséglet kielégítése (séta, játék, sport, kirándulás, stb.)
- Rehabilitációs tevékenységek biztosítása, a tartási rendellenességek leküzdése, az összerendezett mozgás fejlesztése érdekében (gyógyúszás, gyógytorna, diszfáziás torna, stb.)
- Az iskolai és az iskolán kívüli testi épséget veszélyeztető tényezők megismerése (folyamatos kapcsolattartás iskolánk rendőrével, előadások, rendőrségi bemutatók).
- A testi és mentális képességek megőrzéséhez és fejlesztéséhez szükséges életritmus kialakítása (megfelelő napi-, heti-, házirend).
- Az egészség megőrzéséhez szükséges alapvető egészségügyi ismeretek nyújtása (egészségnapok szervezése, csoportfoglalkozások, kiállítások)
- A szenvedélybetegségek kialakulásának megelőzése (folyamatos kapcsolattartás az ÁNTSZ védőnőivel, előadások, bemutatók, pl.: szerv bemutatók a dohányzás és egyéb szenvedélyek káros hatásáról).
- Harmonikus fiú-lány kapcsolat kialakítása.
- Az egészséges nemi fejlődés menetének megismertetése, s ezzel kapcsolatos higiéniai követelmények betartása (előadások, tesztek, szórólapok).
- Hátrányos helyzetű, vagy tanulási nehézségekkel, lelki problémákkal küzdő gyermekek segítése (egyéni bánásmód, pszichológusi tanácsadás).
- Megfelelő iskolaorvosi ellátás.
- Rendszeres, egészséges környezetben végzett túrák, kirándulások.

A kollégium az iskolával együttműködve valósítja meg a teljes körű egészségfejlesztést, amely az alábbi négy egészségfejlesztés alapfeladat rendszeres végzését jelenti a nevelési-oktatási intézmény partneri kapcsolati hálójában szereplők ésszerű bevonásával.

- egészséges táplálkozás megvalósítása (helyi termelés, teljes kiőrlésű gabonafélék, naponta gyümölcs, só fogyasztás mérséklése stb...)
- mindennapi testnevelés/testedzés minden tanulónak (sportszakkörök, játéktanulás, képességfejlesztő játékok)

- a tanulók érett személyiséggé válásának elősegítése, személyközpontú pedagógiai módszerekkel (tánc, rajz, mesemondás, népi játékok)
- a testi és lelki egészséges életmódra nevelés tartalmi elemeinek beépítése a tematikus csoportfoglalkozások témaköreibe

A kollégium a komplex intézményi mozgásprogramot az iskolával közösen az éves munkatervben foglaltak szerint valósítja meg (egészségnap, sportszakkörök, versenyek, játéktanulás)

5.3. Környezettudatos magatartásra nevelés

Célunk a környezettudatos magatartás és életvitel kialakítása, a környezettel harmonikus életvezetés. Ösztönözzük a tanulókat a környezet védelmére, arra, hogy utasítsák el mindazt, ami környezetünk állapotát rontja. Tegyük világossá, hogy környezetünk használata életvezetésünk meghatározó része, a környezetünkkel való kapcsolatunk jelentősen befolyásolja környezetünket, életünk kilátásait, minőségét. Törekedjünk a tanulóink *pozitív jövőképének* kialakítására (szociális életviteli és környezeti kulcskompetenciák – én dimenziói).

Tevékenységi körök e téren:

- *Az élő környezet megismerése, alakítása, védelme* (növény, kertgondozás, faültetés, kedvtelésből tartott állatok gondozása, vadon élő állatok védelme: madáretetés télen, természetjárás, termények gyűjtése, stb.). Megemlékezés a világnapokról: Madarak-, fák napja, Állatok napja, Föld napja, Víz világnapja).
- Részvétel környezetvédő tevékenységekben (pl.: parkosítás, környezet takarítás, természeti-, és kulturális örökség védelme).
- Környezetet feleslegesen terhelő tevékenységek (termékek, anyagok pazarló felhasználása, energiafogyasztás, szelektív hulladékgyűjtés, vásárlási, fogyasztási szokásaink, környezetbarát termékek, igények-, és szükségletek, stb.).
- *Az ember alkotta környezet védelme.* Közvetlen környezetünk – osztályterem, hálószoza, iskolaudvar, sportpálya – rendben tartása. A kollégium épülete, bútorai, egyéb berendezési tárgyainak védelme. Kapcsolatok környezetvédő, településvédő szervezetekkel.

5.4. Esztétikai értékekre nevelés, művészet és információs kultúra

Célunk, hogy a tanulók személyes élményeik során találkozzanak esztétikai értékekkel, legyenek képesek átélni a művészeti alkotások által közvetített érzelmeket, indulatokat, gondolatokat.

Tevékenységi körök e téren:

- Alkotó helyzetek biztosítása (manuális foglalkozások, kézműves szakkör, stb.)
- Produkciók létrehozása, bemutatása (színpadi előadó művészet, zene,- tánc jelenetek – farsang, karácsonyi műsor, Duráczky-est).
- Az egyéni ízlés alakulásának segítése (Mi a szép?, Miért tetszik?, Mi a divatos, ízléses?, alkalomhoz illő öltözködés, szélsőségektől való tartózkodás, stb.)
- kollégium belső tereinek szépítése (az alkotás öröme).
- Zenehallgatás, tárlat, kiállítás, mozi, színházlátogatás, bábelőadás (városi programok figyelemmel kísérése, műsorfüzet, internet).
- Irodalmi műsorok szervezése (vers-, és prózamondó verseny, stb.)
- Ismeretterjesztő előadásokon való részvétel (interaktív könyvtári, múzeumi előadások, stb.)
- Műveltségi játékok népszerűsítése.
- A könyvtár nyújtotta lehetőségek használata. Informatikai ismeretek felhasználása.
- Napi szintű tájékozódás, és beszélgetés a világban történekekről, hírközlő média figyelése (beszélgető-kör).

Hagyományaink szervezése és megrendezése a diákönkormányzattal közösen történik. A hagyományok minden közösség életében nagy jelentőségűek. A készülődés, a rá való emlékezés sok közös élmény forrása lehet, erősíti a *közösségi összetartozás*, az *egymásra figyelés*, az *egymás segítségének érzését* (tanévnyitó, Iskola napja, Siketek Világnapja, Népmese Napja, Halowen nap, Nemzeti ünnepek, adventi-, húsvéti játszóház, Mikulás fogadása, karácsonyi és farsangi műsorok, karácsonyi vacsora, vers-, és prózamondó verseny szervezése, Duráczky-est, anyák napja, gyermeknap, ballagás, ballagási vacsora, tanévzáró). Iskolánk valamennyi rendezvényéről fényképek, videó felvételek készülnek, melyek intézményünk honlapján megtekinthetők (www.duraczky.hu)

5.5. Személyiség – és közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

A személyiség és közösség fejlesztés egymásra épülő, egymást erősítő folyamatok. Minden pedagógus és pedagógus munkát segítő feladata, a folyamatban azonban fokozottabb szerep

jut a nevelőtanároknak. Az ő tevékenységükben kap nagyobb hangsúlyt az egyes tanulóra vonatkozó személyes odafigyelés, törődés.

A személyiség fejlesztés első lépése a tanuló minél teljesebb megismerése, az adott életkorhoz illeszkedő, egyénre szabott módszerek megtalálása. Ennek alapján szükséges a mentálhigiénés feltételek kialakítása, úgy mint önismeret, önbizalom és önkritika helyes aránya, illetve a tanuláshoz szükséges akarati tulajdonságok – rendszeresség, igényesség, koncentráció készség – kialakítása. Fontos a kulturált közéleti magatartásra nevelés is. A személyiséget több féle módon formálhatjuk.

Alapja a nevelőtanár által közvetített tudás, ismeretanyag, az oktatási-tanulási folyamatban érvényesülő következetesség, a követelmények befogadásra ösztönző ereje, a tanár személyisége, a magatartása által közvetített általános emberi értékek.

A fentieket egészítik ki a speciális területfejlesztő foglalkozások:

- tanulást segítő foglalkozások
- tanulókkal való egyéni és csoportos törődést biztosító foglalkozások
- szituációs játékok
- egészség és környezetnevelési programok
- szabadidős tevékenységek (szakkörök, könyvtárhasználat, kirándulások, beszélgető kör, állandó, igényhez alkalmazkodó interaktív tanár-diák kapcsolat)

A közösségfejlesztés célja az egyén érdekeinek és közvetlen környezetének, illetve a társadalom elvárásainak harmóniába rendezése, összhangba hozása. A közösségfejlesztés alappillére a kollégiumi csoport. A csoportok közötti átjárhatóság mellett a kollégium egészére kiterjedő rendezvények biztosítják a diákok közösségi élményét.

Felkészítő foglalkozásokon megvalósítható közösségi feladatok:

- a tanulás támogatása kölcsönös segítségnyújtással, ellenőrzéssel
- a tanulók kezdeményezésének, a közvetlen tapasztalatszerzésének a támogatása
- a közösségi cselekvések kialakítása, fejlesztése
- szociális kompetencia fejlesztése (empátia, egymásra figyelés, együttműködés, tolerancia, alkalmazkodó képesség)
- változatos munkaformákkal az egymásért való felelősség érzésének erősítése
- olyan pedagógus közösség kialakítása, amely összehangolt elvárásaival, és nevelési eljárásaival a csoportok tevékenységét koordinálni tudja

A közösség fejlesztés egyéb szinterei, tevékenység formái:

- sokoldalú változatos csoport – és szakköri foglalkozások
- sportversenyek, kollégiumi estek
- kollégiumi rendezvények társintézmények bevonásával
- játéktevékenység
- közös programok szervezése (színház, mozi, múzeumlátogatás, túrázás, kirándulás)
- kollégiumi hagyományőrzés (sportnapok, egészségnap, kulturális és ünnepi rendezvények)

Tudatos pedagógiai munkával törekszünk a kollégiumi nevelő-oktató munka legfontosabb kompetencia területeinek folyamatos fejlesztésére, erősítésére.

- biztosítjuk minden gyermek számára a lehetőséget képességei kibontakoztatásához
- az előzetes otthonról hozott tudást, kultúrát minden gyermek értékként képviselheti
- tudatosan figyeljük és fejlesztjük a gyermekek csoport – szociális készségeit
- a szülő, a család (mint partner) részvevője az iskolai folyamatoknak, törekszünk a család – iskola – gyermek közötti kommunikáció erősítésére
- együttműködő, elfogadó előítéletek nélküli környezetet biztosítunk
- megvalósítjuk az oktatásban-nevelésben érintett intézmények, intézményegységek szervezett, tudatos együttműködését
- pedagógusaink állandóan gazdagítják pedagógiai, módszertani repertoárjukat

6. A kollégium működése

A kollégiumi szolgáltatásokat hétfőtől péntek délutánig (17 óráig) veszik igénybe tanulóink. A harmonikus szülő-gyermek kapcsolat kialakulása, valamint a gyermek biztonságérzetének erősítése érdekében fontosnak tartjuk, hogy bentlakó tanulóink minél több időt töltsenek családjukkal. A kollégium segíti a szülőket azzal, hogy a hazautazás a családok számára minél kevesebb elfoglaltsággal, és anyagi megterheléssel járjon. Ezért biztosítjuk a nevelői kíséretet a gyermek hazautazásakor és visszaérkezésekor az autóbusz pályaudvarra és pályaudvarról. Az egyedül, illetve szülői kísérettel utazó gyermekeket vasárnap 12 órától fogadjuk. Természetesen rendkívüli események esetén mindenkor biztosítjuk a gyermekek teljes körű ellátását (pedagógiai ügyelet).

6.1. A kollégiumi élet megszervezése

- A kollégium biztosítja a tanulók testi – lelki fejlődésének feltételeit: a lakhatást, a rendszeres étkezést, tisztálkodást az előírásnak megfelelő egészségügyi ellátást, a szociális és érzelmi védőhálót.
 - Figyelembe veszi a sajátos tanulói, szülői és iskolai igényeket, az intézményi hagyományokat és szokásokat.
 - A diákok napi életének kereteit úgy szervezi, hogy az egyes tevékenységek belső arányai az életkori sajátosságokhoz igazodjanak. A helyes napi – és heti rend kialakítása hozzájárul a jó szokások, elvárások belső igénnyé válására.
- szabadidő helyes felhasználása – alvás, étkezés, tanulás, testedzés, szabadidő, egységes összehangolása, rendszere
 - rendszeresség
 - a tanulás egészségtana (időbeosztás, hely, testtartás stb...)
 - a pihenés szerepe – aktív, passzív
 - vakáció, szabadidő hasznos eltöltése

A kollégium napirendje

NAPIREND

6:30 Ébresztés (kivétel: a gyakorlatra járó középiskolások).

6:30-7:20 Tisztálkodás, ágyazás, szellőztetés, rendrakás a hálósobákban.
Hallókészülékek ellenőrzése.

7:20 Reggeli

7:45 Indulás az iskolába

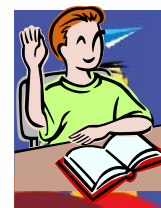
8:00-12:40

8:00-13:30 Délelőtti tanórák

12:40-15:00 Ebéd, szabadidős tevékenységek, sportjátékok.
A kimenőkártyával rendelkezőknek kimenő.

15:00-16:30 Délutáni tanóra

16:15 Uzsonna

16:30-18:30 Szabadidős tevékenységek: diákotthoni szakkörök,
sport, játék, séta, iskolán kívüli programok.
Kimenővel rendelkezőknek kimenő.

18:00-18:30 Vacsora az óvodásoknak és a hs. 1.(1.)-1.(2.).osztálynak

18:30-19:00 Vacsora az iskolásoknak

19:00-20:00 Szabadidős programok sport, játék, TV-nézés, mese-,
és zenehallgatás, beszélgetés.
Tisztálkodás, szekrények rendezése, ruhák kikészítése.

20:00 Villanyoltás kicsiknek (óvoda)

20:30 Villanyoltás az 1-2. osztályosoknak

21:00 Villanyoltás a 3-5. osztályosoknak

21:30 Villanyoltás a 6-8. osztályosoknak

22:00 Villanyoltás a középiskolásoknak
(szükség szerint ez az időpont 23. óráig kitolható,
pl.: filmnézés, futballmeccs, stb)

A középiskolásoknak 22:00-ig szükség esetén tanulási lehetőséget biztosítunk. A középiskolás tanulók kimenőkártyájuk kötelező felvételével 21:00-ig lehetnek távol a kollégiumból.

A belső élet megszervezésében jelentős szerepet tölt be a *diákönkormányzat*. A diákönkormányzat aktívan részt vesz az intézmény hagyományainak ápolásában, az ünnepekről való megemlékezések szervezésében, lebonyolításában, a kulturális és sportversenyek előkészítésében, korcsoportonkénti játékdélutánok és nyári táborok szervezésében.

A diákönkormányzat felépítése:

- a diákönkormányzat vezetője (nevelőtanár)
- kollégiumi munkaközösség vezetője (a kollégium vezetője)
- választott alsó tagozatosok (két tanuló)
- osztályfelelősök (osztályonként egy tanuló)

A diákönkormányzat feladata:

- havonkénti megbeszélés összehívása (aktuális események, közreműködés a rendezvényeken)
- az év folyamán meghatározott időben rendszeres, illetve rendkívüli esetekben (fegyelemsértés, közösség előtti dicséret, jutalmazás, rendkívüli feladatok) diákgyűlés összehívása
- a gyermekek kérésének, javaslatainak összegyűjtése, megbeszélése
- a naposok munkájának aktív segítése
- a tisztasági versenyek és egyéb feladatok értékelése
- a felelősségi rendszer működtetése

A diákönkormányzatnak kulcsszerepe van az egymást segítő, egymásért felelősséget vállaló közösség formálásában, a demokrácia tanulásában.

6.2. A kollégium kapcsolatrendszere

A kollégium nevelési feladatainak eredményes megoldása érdekében rendszeres kapcsolatot tart az *osztályfőnökkel és szaktanárokkal*, a *szülőkkel, szülői szervezetekkel* (munkaközösségekkel) a *kapcsolódó iskolákkal, társintézményekkel*, a szociálisan hátrányos helyzetű tanuló, valamint a veszélyeztetett gyermek esetében a *Gyermekjóléti Szolgálattal a település intézményeivel, civilszervezeteivel, a helyi kisebbségi önkormányzattal*. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában a kollégium nyitott és kezdeményező.

- Az osztályfőnökkel, szaktanárral való együttműködés formái

- A nevelőtanár az osztályfőnökök tanmenetei alapján a tantervi követelmények ismeretében dolgozza ki a délutáni tanulmányi munka követelményrendszerét.
- A gyermek előmeneteléről, fejlődéséről az osztályfőnökkel együttműködve – szülői értekezleteken, fogadóórákon, nyílt napokon, családlátogatáson – ad tájékoztatást.
- A nevelőtanár napi munkájához elengedhetetlen a rendszeres hospitálás, kölcsönös óralátogatás.
- A gyermekek munkájának ösztönzésére együtt dolgoznak ki motiváló értékelési rendszereket.

a.) *értékelési módok*: buzdítás, biztatás, mosoly, dicséret pár szóval, kisebbeknél egy-egy simogatás. Név szerinti dicséret csoport előtt.

Valamilyen kedvelt tevékenység, megbízatás adása, tárgyi jutalom (piros pont, csillag, matrica stb.) Az értékelési koncepció célja, hogy az értékelés ne minősítsen, hanem fejlődési állapotról számoljon be. Számba tudja venni, hogy a tanuló az előző szintjéhez, önmagához mérten mennyit fejlődött.

Az értékelés a tanítási-tanulási folyamat minden mozzanatára kihat. A pedagógusok értékelő magatartásának és a tanulók önértékelésének jellemzője a pozitívumokra való támaszkodás, az elért eredmények, sikerek megerősítése.

b.) *jutalmazási formák*: szóbeli, írásos dicséret, könyv, oklevél, emlékjelvény. Az egész évben kiemelkedő munkát végző tanulók (példamutató magatartásért, szorgalmas munkavégzésért, jó tanulmányi- és szakköri munkáért) jutalmukat a tanévzáró ünnepélyen az iskola közössége előtt nyilvánosan vehetik át.

„Aranyseprű díj” a tisztasági verseny győztes hálója részére.

▪ Együttműködés a szülői házzal

- Tanév elején szülői értekezletet tartunk, ahol tájékoztatást adunk a kollégium éves feladatairól, a beköltözéssel kapcsolatos teendőkről. Ismertetjük a Házirendet.
- Megpróbáljuk bevonni a szülőket a közös nevelő munkába (egységes nevelési elvek fontossága, szülők megsegítése: jel tanfolyam, szülői érzékenyítő, attitűd formáló tréning).

- Ösztönözzük a szülőket a családi nyitottságra, törekszünk a család bevonására a hagyományőrző programjainkba (farsang, adventi játszóház, családi hétvége).
- Kapcsolat a társintézményekkel, többségi iskolákkal
 - Állandó résztvevői és sikeres szereplői vagyunk a hallássérült intézmények közötti sportrendezvényeknek.(asztalitenisz, röplabda, foci, úszás, atlétika)
A kollégium biztosítja a felkészüléshez a helyszínt, illetve a kíséretet a versenyekre!
 - Rendszeresen bekapcsolódunk a városi iskolák sportrendezvényeibe is (pl. mikulás napi sportdélután).
 - A városi kollégiumokkal együttműködve közös sportversenyek szervezése.
 - Az Arany János Tehetséggondozó Programban részt vevő kaposvári középiskolások évente néhány alkalommal interaktív előadásokat és önismereti foglalkozásokat tartanak bentlakó tanulóink számára.
 - A Kaposvári Egyetem hallgatói mesékkal, báb előadásokkal, játékos ügyességi versenyekkel színesítik bentlakó tanulóink estéit.
- Gyermek- és ifjúság védelemmel összefüggő tevékenységek
A kollégiumban lakó gyermekek nagy százaléka rossz anyagi és szociális körülmények között, hátrányos helyzetben él. Célunk olyan nevelési légkör megteremtése, mely lehetővé teszi a veszélyeztetett, vagy hátrányos helyzetű gyermekek életminőségének javítását, képességeik kibontakozását.

A gyermekvédelem feladatai

- a gyermekek fejlődését veszélyeztető okok és káros hatások megelőzése, feltárása, a kulturális hátrányok ellensúlyozása.
- felfigyelés a gyermek átmeneti, vagy gyakori negatív irányú változásaira testi – lelki vonatkozásban. (ezek lehetnek: állandó rossz kedv, elhanyagoltság, befelé fordulás, agresszió, tanulás romlás, pszichés zavarok, hazautazáskor csavargásstb.) Eszközeink a hátrányok leküzdéséhez a nagyobb odafigyelés, a gyermekkel való egyéni bánásmód, a törődés, egyéni beszélgetések, a felzárkóztató foglalkoztatások, korrepetálás, tehetséggondozás.

- folyamatos ellenőrzés és nyomon követés a gyermekek ellátása (ruházat, tisztasági felszerelés, tanszer) otthoni életmódja, baráti köre, szórakozása tekintetében.
- aktív szerepvállalás abban, hogy a rászoruló családok anyagi helyzetüktől függően kérelmükre étkezési támogatásban részesüljenek.
- tájékoztatjuk a szülőket a segítő szolgáltatások lehetőségeiről, (családgondozás, segélyek), ismertetjük az iskolán belüli segítő szolgáltatásokat („Teljes Értékű Életért” Alapítvány)

Az osztályfőnökök, nevelőtanárok és gyermekfelügyelők folyamatosan figyelemmel tudják kísérni a nehézséggel küzdő gyermeket. A veszélyeztetett gyermekkel kapcsolatos minden változásról tájékoztatják a gyermek- és ifjúságvédelmi felelőst, aki ha szükséges, jelzéssel él a Gyermekjóléti Szolgálat felé.

6.3. A kollégium eredményessége

A kollégiumi nevelés a szülővel, az óvodával és az iskolával együttműködve hozzájárul ahhoz, hogy

- a nevelési folyamat végére a gyermek minél teljesebb mértékben sajátítsa el a társadalomba való beilleszkedéshez, az *önálló életvitelhez szükséges alapvető ismereteket*, képességeket, értékeket.
- követni tudja az alapvető erkölcsi normákat
- képes legyen az egészséges és kulturált életmód kialakítására
- reális társadalomképe alakuljon ki
- fejlődjön önértékelő képessége
- képessé váljon az együttműködésre, az emberi kapcsolatok kialakítására, megtartására
- ismerje nemzetünk kulturális, történelmi hagyományait
- rendelkezzen az érdekeinek érvényesítéséhez szükséges képességekkel

Az eredményesség értékelésekor figyelembe kell venni, hogy a nevelési folyamat milyen kiindulási állapotból, milyen kezdeti feltételek mellett fejtette ki hatását.

Melléklet

1. sz. táblázat

Témakör	Tartalmak, tevékenységek	Kollégiumi csoportok(7 cs.) 1-8 évfolyam/ óraszám	
		k1-k2-k3-k4 (1. osztálytól 4. osztályig)	k5-k6-k7 (5.osztálytól – 8. osztályig)
A tanulás tanulása	Tanulást segítő foglalkozások: felzárkóztatás, tehetséggondozás. (tanulási módszerek, ismeretszerzés, könyvtár nyújtotta lehetőségek)	4 óra	4 óra
Erkölcsei nevelés	Jó szokások kialakítása, az együttélés szabályai. Klub foglalkozások Szerepgyakorlatok	3 óra	2 óra
Nemzeti öntudat, hazafias nevelés	Nemzeti ünnepeink, népi kultúránk értékeinek elmélyítése a szükséges akadálymentesítéssel. Néptánc szakkör Kézműves szakkör	1 óra	1 óra
Állampolgárságra, demokráciára nevelés	Tevékeny részvétel a diákönkormányzat munkájában. Hagyományaink ápolása	1 óra	1 óra
Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése	Értelmi képességeink, érzelmeink, indulataink, belső mozgó erőink. Ön ismeret fejlesztő játékok Konfliktuskezelő játékok Beszélgető kör	1 óra	1 óra
A családi életre nevelés	A családi élet színtere a családi otthon. Munkamegosztás a családban. Szerep- és szituációs játékok Párkapcsolatok jelentősége (ÁNTSZ bevonása) Életmód- életvitel szakkör	2 óra	3 óra
Testi és lelki egészségre nevelés	Egészséges életmód és életvitel. A sport hatása a lelki egyensúly	4 óra	3 óra

	megerősítésében. Sportszakkörök (kosárlabda, futball, asztalitenisz) Népi játékok tanulása Egészsnap szervezése (ÁNTSZ bevonása)		
Felelősségvállalás másokért, önkéntesség	Önkéntes feladatvállalás a kollégiumban. Tisztségviselők rendszerének kiépítése, működtetése. Folyamatos ellenőrzés, értékelés.	1 óra	1 óra
Fenntarthatóság, környezettudatosság	Közvetlen környezetünk alakítása, védelme. Az osztály, udvar, pálya, hálók rendbetétele. Környezetvédelmi napok szervezése (víz napja, föld napja, madarak fák napja) Természetfilmek megtekintése.	2 óra	2 óra
Pályaorientáció	Ismerkedés a különböző szakmákkal. Üzemlátogatások, pályaválasztási tanácsadás. Önismereti, személyiségfejlesztő játékok.	1 óra	2 óra
Gazdasági és pénzügyi nevelés	Az életkornak megfelelő gazdasági ismeretek nyújtása. A zsebpénz felhasználása Szerepjáték (vásárlási szokásaink) Banki műveletek gyakoroltatása (csekk kitöltése, pénzáttétel stb...) Társasjátékok (Gazdálkodj okosan!)	1 óra	1 óra
Média tudatosságra nevelés	A számítógép és az online média hatékony felhasználási lehetőségei. Közösségi oldalak veszélyei, játékfüggőség Internetes ismeretterjesztő oldalak használatának gyakoroltatása IKT-s eszközök helyes használata	1 óra	1 óra
		22 óra	22 óra

Utazó gyógypedagógiai, utazó konduktív pedagógiai intézményegység

Mottó:

*Annyi legyen a normál nevelés, amennyi lehetséges,
és annyi legyen a speciális, amennyi szükséges.*

Küldetésnyilatkozat:

Azt akarjuk, amit a szülő: a gyermek boldogulásának esélyét megteremteni. A sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló, fiatal életútjának segítségével hozzájárulunk a befogadó társadalmi környezet megteremtéséhez.

1. Alapelvek

- Alkalmazkodunk a család szokásaihoz, értékeihez, hagyományaihoz.
- A szülő-gyógypedagógus, szülő-konduktor kapcsolat intenzív része a munkánknak.
- A szülőket pontosan, objektívan, korrekten és széleskörűen tájékoztatjuk.
- Terjesztjük a befogadó szemléletet.
- Toleranciára, empátiára, együttműködésre való törekvés vezeti munkánkat.
- Nyitottak vagyunk a legkorszerűbb technikai eszközök, módszerek megismerésére és alkalmazására.

2. Cél

A sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók, fiatalok segítése abban, hogy beilleszkedjenek a befogadó óvoda, iskola mindennapjaiba. Minél korábban megtanuljanak tanulni, dolgozni és élni abban a közegben, amelyben felnőtt korukban is fognak.

3. Ellátás megszervezése

Ellátási terület: az intézmény Alapdokumentumában foglaltak szerint.

Ellátunk hallássérült, látássérült, mozgássérült, beszéd fogyatékos, tanulási zavarral küzdő és tanulásban akadályozott gyermekeket, tanulókat, fiatalokat.

A gyermekek ellátásának megszervezése a szakértői vélemény szerint történik, az intézmény humán erőforrásainak, tárgyi feltételeinek és a fenntartó által biztosított feltételek figyelembe vételével.

A befogadó intézmény a gyermek, tanuló, fiatal ellátását írásos dokumentumban az intézménytől igényli.

A szakellátásban dolgozó kollégák sokoldalú képzettsége, valamint a különböző szakterületeket képviselő, intézményünkben dolgozó szakemberek bevonásának lehetősége biztosítja a team-munka hatékonyabbá tételét, esetenként szupervízió alkalmazását, melyben szükség szerint külső szakemberek is bekapcsolódhatnak.

Az ellátás dokumentációja: ellátás igénylésének dokumentuma, egyéni fejlesztési terv, egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs ellátás egyéni fejlődési lap, egyéni átvezetési terv, haladási napló, gyógypedagógiai/konduktív pedagógiai vélemények, a gyermek portfóliója.

3.1. Személyi feltételek

Az utazó gyógypedagógiai és utazó konduktív pedagógiai intézményegységben dolgozó kollégák szakképesítése lefedi a gyógypedagógiai és konduktív nevelés/fejlesztés valamennyi területét.

Az integrációt segítő utazó gyógypedagógusok széleskörű szakmai ismeretekkel rendelkeznek.

3.2. Tárgyi feltételek

Az intézmény széleskörű szakmai ellátásának megfelelően jól felszerelt fejlesztőhelyiségekkel és eszközparkkal rendelkezik. A terápiás helyiségek – logopédiai-, látás-, hallás-ritmus-, konduktív fejlesztés – alkalmasak kisebb létszámú csoportok befogadására is, akár képzés, akár óralátogatás céljából.

A gyermek, tanuló, fiatal befogadó intézményében eltérő felszereltségű fejlesztő helyiségek állnak rendelkezésre.

A fejlesztéshez szükséges eszközöket intézményünk eszközparkja biztosítja.

3 (Kaposvár) +2 (Marcali) személygépkocsi áll rendelkezésre az utazáshoz.

4. Integráltan nevelt, oktatott gyermekek, tanulók, fiatalok speciális pedagógiai megsegítése

4.1. A gyermek, tanuló, fiatal fejlesztése

Az integrált nevelésben-oktatásban részt vevő gyermekek, tanulók, fiatalok speciális pedagógiai megsegítése, ambuláns keretek közt, az intézményünkben, illetve a gyermek befogadó intézményében történhet.

Cél:

A gyermek, tanuló, fiatal meglévő képességeinek és készségeinek kihasználásával, erősségeire támaszkodva, a képességek fejlesztése.

A fejlesztés formái:

- egyéni
- csoportos

A gyógypedagógus feladata:

- Ellátja a gyermek speciális fejlesztését.
- Egyéni fejlesztési tervet készít.
- Figyelemmel kíséri a törvényben előírt feltételek teljesítését.
- Nyomon követi a gyermek fejlődését (pl. videófelvevételek, hangfelvevételek, fényképek készítésével).
- Gondozza a gyermek portfólióját.
- Vezeti a gyermek, tanuló, fiatal egyéni átvezetési tervét.
- Szükség esetén egyéni eszközhasználati tervet készít.

4.3. A szülő felkészítése

Cél: A szülő ismerje meg gyermeke fejlesztése érdekében a rá háruló feladatokat és életperspektívákat.

A felkészítés formái:

- Személyes beszélgetések, tanácsadás
- Sorstársszülőkkel való kapcsolat
- Együttműködés kezdeményezése szülői szervezetekkel

- Videóelemzés
- Részvétel az egyéni fejlesztési foglalkozásokon
- Intenzív családi fejlesztés
- Fecsketábor
- Együtt lépünk tovább

A gyógypedagógus feladatai:

- Kapcsolatok kialakítása
- Együttműködés szervezése, koordinálása
- Programok szervezése
- Tájékoztatás

Cél: a befogadó óvoda, iskola fogadókészségének kialakítása, a tantestület tagjainak felkészítése a gyermek, tanuló, fiatal speciális szükségleteinek elfogadására.

A szakmai támogatás formái:

- Érzékenyítés
- Két irányú aktív hospitálás (tanórán, rehabilitációs foglalkozáson, konduktív foglalkozáson)
- Konzultáció, tanácsadás
- Fecsketábor
- Bemutató óra
- Közös vezetett tanórák tartása
- Együtt lépünk tovább

Feladat:

- Az utazó gyógypedagógus, mint tanár-asszisztens jelenléte a tanítási órákon
- Aktív hospitálások után megbeszélés, tanácsadás a gyermek pedagógusának
- Érzékenyítő gyakorlatok szervezése, tartása

- tapasztalatcsere biztosítása A többségi óvoda, iskola pedagógusainak beszámolója, az integrációs tapasztalatokról,
- Módszertani kérdések feldolgozása
- Oktatási dokumentumok elkészítésében való segítségnyújtás
- Az alkalmazott technikai eszközök bemutatása
- Az önálló tanulást segítő szoftverek ismertetése, módszertani bemutatása

4.5. A befogadó óvodák, iskolák tanulóinak felkészítése

Cél: Az empátiás készség kialakítása, fejlesztése.

A felkészítés formái:

- Érzékenyítés

5. A gyógypedagógus/konduktor feladatai:

- A gyermekek életkori sajátosságainak figyelembe vételével történő tájékoztatás, beszélgetés
- Bemutató, demonstrálás
- Technikai eszközök bemutatása, lehetőség szerint kipróbálása
- Ability park szervezése befogadó intézmények programjához igazítva

6. A sajátos nevelési igényű gyermekek mérésének, értékelésének formái, időpontjai

Feladatok:

- Tanév elején a fejlesztési cél kitűzése, a cél elérését segítő feladatok megbeszélése, felosztása a többségi pedagógussal és a szülővel közösen.
- A gyógypedagógus egyéni fejlesztési tervet készít, ha szükséges, a befogadó intézmény pedagógusának is segít a tantárgyi egyéni fejlesztési terv elkészítésében, mely alapja lesz az értékelésnek.
- Tanév végén szóbeli értékelés a befogadó intézmény vezetőjével, befogadó pedagógussal, utazó szakemberrel és a szülővel közösen.

- Tanév végén írásos vélemény készítése a gyermek fejlődéséről.
- A mérés az adott szakterület specifikumainak megfelelően történik:

Hallássérült tanulók: szókinccsfelmérés, szövegértés felmérése a tanév utolsó negyedében. Hallási képesség mérése (Difer)

Látássérült tanulók: pedagógiai látásvizsgálat negyedévente

Mozgássérült tanulók: a konduktív pedagógia esetében az értékelés alapja az operatív megfigyelés

Beszéd fogyatékos tanulók: artikulációvizsgálat, szókinccsfelmérés, olvasásfelméres, írásfelméres, szövegértés felmérése a tanév utolsó negyedében

Tanulási zavarral küzdő tanulók: szókinccs, olvasás, írás, szövegértés, matematikai készségek, képességek felmérése

7. Szakmai együttműködés

Cél: Különböző szakterületek közötti, illetve az azonos szakon, de eltérő helyen dolgozó gyógypedagógusok összefogása, koordinálása.

Feladatok:

- Partnerek azonosítása, partnerlista készítése
- Intézmények közötti munkaközösség működtetése
- Továbbképzés, tapasztalatcsere, hospitálások megszervezése
- Oktatási segédanyagok gyűjtése, megosztása
- Esetmegbeszélés
- Szakmai egyesületekben való jelenlét

8. Az utazótanári ellátás hatékonyságának növelését segítő szolgáltatásaink

- Pedoaudiológiai ellátás
- Fecsketábor
- Együtt lépünk

- Érzékenyítés
- Egyéni átvezetés
- Egyéni rehabilitáció
- CI-állítás
- Aktív hospitálás
- Intenzív családi fejlesztés
- Eszközkölcsönző
- Szülőklub

Mellékletek

1. Intézményi elvárások a pedagógus kompetenciák alapján – Iskola Kaposvár

Kompetenciák	Intézményi elvárások
1. Szakmai feladatok, szaktudományos, szaktárgyi, tantervi tudás	Alkalmazott módszereket, eljárásokat a tanulók sérülés specifikus – hallássérült, beszéd fogyatékos, tanulásban akadályozott – egyéni szükségleteihez választja, melyet változatos technikákkal ötvöz.
2. Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók	Tanmeneteit, fejlesztési terveit – meghatározott – szempontok szerint folyamatosan készíti, reflexiókkal kiegészítve. A tanulás tervezésében, szervezésében, irányításában tevékenységközpontú tanítási gyakorlatot valósít meg. Ismereteket, készségeket, attitűdöket kölcsönhatásban fejleszti.
3. A tanulás támogatása	Az alsó és felső tagozaton – hallássérült / logopédiai – megalapozza a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciákat, képesség együtteseket és tudástartalmakat.
4. A tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló többi gyermekkel, tanulóval együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség	Az értelmi képességek ill. az önálló ismeretszerzéshez szükséges képességek kialakítását, fejlesztését a tanulók sérülés specifikus – hallássérült, beszéd fogyatékos, tanulásban akadályozott – igazítja. Továbbá gondot fordít a társas kapcsolatokra, együttműködési készség kialakítására, szociális hátrányok enyhítésére.
5. A tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-	Aktív részese olyan nevelőkollektíva kialakításának, megtartásának, mely egységes nevelői eljárásaival és összehangolt követeléseivel az

kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység, osztályfőnöki tevékenység	egyes osztályokat vezeti, és tevékenységüket koordinálni tudja. Szorgalmazza a különböző fogyatékkal - hallássérült, beszéd fogyatékos – élő gyermekek közös programokon való részvételét, ezáltal segítve egymás elfogadását, a közösségbe való beilleszkedését.
6. Pedagógiai folyamatok és a tanulók személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése	A pedagógus nevelési – oktatási folyamatát áthatja a folyamatos pozitív megerősítés, a tanulás hatékonyságát erősítő fejlesztő értékelés. Értékelésének alapja a helyi tanterv minimum követelményeihez viszonyított teljesítmény, az egyéni fejlesztési terv figyelembe vételével.
7. Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás	Kommunikációja – szakmailag megalapozott - igazodik a hallássérült, beszéd fogyatékos tanulók személyiségéhez, beszédállapotához, egyéni adottságaihoz, képességeihez. A gyermekek speciális igényei miatt és fejlesztésük érdekében, az intézményi sajátosságoknak megfelelően, folyamatos szakmai kapcsolatot tart kollégáival, külső – belső szakmai szervezetekkel valamint a szülőkkel, IKT adta lehetőségek minél szélesebb körű felhasználásával.
8. Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért	Önképzés során folyamatosan kutatja, felhasználja az új módszereket, azokat konstruktívan beépíti a tanítási, fejlesztési óráiba, foglalkozásaiba. Intézményi és külsős továbbképzéseken, műhelymunkákon, szakmai konferenciákon részt vesz.

2. Intézményi elvárások a pedagógus kompetenciák alapján – Logopédusok

Kompetenciák	Intézményi elvárások
1. Szakmai feladatok, szaktudományos, szaktárgyi, tantervi tudás	Feladatait a logopédia terén szerzett magas szintű elméleti képzettség, szakmódszertani és gyakorlati jártasság birtokában végzi. A kompetencia határok betartásával logopédiai diagnosztikai vizsgálatokat végez, amelyeknek eredményeit fejlesztő munkája kiinduló pontjának tekinti. Alkalmazott módszereit minden esetben a gyermek/tanuló szükségleteinek, az adott kórképnek megfelelően, választja meg. A gyermek/tanuló eredményesebb fejlesztésének érdekében végzett fejlesztő, illetve terápiás feladatainak megvalósítása mellett tanácsadói feladatokat lát el részint a család, részint a pedagógus kollégák felé. Adminisztrációs feladatait napi rendszerességgel végzi.
2. Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók	Az általa végzett vizsgálatok, felmérések eredményeire támaszkodva egyéni fejlesztési terveket készít, melyeket a folyamat diagnózis birtokában szükség szerint, módszertani tudatossággal módosít. Terápiás, fejlesztő munkáját hosszú és rövid távra egyaránt részletesen megtervezi: tanmeneteket, tematikus terveket, óravázlatokat készít. Terveinek megvalósítása során a fejlődés ütemével, irányával, eredményeivel kapcsolatosan folyamatosan reflektál, képes a folyamat

	rugalmas változtatására. Tervező munkája során az egyes kórképekhez kapcsolódóan alternatívákat keres az alkalmazható módszerek megválasztásához. Tervező munkájának középpontjában minden esetben a gyermek/tanuló individuális szükségletei állnak.
3. A tanulás támogatása	A gyermekek/tanulók alapos ismeretében végzi tevékenységét, melynek során alkalmazható tudás (készségek, képességek) kialakítására törekszik. A gyermek/tanuló fejlődését folyamatosan értékeli olyan módon, hogy az fejlesztő értékelésként, egyben motiváló hatással is bírjon a további haladás érdekében.
4. A tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló többi gyermekkel, tanulóval együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség	A fejlesztési folyamatot a személyiségfejlesztés részének tekinti, ezért az általános pedagógiai célrendszert és az egyéni szükségletekhez igazodó fejlesztési célokat egységben kezeli. Csoportos foglalkozás esetén is figyel az egyéni szükségletekre és az egyéni igényeknek megfelelő stratégiák alkalmazására, valamint az egyéni teljesítmény értékelésére- elősegítve a reális énkép kialakulását.
5. A tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység, osztályfőnöki tevékenység	Csoportos foglalkozásokon változatos munkaformákat alkalmaz, elősegítve az eltérő szociokulturális háttérű, valamint eltérő képességű gyermekek/tanulók együttműködését. A csoportos foglalkozások során tanítványait egymás kölcsönös elfogadására neveli.
6. Pedagógiai folyamatok és a tanulók személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése	Módszereit a gyermek/tanuló egyéni szükségleteinek megfelelően választja meg. Módszereit a folyamatos ellenőrzés és értékelés mellett szükség esetén rugalmasan módosítja.

	Értékeléseivel, visszajelzéseivel támogatja, motiválja, bátorítja tanítványait. Tanítványait folyamatosan neveli arra, hogy saját tevékenységeiket értékelni tudják. A gyermekek/tanulók önértékelésére folyamatosan, tényszerűen reflektál.
7. Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás	Szakmai szervezetek, valamint a logopédusok szakmai munkaközösségének aktív tagjaként törekszik a folyamatos tudásmegosztásra. Az intézményen belüli, illetve intézmények közötti szakmaközi fórumokon való részvételt (műhelymunkák, előadások, képzések) a kölcsönös tudásmegosztás színterének tekinti, melyek során szélesíti szakmai látókörét, megosztja szakmai tapasztalatait. A gyermeke/tanulók érdekében képes team munkában dolgozni, a kompetencia határok áthágása nélkül. A szülőket folyamatosan tájékoztatja gyermekük fejlődéséről.
8. Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért	Tisztában van szakmai felkészültségével, személyiségének sajátosságaival, és képes alkalmazkodni a szerepelvárásokhoz. Kötelességének, szakmai fejlődése nélkülözhetetlen velejárójának tekinti a folyamatos önképzést. Továbbképzések, konferenciák látogatása során folyamatosan képezi magát. Folyamatosan bővíti szakirodalmi ismereteit a nyelvfejlődési zavarral, illetve részképesség zavarral küzdő gyermekek fejlesztése terén. Folyamatosan bővíti ismereteit a gyógypedagógia és a határtudományok legújabb eredményeivel kapcsolatban.

	Saját pedagógiai gyakorlatát folyamatosan elemzi és fejleszti. Tudatosan fejleszti pedagógiai kommunikációját. Az adódó lehetőségeket kihasználva részt vesz intézményi innovációkban, pályázatokban, esetleges kutatásokban.
--	--

3. Intézményi elvárások a pedagógus kompetenciák alapján – Marcali Tagintézmény

Kompetenciák	Intézményi elvárások
1. Szakmai feladatok, szaktudományos, szaktárgyi, tantervi tudás	• A helyi tantervbe beépített kompetenciás modulokat a saját csoportjára adaptálva valósítja meg. • Változatos munkaformákat, módszereket alkalmaz. Ismer különböző tanulásszervezési technikákat, és a tanulók képességeihez mérten eredményesen alkalmazza azokat. • Sokféle tanulást segítő eszközt, taneszközt használ, készít. • Felméri a tanulók értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi állapotát. Hatékony tanulómegismerési technikákat alkalmaz. • A mindennapi gyakorlatban eléri tanítványainál, hogy életkoruknak megfelelő szinten az online információkat használni tudják a tanulásban, ismeretszerzésben. Életkornak megfelelő szinten, a lehetőségekhez és tantárgyi adottságokhoz mérten kialakítja az online információk befogadásának, feldolgozásának, továbbadásának kritikus, etikus módját. • Folyamatos önképzéssel meglévő ismereteit bővíti, a korszerű módszerek megismerésére és alkalmazására nyitott, folyamatosan követi a szakmai és tartalmi szabályozók változásait. • Igénye van az önfejlesztésre. Részt vesz intézményi innovációban.

2. Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók	• Egyéni, az adott csoporthoz igazodó tanmenetet készít, melyet a tanév során szükség szerint módosít. • Tanóráin használja a digitális és online eszközöket. • Kihhasználja a tantárgyak közötti kapcsolódási pontokat. • Differenciált feladatokkal támogatja a lemaradók felzárkóztatását. • Többféle módszertani megoldásban gondolkodik, melyeket a tanulók egyéni képességeihez igazít • Tervezett pedagógiai módszerei támogatják, illetve igyekszik kihasználni a szociális tanulásban rejlő lehetőségeket.
3. A tanulás támogatása	• A tanórák tervezésénél figyelembe veszi a tantárgyak közötti koncentrációt, az egyéni fejlesztési terveket. • Ismeri és alkalmazza a differenciált nevelés, oktatás jellemzőit. • Olyan délutáni programot tervez és tart, amely elősegíti a tanulók felzárkóztatását, képességeik, készségeik fejlesztését. • IKT eszközök használatára buzdítja tanulóit a hatékonyabb ismeretsajátítás érdekében.
4. A tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló többi gyermekkel, tanulóval együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség	• A tanulók egymás és önmaguk munkáját értékelik, véleményt formálnak, javaslatot tesznek. • A kommunikációs és szocializációs képességeket folyamatosan fejleszti a mese, a dráma, a játék eszközrendszerével. • Keretjátékot és a Lépésről-lépésre program elemeit alkalmazza. • Az egyéni tanmenet készítésénél figyelembe veszi saját csoportja és az egyéni sajátosságokat is.
5. A tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység, osztályfőnöki tevékenység	• Az iskolai, osztálytermi konfliktusok megelőzésére törekszik, például megbeszélések szervezésével, közös szabályok megfogalmazásával, következetes és kiszámítható értékeléssel. • Tudatosan választja meg, használja fel a közösségfejlesztésre alkalmas lehetőségeket (keretjáték, munkaforma, projekt, rendezvény, programvállalás, kirándulás, módszer)

	• Segíti a diákönkormányzat munkáját.
6. Pedagógiai folyamatok és a tanulók személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése	• Tanulóit bevonja a magatartás és szorgalom értékelésébe, törekszik a helyes önértékelés kialakítására (közös óra) • Részt vesz az Egyéni fejlesztési terv készítésében, annak korrigálásában. • Részt vesz tanév végén a pedagógiai jellemzések elkészítésében.
7. Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás	• Használja az infokommunikációs eszközöket és a különböző online csatornákat. • Együttműködik pedagógustársaival különböző pedagógiai és tanulásszervezési eljárások (pl. projektoktatás, témanap, ünnepség, kirándulás) megvalósításában. • A tanuláshoz megfelelő hatékony és nyugodt kommunikációs teret, feltételeket alakít ki. • Kérdezéstechnikája alkalmazkodik a partnerek fejlettségi szintjéhez, képességéhez. • Tudatosan támogatja a diákok egyéni és egymás közötti kommunikációjának fejlődését.
8. Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért	• Ismeri saját szakmai felkészültségét, személyiségének sajátosságait, és képes alkalmazkodni a szerepelvárásokhoz. • Folyamatosan fejleszti pedagógiai kommunikációját. • A különböző szakmai fórumokon megszerzett korszerű tudást, új módszereket beépíti a mindennapi gyakorlatába. • Rendszeresen tájékozódik a digitális tananyagokról, eszközökről, az oktatástámogató digitális technológia legújabb eredményeiről, konstruktívan szemléli felhasználhatóságukat. • Élő szakmai kapcsolatrendszert alakít ki az intézményen kívül is. • Aktív résztvevője az online megvalósuló szakmai együttműködéseknek.

--	--

4. Intézményi elvárások a pedagógus kompetenciák alapján – Óvodapedagógusok

Kompetenciák	Intézményi elvárások
1. Szakmai feladatok, szaktudományos, szaktárgyi, tantervi tudás, pedagógiai módszertani felkészültség	Alapos elméleti és módszertani felkészültséggel rendelkezik a 3 - 7-8 éves SNI (hallássérült és beszéd fogyatékos) gyermekek fejlesztését illetően. Az alkalmazott módszereket és eljárásokat a gyermekek sérülésspecifikus egyéni szükségleteihez igazodva választja meg.
2. Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók	Az óvodapedagógus éves tervet/heti tervet készít. Ennek birtokában tervezi meg a gyermekek speciális, egyéni igényeihez igazodó fejlesztés munkáját. Tervezése során figyelembe veszi a pedagógiai folyamat minden lényeges tényezőjét, a gyermekcsoport életkori sajátosságait, a gyermekek sajátos nevelési igényét, érdeklődését, előzetes tapasztalatait, képességeit és a környezeti feltételeket.
3. Az ismeretszerzés, a tanulás támogatása	Az óvodás gyermekek képességeinek fejlesztését, tapasztalatainak bővítését az egész napot átszövő, sokoldalú, változatos tevékenységformák, széleskörű tapasztalatszerzés biztosításával, élménynyújtással éri el, kiemelt jelentőséggel az egyéni bánásmód alkalmazásával. Az érdeklődés és a figyelem felkeltését illetve fenntartását változatos szemléltető eszközök használatával éri el.
4. A gyermek személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló többi gyermekkel, tanulóval együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség	Elősegíti az óvodás korú gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését, figyelembe véve sajátos nevelési igényüket. Olyan nevelési környezetet alakít ki, melyben a nevelési programban foglaltak és a gyermekek egyéni szükségletei összhangba kerülnek, természetessé válik a társas együttműködés, az életkori sajátosságokra és az egyéni szükségletekre alapozott komplex személyiségfejlesztés.
5. A gyermekcsoportok, közösségek alakulásának segítése,	Olyan nevelési, fejlesztési feladatok, tevékenységek kialakítására

fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység, csoportirányító tevékenység	törekszik, melyek biztosítják a gyermek harmonikus személyiségfejlődését, a közösségi életre történő felkészítését. Alakítja az együttműködés képességét: gyermek-gyermek, gyermek-felnőtt viszonylatban, melyben kiemelt szerepet kap a játék. Az óvodapedagógus munkája során törekszik a hátránykompenzációra, az esélyegyenlőség biztosítására azonos feltételrendszer kialakításával. Törekszik olyan helyzetek kialakítására, melyben minden gyermek – képességeitől függetlenül – értékesnek érezheti magát. A részképesség-zavarral küzdő gyermekek számára olyan tapasztalati lehetőségeket biztosít, ahol átélhetik az egyén és a közösség sikereit. A pedagógus a gyermek képességeinek ismeretében tudatosan tervez és szervez ilyen helyzeteket.
6. Pedagógiai folyamatok és a gyermekek személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése	A mindennapi tevékenységek során, valamint az ismeretátadás folyamatában a gyermek egyéni fejlettségéhez, képességeihez igazodó eszközöket és módszereket alkalmaz, folyamatos visszacsatolásra törekszik, kiemelt jelentőséggel a pozitív megerősítésre. Értékelései egyértelműek, világosak, minden esetben támogató, építő jellegűek.
7. Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás	Kommunikációját minden partnerrel a kölcsönös megbecsülés, együttműködésre való törekvés, más véleményének a tiszteletben tartása jellemzi. Nyitott a visszajelzésekre, ezeket önkritikusan elemzi, értékeli, és felhasználja őket szakmai fejlődése érdekében. A nevelési programban megfogalmazott nevelési célok elérése és a tervezett feladatok megvalósítása érdekében együttműködik a kollégákkal. Törekszik az óvodás korú gyermekek életkorához és sajátos nevelési igényükből fakadó hátrányaikhoz igazodó nyelvhasználatra.
8. Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért	Munkájában precíz, megbízható, nyitott az új ismeretek befogadására. Önképzéssel továbbképzéseken való részvétellel, szakirodalmi tájékozottságával mélyíti, gyarapítja szakmai tudását, ismereteit, megfelelve a korszerű kompetenciáknak, különös tekintettel a sajátos nevelési igényű, beszédfigyelmetlen és hallássérült gyermekek speciális

szükségeire.

5. Intézményi elvárások a pedagógus kompetenciák alapján – nevelőtanárok

Kompetencia	Intézményi elvárások
1. Szakmai feladatok, szaktudományos, szaktárgyi, tantervi tudás	Pedagógusaink a hagyományos és újszerű tanulásszervezési módszereket jól ötvözik a sajátos nevelési igényű tanulók (hallássérült, beszéd fogyatékos, mozgáskorlátozott) egyéni szükségleteivel, speciális gyógypedagógiai módszerekkel. Kiemelt módszerek, technikák, eszközök az eredményes fejlesztéshez: - tevékenységen alapuló ismeretszerzés - többcsatornás ismeretközlés - tanulási képességek fejlesztése Bármilyen módszer alkalmazásában fontos szempont a fokozatosság érvényesítése, a türelmes bánásmód, a személyre szabott figyelem az egyéni gyakoroltatás és az egyéni fejlődéshez igazodó haladási ütem biztosítása.
2. Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók	Tervezése során tanulóink fogyatékoságához mérten, érvényesíti a Kollégiumi nevelés országos alapprogramjának nevelési céljait, illetve a kollégium pedagógiai programjában megfogalmazott nevelési célokat és feladatokat. Saját dokumentumát-kollégiumi foglalkozási tervét–tematikus egységekre bontva, havi lebontásban készíti el. A foglalkozási tervben kiemelt négy terület lefedi a kollégiumi nevelés kiemelt feladatait, melyek egymásra épülnek a kollégiumi éves munkatervben tervezett feladatokkal. <u>Elvárás:</u> A tanítási-tanulási folyamat hatékonysága szempontjából fontos a folyamatos reflektálás (önreflexió), a pedagógiai tevékenység elemző készsége, melynek a saját dokumentumokban is meg kell jelennie.

Kompetencia	Intézményi elvárások
3. A tanulás támogatása	A pedagógus az iskolai követelmények teljesítésére való felkészítés, valamint a tanórán kívüli támogatást segítő foglalkozások során (korrepetálás, felzárkóztatás, tehetséggondozás) a céloknak megfelelő oktatási – nevelési stratégiákat valósít meg. Kulcsjellemzők: - változatos tanulásszervezési eljárások - a sérülésspecifikumnak megfelelő ingerkörnyezet biztosítása, nyugodt légkör, pozitív, elfogadó attitűd, fejlesztő értékelés alkalmazása - az „éppen szükséges, de még elégséges” segítségnyújtás elve - az önművelődés igényének kialakítása
4. A tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló többi gyermekkel, tanulóval együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség	A pedagógus oktató-nevelő munkája során törekedjen a társas kapcsolatok, az élményszerű, tevékenységen alapuló tanulás, az életszerűség lehetőségének megteremtésére, az ehhez szükséges kompetenciáinak, módszertani ismereteinek folyamatos bővítése. Kulcsjellemzők: - személyre szabott nevelési eljárások, figyelembe véve a gyermek életkorát, pszichés sajátosságait, beállítódását és a fogyatékoság típusát - egyéni bánásmód - pozitív közösségi szokások, minták közvetítése, szociális készségek fejlesztése - szociális és kulturális hátrányok csökkentése – jó szokásrendszerek kialakítása, kultúra közvetítése
5. A tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi – kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység, osztályfőnöki	A pedagógus hangsúlyt helyez a pozitív közösségi szokások és minták közvetítésére, a szociális készségek (empátia, tolerancia, konfliktuskezelés) fejlesztésére. Segíti a közösségi együttélés

Kompetencia	Intézményi elvárások
tevékenység	szabályainak elsajátítását (napirend, házirend) az intézmény és a kollégium hagyományainak ápolását. Befogadó, pozitív élményeket biztosító szocializációs környezet kialakításával, a gyermek személyiségének, önbizalmának, felelősségvállalásának, közösségi szellemiségének megalapozását segíti elő. Módszerek, eszközök, produktumok - szociális, életviteli és környezeti kompetencia beépítése szakköri tevékenységbe - csoportok közötti együttműködés, közös programok társintézményekkel
6. Pedagógiai folyamatok és a tanulók személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése	A nevelőtanár értékelési tevékenysége kiterjed a kollégium által kötelezően és szabadon választott foglalkozások valamennyi területére. - a pedagógus értékelése alapvetően pozitív, ösztönző, fejlesztő szándékú, visszajelzést ad a tanulónak az erősségeiről, rávilágít a fejlesztendő területekre - a tanulás támogatása érdekében törekszik a folyamatos verbális és nonverbális megerősítésére - visszajelzései támogatják a tanulók önértékelési képességeinek alakulását - SNI tanulók esetében döntő fontosságú a részfeladatok utáni azonnali megerősítés is, melynek érthetőnek, világosnak és egyértelműnek kell lennie - a gyermek munkájának ösztönzésére az osztályfőnökkel a szaktanárral együttműködve dolgoznak ki motiváló, értékelési rendszereket
7. Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás	A pedagógus kommunikációja igazodik a hallássérült és súlyos nyelvi zavarral küzdő tanulók beszédértéséhez, nyelvi szintjéhez. A

Kompetencia	Intézményi elvárások
	kollégiumi tevékenységi folyamatok során törekszik a „beszélő környezet” biztosítására, rugalmasan alkalmazza az egyéni differenciálást (megnyilvánulás késleltetése, véleménynyilvánítás ösztönzése, biztonságos légkör megteremtése, beszédkedv felkeltése) Nevelési feladatainak eredményes megoldása érdekében rendszeres kapcsolatot tart az intézmény vezetőivel, osztályfőnökökkel, szaktanárokkal, pedagógiai munkát segítőkkal, szülőkkel.
8. Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért	Törekszik a folyamatos megújulásra, szakmai továbbképzéseken, tanfolyamokon való részvételre próbálja a saját szakmai környezetében alkalmazni a tanultakat. <u>Elvárás:</u> Képes alkalmazkodni a pedagógus szerepkör változásaihoz, mely során folyamatosan elemzi, fejleszti pedagógiai gyakorlatát.

6. Intézményi elvárások a pedagógus kompetenciák alapján – Utazótanárok

Kompetenciák	Intézményi elvárások
1. Szakmai feladatok, szaktudományos, szaktárgyi, tantervi tudás	Alapos, átfogó, korszerű szaktudományos és a saját szakterületére (hallássérülés, látássérülés, mozgássérülés, tanulásban akadályozottság, logopédiai területek) vonatkozó tudással rendelkezik. A habilitációs, rehabilitációs fejlesztő/terápiás tevékenység és integrációs tevékenység során képes építeni a gyermek meglévő képességeire, készségeire, más forrásokból szerzett tudására. A rendelkezésére álló szakspecifikus és egyéb terápiás/fejlesztő eszközöket – a digitális anyagokat és eszközöket is – ismeri, kritikusan értékeli és megfelelően használja. Az adott sérülésnek, a gyermek életkorának, állapotának és helyzetének megfelelő, változatos módszereket, fejlesztő eszközöket alkalmaz.
2. Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók	A célok tudatosításából indul ki. A célok meghatározásához figyelembe veszi a gyermek állapotát, a szakmai kritériumokat, és a specifikus terápiás lehetőségeket. Munkáját éves szinten – a folyamatdiagnózis lehetőségével is számolva – tervezi. Komplex módon veszi figyelembe a pedagógiai folyamat minden lényeges elemét: a prevenció, terápiás tartalmát, a gyermek előzetes tudását, motiváltságát, életkori sajátosságait, az oktatási, illetve egyéni fejlesztési környezet lehetőségeit.

	A gyermek tevékenységét, a terápiás tevékenységet, a fejlődési folyamatot tartja szem előtt. Az egyéni szükségletekre épít, törekszik a gyermek motiválására, tudatosan tervezi az integráció céljainak megfelelő stratégiákat, módszereket, eszközöket, többféle megoldásban gondolkodik. Terveit az óra eredményességének függvényében felülvizsgálja.
3. A tanulás támogatása	A tanulást, fejlődést támogató környezet kialakítására törekszik a fejlesztő/terápiás eszközök használatával. Az önálló tanuláshoz, fejlődéshez szükséges tanulási technikákat, tanulási eszközöket javasol a gyermek számára.
4. A tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló többi gyermekkel, tanulóval együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség	Munkájában a nevelést és az oktatást, valamint a rehabilitációs, rehabilitációs/terápiás tevékenységet egységben szemléli és kezeli. Felismeri a gyermekek tanulási vagy személyiségfejlődési nehézségeit, és képes számukra segítséget nyújtani vagy más szakembertől segítséget kérni. Reálisan és szakszerűen elemzi és értékeli saját gyakorlatában az egyéni bánásmód megvalósulását.
5. A tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység, osztályfőnöki tevékenység	A csoportos fejlesztő/terápiás/ foglalkozásokon, közös, sorstárs programokon harmóniát, biztonságot, elfogadó légkört teremt. Munkájában figyelembe veszi a gyermekek eltérő kulturális, illetve társadalmi háttéréből adódó sajátosságait. Az együttműködést támogató, motiváló módszereket alkalmaz a csoportos rehabilitációs, rehabilitációs fejlesztő/terápiás és integrációs

	tevékenység során.
6. Pedagógiai folyamatok és a tanulók személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése	Céljainak megfelelően, változatosan és nagy biztonsággal választja meg a különböző értékelési módszereket, eszközöket. A gyermek fejlődése érdekében a habilitációs, rehabilitációs fejlesztő/terápiás foglalkozásokon törekszik a gyermek felé a folyamatos visszajelzésre, melyek világosak egyértelműek. Értékeléseivel, visszajelzéseivel támogat, motivál, bátorít. Olyan munkaformák és módszerek alkalmazására törekszik, amelyek elősegítik a gyermek önértékelésének fejlesztését. Törekszik a gyermek, tanuló pozitív énképének kialakítására. Képes a gyermek fejlődésének folyamatos értékeléséből és különböző mérésekből kapott adatokat értékelni, szükség esetén gyakorlatát módosítani.
7. Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás	Kommunikációját minden partnerrel a kölcsönösség és a konstruktivitás jellemzi. A kapcsolattartás formái és az együttműködés során használja az infokommunikációs eszközöket és a különböző online csatornákat. Nyitott a szülő, a gyermek, a tanuló, az intézményvezető, a kollégák, a szaktanácsadó, és a segítőszakmák szakembereinek visszajelzéseire, felhasználja őket szakmai fejlődése érdekében. Tudatosan és kezdeményezően együttműködik a kollégákkal, a szülőkkel, a szakmai partnerekkel, szervezetekkel.

	A megbeszéléseken, viták során, az értekezleteken rendszeresen kifejti szakmai álláspontját, megfelelő vitakultúrával rendelkezik. A szakmai munkaközösség munkájában kezdeményezően és aktívan részt vállal. Együttműködik munkatársaival az integrációs munka minden területén. Tiszteletben tartja más szakterületek szakembereinek kompetenciáját. Szükség esetén a gyermek érdekében különböző szakemberekkel együttes munkára törekszik.
8. Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért	Tisztában van szakmai felkészültségével, személyiségének sajátosságaival, és képes alkalmazkodni a szerepelvárásokhoz. Saját pedagógiai gyakorlatát folyamatosan elemzi és fejleszti. Rendszeresen tájékozódik a szakterületére és a pedagógia, gyógypedagógia, pszichológia tudományára vonatkozó legújabb eredményekről, kihasználja a továbbképzési lehetőségeket. Rendszeresen tájékozódik a digitális tananyagokról, eszközökről, az oktatástámogató digitális technológia legújabb eredményeiről, konstruktívan szemléli felhasználhatóságukat. Az adódó lehetőségeket kihasználva részt vesz intézményi innovációban, pályázatokban, esetleg kutatásban.

7. Intézményi elvárásrendszer – Intézményvezető

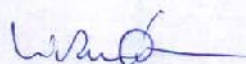
Önértékelési területek	Intézményi elvárások
1. A tanulás és tanítás stratégiai vezetése és operatív irányítása	- Az intézményvezető a sajátos nevelési igényű tanulók egyéni teljesítményének elemzéséről a félévi és év végi beszámolóiban tájékoztatást kér és elvárja, hogy ezeket az eredményeket a pedagógusok a tanulók eredményes sérülés-specifikus fejlesztése érdekében felhasználják. - Az sni-s tanulók értékelésében a fejlesztő célú visszajelzés beépül egyrészt a pedagógiai kultúrába, más részt a vezető saját értékelési gyakorlatába. - A vezető gondoskodik arról, hogy az intézmény valamennyi tanulója, elsősorban a veszélyeztetett, hátrányos, ill. halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek /tanulók kiemelt figyelmet, támogatást kapjanak.
2. A változások stratégiai vezetése és operatív irányítása	- A vezető törekszik a folyamatban lévő és várható változások felismerésére, az intézmény külső és belső környezetének figyelembe vételével fogalmazza meg a jövőképet. - Az intézményi változtatási folyamatokat az aktuális külső és belső változásokra történő konstruktív reagálás után tervezi, ennek módját a tantestülettel megosztja, véleményüket figyelembe veszi. - A többcélú intézmény hosszú és rövid távú céljait, feladatait összehangolja, törekszik a megvalósítás és továbbfejlesztés feltételeinek biztosítására. - A tervező munkába a vezető társait és a nevelőtestület tagjait bevonja, észrevételeik, javaslataik alapján, szükség esetén képes a

	célok, feladatok módosítására valamennyi intézményegység és a tagintézmény zavartalan működése érdekében. - Fontosnak tartja a kollégák folyamatos tájékoztatását a megjelenő változásokról (jogsabályok) és szakmai lehetőségekről (konferenciák, előadások, műhelymunkák, stb.).
3. Önmaga stratégiai vezetése és operatív irányítása	- Vezetési stílusának érvényesítésében ismeri erősségeit és korlátait, ezek érvényesítésében tudatos. - Képes saját döntéseinek, intézkedéseinek, elemzésére, szükség esetén azok felülvizsgálatára, ill. megváltoztatására. - Folyamatosan fejleszti vezetői felkészültségét, vezetői képességeit. Vezetői munkájának tervezésében figyelembe veszi a vezetői pályázatában megfogalmazott célokat, melyeket képes a körülmények, fenntartói elvárások változásának figyelembevételével felülvizsgálni, esetenként megváltoztatni.
4. Mások stratégiai vezetése és operatív irányítása	- Vezetőtársainak felelősségét és hatáskörét egyértelműen meghatározza, az operatív vezetési feladatok egy részét delegálja vezetőtársai körébe. - Részt vesz az intézmény belső szakmai ellenőrzési értékelési rendszerének kialakításában és működtetésében. - Aktívan részt vállal a pedagógusok óráinak látogatásában és értékelésében, melynek során a fejlesztő szemléletet érvényesíti. - Támogatja és ösztönzi az intézmény pedagógusait, személyes szakmai céljaik megvalósítására, önmaguk fejlesztésére. - Ösztönzi, szervezi és támogatja az intézményen belüli szakmai együttműködések, a tudásmegosztást. Ennek érdekében aktívan részt vesz a munkaközösségek, pályázati team-ek munkájában. - Ösztönzi az intézmény pályázati tevékenységét és az innovációk beépítését az sni-s gyermekek nevelő-oktató munkájába. - Képes az intézményben felmerülő konfliktushelyzetek felismerésére, és ezek kezelésére.

5. Az intézmény stratégiai vezetése és operatív irányítása	- A vezető, a nevelőtestület tagjait a jogszabályváltozásokról folyamatosan tájékoztatja, melyhez többféle kommunikációs csatornát (megbeszélések, e-mail, google-csoport, stb) működtet. - Törekszik a minél hatékonyabb idő- és humánerőforrás felhasználásra. - Az intézményi dokumentumokat a jogszabályoknak megfelelően készíti el a nevelőtestület aktív közreműködésével, ezeket az előírásoknak megfelelően hozza nyilvánosságra. - Az intézmény külső és belső partnereinek azonosításában, és a velük való személyes kapcsolattartásban részt vesz (DÖK, Intézményi Tanács, szülői közösség, partnerintézmények, befogadó intézmények, szakszolgálatok,stb.) - Az intézmény minél zökkenő-mentesebb működése érdekében hatékonyan együttműködik a fenntartóval az emberi, pénzügyi, és tárgyi erőforrások biztosítása érdekében.
--	---

Legitimációs nyilatkozat

A fenntartó, a Somogy Megyei Duráczy EGYMI Pedagógiai Programját megismerte, az abban rögzítetteket elfogadottnak tekinti.

Stickel Péter

Kaposvár Megyeközponti tankerület

igazgatója

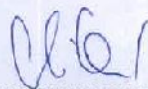

Kaposvár, 2016. 01.05.

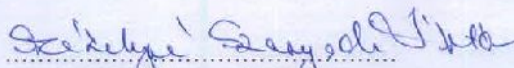

Legitimációs záradék

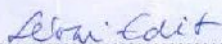
Az intézmény Pedagógiai Programját a nevelő testület a megismerte, az abban megfogalmazottakat elfogadja, avval egyetért.

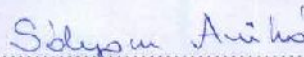
Szabó János
IKT munkaközösség vezető

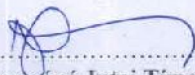
Székelyné Szanyadi Viktória
Logopédiai alsó tagozaton tanítók
munkaközösségének vezetője

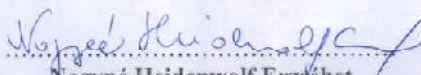
Lévai Edit
Logopédusok munkaközösségének
vezetője

Solyom Anikó
Logopédiai felső tagozaton tanítók
munkaközösségének
vezetője

Keresőné Jutai Tímea
Óvodapedagógusok munkaközösségének
vezetője

Nagyné Heidenwolf Erzsébet
Utazótanárok munkaközösségének
vezetője

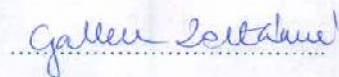

Ureczky Erika
Hallássérült tagozaton tanítók
munkaközösségének vezetője

Kaposvár, 2016. január 5.

Legitimációs záradék

Az intézmény Pedagógiai Programját a Szülői Választmány megismerte és az abban megfogalmazottakat támogatja.

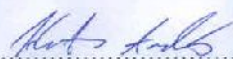
Gallen Zoltánné

Szülői választmány vezetője

Kaposvár, 2016. január 5.

Legitimációs záradék

Az intézmény Pedagógiai Programját a Diákönkormányzat megismerte és az abban megfogalmazottakat támogatja.

Kustos András

Diákönkormányzat segítője

Kaposvár, 2016. január 5.